Rebîu'l Evvel 1440

tevhid

"Tağuta kulluk etmekten kaçınıp, Allah'a yönelenlere müjde vardır. Kullarımı müjdele!" (39/Zümer, 17)

AYLIK İSLAMİ EĞİTİM DERGİSİ | ARALIK '18 | YIL: 7 | SAYI: 77 | FİYATI: 7₺ | ISSN: 2148-4635

TEVHİD VE SÜNNET CEMAATİNİN HEDEFLERİ NELERDİR?

HÂSBİHAL' 04

EDİTÖR

بسم الله الرحمن الرحيم

Es-Selamu Aleykum ve Rahmetullah

Kıymetli okuyucular,

Tevhid Dergisi'nin 77. Sayısı ile sizinleyiz, Rabbimize hamdolsun.

Halis Hocamız bu ay ki yazısında iki mühim soruyu yanıtlıyor:

"Tevhid ve Sünnet Cemaati'nin hedefleri nelerdir? Hedeflerimizin neresinde olduğumuzu düşünüyorsunuz?"

"Sizden: 'Her işin özel afeti vardır.' sözünü çok işittik. Yöneticilik/Sorumluluk yapanların nelere dikkat etmesi gerekir?"

Umuyoruz, kalp gözü ile okuyanlara faydası çok, ıslah umanlara bir irşat olacaktır.

Feriduddin Aydın Hocamız, bu ay yazısında *"İslam'ın Müslümanlık"*a dönüşmesinde ikinci adım olarak değerlendirilebilecek olan *"Farsların Müslümanlaşması"* konusunu tarihsel süreç itibari ile izah ediyor.

Ahlakın usul ve füru olarak taksim edilebileceğine değinen Faruk Furkan Hocamız, bu hususta önemli mülahazalarını okuyucularımız ile paylaşıyor.

Enes Yelgün Hocamız, müşriklerin Allah Resûlü'ne suikast girişimleri üzerinden, bir yapıya tabi olmuş bireylerin önemle üzerinde durması gereken bazı menhecî konuları ele alıyor.

"Akıbet Muttakilerindir" yazısında Özcan Hocamız Ahseni takvim ve esfeli safilin terkiplerinin üzerinde duruyor.

Lokman'ın *aleyhisselam* oğluna nasihatleri üzerinden namaz, emr-i bi'l maruf nehy-i ani'l münker ve sabır konuları Emre Acar Hocamızın yazısında işlenen konular.

"Atatürk ilah değildir." sözü üzerine başlayan, Mekke Cahiliyesi'ni aratmayan tartışmalara tevhidî bir bakış açısı sunup *"Tevhid ve Sünnet Daveti"*nin muhteviyatı konusunda yol ve yöntem belirliyor Kerem Çağlar ağabeyimiz, bu ayki yazısında.

Çocuk eğitimi, sağlık ve hadis notları üzerine değerlendirmelerde bulunan kardeşlerimize değerli yazıları dolayısıyla teşekkür ediyoruz.

Bitirmeden; Rabbimizden umudumuz ve O'na duamız başta Halis Hocamız olmak üzere tüm kardeşlerimizin esaret bağlarına rahmeti ile son vermesidir.

İyi okumalar...

Editör

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü
Abdullah DEMİR

Yayın Türü
Yaygın Süreli

Reklam ve Abonelik
www.tevhiddergisi.net
tevhiddergisi@gmail.com

Adres
Kirazlı Mh. Mahmutbey Cd. No: 120
34212 Bağcılar/İSTANBUL

Abonelik İçin
0 (545) 762 15 15

Yazışma Adresi
Abdullah DEMİR
Güneşli Merkez Postane P.K. 51
Bağcılar/İSTANBUL

Basım
Mavi Ay Ofset, Litros yolu 2. Mat. Sit.
Giriş kat 1BF2 Topkapı/İSTANBUL
0 (212) 613 47 65

Dergi içerisinde yer alan
yazılardan ilgili yazar mesuldür.
Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Satış Noktaları, Tevhid Kitabevi
İstanbul : Kirazlı Mh. Mahmutbey Cd. No: 120/A 34212 Bağcılar/İSTANBUL 0 545 762 15 15
Ankara : Kazım Karabekir Mh. 2061. Sk. No: 18 06794 Etimesgut/ANKARA 0 543 225 50 48
Diyarbakır : Kaynartepe Mh. Gürsel Cd. No: 90/A 21090 Bağlar/DİYARBAKIR 0 543 225 50 43
Konya : Mengene Mh. Büyük Kumköprü Cd. No:78/A 42020 Karatay/KONYA 0 543 225 50 49
Van : Vali Mithatbey Mh. Koçibey Cd. Armoni İş Mer. No: 14/D 65100 İpekyolu/VAN 0543 225 50 45

İrtibat Büroları
Merkez : Kirazlı Mh. Mahmutbey Cd. No: 120 34212 Bağcılar/İSTANBUL
Avcılar : Yeşilkent Mh. Balık Yolu Cd. 3/G Sk. No: 1 Kat: 2 34325 Avcılar/İSTANBUL
Sultangazi : İsmetpaşa Mh. 90. Sk. No: 4 34270 Sultangazi/İSTANBUL
Diyarbakır : Mezopotamya Mh. 327. Sk. Seval Kent Sitesi A Blok No: 1/A Kayapınar/DİYARBAKIR
Konya : Mengene Mh. Büyük Kumköprü Cd. No:78/A 42020 Karatay/KONYA
Van : Bahçıvan Mh. Sıhke Cd. Karatekin Sk. Yavuz Canlı Apt. Kat: 2 65040 Tuşba/VAN
Bursa : Bağlarbaşı Mh. Nilüfer Cd. 2. Fırın Sk. No: 4 16160 Osmangazi/BURSA
Ankara : Kazım Karabekir Mh. 2061. Sk. No: 18 06794 Etimesgut/ANKARA

Rebîu'l Evvel 1440 | ARALIK '18
Yıl: 7 | Sayı: 77 | Fiyatı: 7 TL
ISSN: 2148-4635

tevhid

AYLIK İSLAMİ EĞİTİM DERGİSİ

İÇİNDEKİLER

Tevhid ve Sünnet Cemaati'nin Hedefleri Nelerdir? Hedeflerimizin Neresinde Olduğumuzu Düşünüyorsunuz?

Halis BAYANCUK (Ebu Hanzala)

Zira hayata, topluma, ticarete, kamuya, eğitime... yön veren biz değiliz, bizim değerlerimiz değil. Şirk, bidat ve masiyet üzere kurulu bir toplumda, azınlık olarak yaşıyoruz. Rabbimden dileğim içinde İslam'ı yaşayabileceğimiz, dinimizde fitneye düşmeyeceğimiz, küresel tuğyanın kirli oyunlarına bulaşmayacağımız bir toprak parçasıyla bizi rızıklandırmasıdır. Her birimizi meşgul eden düşünce, dualarımızı süsleyen umut ve çare aradığımız gündemimiz tam da bu olmalıdır.

Allah'ın adıyla

Allah'a *(cc)* hamd, Resûlü'ne salât ve selam olsun.

Es-selamun aleykum ve rahmetullahi ve berakatuhu.

Her bir kardeşimin avf ve afiyet içinde olmasını temenni ediyorum. Rabbime hamd olsun ben iyiyim. Sizlerin dualarıyla daha iyi olmayı ümit ediyorum. İzninizle sorulara geçmek istiyorum.

Soru: Tevhid ve Sünnet Cemaati'nin Hedefleri Nelerdir? Hedeflerimizin Neresinde Olduğumuzu Düşünüyorsunuz?

İsmimizden de anlaşılacağı üzere, cemaatimizin varlık nedeni; Allah'ın *(cc)* hakkı olan tevhid ve Resûlullah'ın *(sav)* hakkı olan sünnettir. Tevhid ve Sünnet, Kelime-i Şehadetimizin bizlere yüklediği ana hedef ve sorumluluklarımızdandır. *"La ilahe illallah"* dediğimizde tevhid için, *"Muhammedun Resûlullah"* dediğimizde sünnet için Rabbimize söz vermiş oluyoruz. Tevhid ve Sünnet merkezinde hedeflerimizi dört adımda özetleyebiliriz: Tevhid ve Sünnet'i öğrenmek (ilim), güç nisbetinde yaşamak (amel), yaşatmak (davet), bu uğurda karşılaştığımız zorluklara karşı birbirimize hakkı ve sabrı tavsiye etmek (cemaat). Şimdi bu maddeleri açalım:

a. Tevhid ve Sünnet'i Öğrenmek: Tevhid ve sünneti öğrenmek, İslam olduğumuz ilk günden emaneti Allah'a *(cc)* teslim edeceğimiz son güne kadar, cemaatsel ve bireysel hedefimiz olmalıdır. Zira bu bilgi asıldır. Kulluğumuzun sıhhati tevhid ve sünnet tasavvurumuzun sıhhatine bağlıdır.[1]

Kur'ân-ı Kerim, amelin kabulü ve ahirette mükâfata dönüşmesi için ikisi bu ayette zikredilmek üzere toplamda üç şart belirlemiştir:

• Ameli yapanın, Allah'a *(cc)* şirk koşmayan bir muvahhid olması.[2]

• Amelin salih olması, yani şeriata, Peygamber'in sünnetine uygun olması.[3]Allah Resûlü *(sav)* şöyle buyurmuştur: *"Kim bir amel yapar, yaptığı amel sünnetimiz üzere olmazsa ameli reddedilir."* [4]

• İhlaslı olmak. Yalnızca Allah rızası için amel yapmak, hiçbir gayeyi Allah rızasına ortak kılmamak. Allah Resûlü *(sav)* şöyle buyurur: *"Kıyamet günü Allah buyurur ki: 'Ben, şirkten müstağni olanım. Kim bir amel yapar ve amelinde benim dışımda birini ortak kılarsa onu da amelini de terk ederim.' "* [5]

"Bil ki (ilim üzere ol); şüphesiz, Allah'tan başka (ibadeti hak eden) hiçbir ilah yoktur..." [6]

Bu hitap Allah Resûlü'nün *(sav)* şahsında her birimizedir. Ki Allah Resûlü, ayette yer alan hükmü her müslim erkek ve kadına genelleştirmiştir:

"İlim talep etmek, her Müslüm ve Müslime üzerine farzdır." [7]

Yapılan dersler, okuma programları, uygulanan eğitim müfredatları bu hedefe yöneliktir.

b. Yaşamak/Salih Amel: Tevhid ve sünneti öğrenmenin asli amacı; onu yaşamak, salih amel olarak hayata yansıtmaktır. Kur'ân'ın terbiye metodundan öğrendiğimiz kadarıyla, bunu sağlamak iki şekilde mümkündür:

• Allah'ı *(cc)* isim ve sıfatlarıyla tanımak ve sahih bir imana sahip olmak.

• İslam'ın yaşanmasına olanak sağlayan, münkerin ve fuhşiyatın yasaklandığı, iyilik ve takvanın yaygınlaştırıldığı İslami bir toplum oluşturmak.

Çünkü sahih iman, bizi Allah'a *(cc)* yöneltir. Rabbimize yaptığımız bireysel kulluğumuzu istikamete sokar. İslam toplumu ise toplumsal olarak bizi İslamlaştırır. Bireysel olanı ıslah ettiğimiz gibi toplumu, kamusal alanı da ıslah ederiz. Yani, İslam'ı bir bütün olarak yaşarız. Bugün en ciddi problemimiz İslami bir toplumdan/dar'dan yoksun oluşumuzdur. Mescitte, evde, cemaatsel ortamlarda İslam var. Ancak siyasette, ticarette, medyada, eğitimde İslam yok. Bireysel çabamızla toplumsal kötülüğe karşı direniyoruz.

Sahih iman, bizi Allah'a yöneltir. Rabbimize yaptığımız bireysel kulluğumuzu istikamete sokar. İslam toplumu ise toplumsal olarak bizi İslamlaştırır. Bireysel olanı ıslah ettiğimiz gibi toplumu, kamusal alanı da ıslah ederiz. Yani, İslam'ı bir bütün olarak yaşarız.

Hemen şunu belirtmeliyim ki birinci hedefe ne kadar yakınsak, ikinci hedefe o kadar uzağız. Bu nedenle dinimizi bütün olarak yaşamakta zorlanıyoruz. Zira hayata, topluma, ticarete, kamuya, eğitime... yön veren biz değiliz, bizim değerlerimiz değil. Şirk, bidat ve masiyet üzere kurulu bir toplumda, azınlık olarak yaşıyoruz. Rabbimden dileğim içinde İslam'ı yaşayabileceğimiz, dinimizde fitneye düşmeyeceğimiz, kü-

---

1. *"De ki: 'Ancak ben de sizin gibi bir insanım. Bana: 'İlahınız ancak tek bir ilahtır.' diye vahyolunuyor. Artık kim Rabbi ile karşılaşmayı (ve ondan bir mükâfat almayı) umuyorsa salih amelde bulunsun ve hiçbir şeyi Rabbine ibadette ortak koşmasın.' " (18/Kehf, 110)*
2. *Bk. 14/İbrahîm, 18; 24/Nûr, 39*
3. *Bk. 3/Âl-i İmran, 31-32; 4/Nîsa, 64*
4. *Buhari, 2697; Müslim, 1718*
5. *Müslim, 2985*
6. *47/Muhammed, 19*
7. *İbni Mace, 224*

resel tuğyanın kirli oyunlarına bulaşmayacağımız bir toprak parçasıyla bizi rızıklandırmasıdır. Her birimizi meşgul eden düşünce, dualarımızı süsleyen umut ve çare aradığımız gündemimiz tam da bu olmalıdır.

Bize düşen fiilî ve kavlî olarak sürekli dua etmektir. Fiilî dua, arayıştır. Allah Resûlü'nün *(sav)* kabile kabile, fert fert, çadır çadır gezip onu ve davetini koruyacak insanlar araması gibi. Medineli ensarla işte böyle bir arayış esnasında karşılaştı. Sonrasını biliyorsunuz zaten...

Kavli dua, bizim durumumuzu yaşamış ve dualarına icabet edilmiş müminlerin duasıyla Allah'a *(cc)* yönelmektir.

Allah Resûlü'ne öğretilen dua:

"De ki: 'Rabbim! Gireceğim yere doğrulukla girmemi, çıkacağım yerden doğrulukla çıkmamı sağla. Kendi katından bana (İslam'ı zafere taşıyacak) yardımcı bir kuvvet ihsan eyle.' " [8]

Firavun fitnesinden çekinen ve arayış içinde olan müminlerin duası:

"Kavminden bir grup genç dışında kimse Musa'ya iman etmedi. (O gençler de) Firavun'un ve ileri gelenlerin kendilerine işkence etmesinden korkarak iman etmişlerdi. Çünkü Firavun, yeryüzünde üstünlük taslayan bir despot ve haddi aşan bir taşkındı. Musa demişti ki: 'Ey kavmim! Şayet Allah'a inanıp O'na teslim olduysanız yalnızca O'na tevekkül edin.' (Bunun üzerine:) 'Allah'a tevekkül ettik.' demişlerdi. 'Rabbimiz! Bizi zalimler topluluğuna fitne kılma. (Bize üstün gelirlerse hak yolda olduklarını zannederler. Onlara fitne olmuş oluruz.) Ve bizleri rahmetinle kâfirler topluluğundan kurtar.' " [9]

Evet, şu an İslami bir cemaatin içinde, İslami bir toplumun/yurdun çok uzağındayız. Ama ümitsiz değiliz. Arıyoruz, soruyoruz, okuyoruz, en küçük bir ihtimalin dahi peşine düşüyoruz. Bu daveti koruyacak birilerini bulana kadar da aramaya devam edeceğiz. Allah *(cc)* bizimle halkı zalim olan bu belde arasında hükmedene dek sabretmeye devam edeceğiz inşallah.

8. 17/İsrâ, 80
9. 10/Yûnus, 83-86

c. Yaşatmak/Davet: Hedefimiz; bireysel ve cemaatsel anlamda bir davet cemaatine dönüşmek, resûllerin vazifesi olan *"Allah'a davet"* görevini basiret üzere yerine getirmektir.

"De ki: 'İşte bu, benim (biricik) yolumdur. Ben ve bana tabi olanlar (neye, niçin ve nasıl olacağını bilerek, programlı ve düzen içinde) basiret üzere Allah'a davet ediyorum/ediyoruz. Allah'ı tenzih ederim. Ben müşriklerden değilim.' " [10]

İstiyoruz ki:

- Kur'ân ve sünnetin apaçık delilleriyle, âlimlerin fetvaları arasına sıkıştırmadan, kalpleri genişleten, aklı ikna eden, herkesin anlayacağı şekilde davet edelim. (Anlaşılır davet)
- Davetçilerin baskı ve korkuyla sindirildiği, bilinçli olarak sesi kısılan tevhid davetini; en gür sesimizle, ulaşabileceğimiz son noktaya ulaşana dek haykıralım. (Açık davet)
- Belli meseleler konuşularak kısırlaştırılmış tevhidin, hayatın her alanını ilgilendirdiğini gösterelim. (Bütün davet)
- Yerele mahkûm edilerek evrensel boyutu unutulmuş tevhidi, tüm dünya dillerinde konuşulacak şekilde yayalım. (Evrensel davet)

Rabbimize hamd olsun, davete başladığımız 2007 yılından bu yana, O'nun *(cc)* lütfuyla ciddi bir mesafe katettik. İnsanlar lafın eğilip bükülmeden, en açık hâliyle, en anlaşılır ve güncel örneklerle, Kur'ân ve sünnetin apaçık/muhkem naslarıyla tevhidi duymuş oldular. Bunun için kardeşlerimiz bedeller ödedi, ödemeye de devam ediyor. *"Anlaşılır davet"* konusunda hedeflerimize ulaşmış durumdayız.

Yine hamd olsun *"Açık davet"* konusunda iyi bir noktadayız ve Rabbimizin lütfuna müteşekkiriz.

"Evrensel davet" ve *"Bütüncül davet"* konusunda henüz yolun başındayız ve yapmamız gereken çok şey var. Evet, davet yaşadığımız topraklarda duyuldu, ülke sınırlarını aşıp farklı coğrafyalarda etki bıraktı. Bu doğrudur. Allah'a hamd olsun. Ancak bu bizlerin yolun başında olduğumuzu ve daha çok çalışmamız gerektiği gerçeğini değiştirmiyor. Teknik imkânları

10. 12/Yûsuf, 108

Bu yolda sayısız tuzak ve imtihanla karşılaşırız. Her biri dağları yerinden oynatacak tuzak ve bebeklerin saçını ağartacak imtihan karşısında; desteğe, dayanışmaya ve elimizden tutulmasına ihtiyaç duyarız. Bazen kafamız karışır. Hakkı tavsiye eden bir ses, şüphe bulutlarını dağıtır, yakinle donanırız. Bazen nefsin isteklerine yenik düşecek gibi oluruz. Sabrı tavsiye eden bir ses, şehvet bulutlarını dağıtır, direnç kazanırız. Bazen yorulduğumuzu hissederiz. Elimizden tutan bir el, yorgunluğumuzu alır, kaldığımız yerden yola devam ederiz.

kullanma konusunda çok gelişmeli, ilerleme kaydetmeliyiz. Teknolojik gelişmeleri yakından takip etmeli ve gelişmelere hızlı uyum sağlayıp davetin yayılması için kullanmalıyız. Tevhid ehli içinde potansiyel taşıyan insanları tespit edip enerjilerini tevhid davetine yönlendirmeli, teknik ve pratik bilgilerinden istifade etmeliyiz. Fiziken uzak olsak dahi teknik imkânlarla mesafeleri kaldırmalı, manevi bir masa etrafındaymış gibi beraber çalışabilmeliyiz. Muvahhidler arasında ciddi potansiyeler, teknik uzmanlar mevcut. Ancak ya bireysel davet yapıyor ya da bilgilerini dünyanın geçici nimetleri için kullanıyorlar. Bu potansiyelin tespiti, ilgilenilmesi ve yönlendirilmesi öncelikli hedeflerimiz arasında olmalıdır.

d. Cemaat: Yukarıda saydığımız asli hedeflerin gerçekleştirilmesi; kazanımların korunması, çalışmanın sürekliliği, süreçlerin ortak akılla değerlendirilmesi ve süreç içinde yaşanacak zorluklarda hakkın ve sabrın tavsiyesi için cemaatleşme gereklidir. Aksi hâlde çalışmalar bireysel düzeyde kalacaktır. Etkisi sınırlı olacak, çalışmanın sürekliliği sağlanamayacaktır. Bir diğer nokta bu yolda sayısız tuzak ve imtihanla karşılaşırız. Her biri dağları yerinden oynatacak tuzak ve bebeklerin saçını ağartacak imtihan karşısında; desteğe, dayanışmaya ve elimizden tutulmasına ihtiyaç duyarız. Bazen kafamız karışır. Hakkı tavsiye eden bir ses, şüphe bulutlarını dağıtır, yakinle donanırız. Bazen nefsin isteklerine yenik düşecek gibi oluruz. Sabrı tavsiye eden bir ses, şehvet bulutlarını dağıtır, direnç kazanırız. Bazen yorulduğumuzu hissederiz. Elimizden tutan bir el, yorgunluğumuzu alır, kaldığımız yerden yola devam ederiz.

Hamd olsun, hizmetlerimizi cemaat olarak ifa ediyoruz. Cemaatleşmede hedefimiz;

- Tüm bireylerin akide ve menheci anlaması, akide ve menhec birliği sağlamak.
- Değişen şartlarda; istikameti kaybetmeden, Kur'an ve sünnet rehberliğinde, istişareyle karar alabilmek.
- Cemaat programlarına katılan kardeşlerin meziyetlerinin tespit etmek, işlemek ve hizmete kanalize etmek.
- Akide birliği içinde olduğumuz muvahhid cemaat ve yapılarla iyilik ve takva hususunda yardımlaşmak.
- Öneri/Yapıcı eleştiri kapısını açık tutarak, tüm kardeşlerimizin mücadele sürecine dahil olmasını sağlamak.
- Mücadeleye uygun olmayan; kalbi fitneye meyilli, rahatına düşkün, bireysellikten kurtulamayan, ahlaki sorumluluklarını yerine getirmeyen, itaat-izin-saygı ahlakını kazanamayan, cemaat içinde cemaatleşme eğilimi olanları ıslah etmek, olmuyorsa saflardan uzaklaştırmak.

Cemai hedefler konusunda, her birimizin özel muhasebe yapması gerekir. Ben ve cemaatim bu hedeflerin neresindeyiz? Bu, hem bizim hem de cemaatin gelişmesi açısından daha verimli olacaktır.

Soru: Sizden "Her İşin Özel Afetleri Vardır." Sözünü Çok İşittik. Yöneticilik/Sorumluluk Yapanların Nelere Dikkat Etmesi Gerekir?

Doğrudur, her işin kendine özel afetleri vardır. Her insan yaptığı işin afetlerini bilmekle yükümlüdür. Ticaretin afetiyle ilmin afeti, yöneticilik afetiyle memuriyet afeti... elbette bir değildir.

Afetten kastımızı açıklayalım önce: Afet, her yola konulmuş, yolun tabiatıyla uyumlu, şeytani ve nefsî tuzaklardır. Kişi bunları bilmez ve sakınmak için çabalamazsa salih ameliyle cehenneme sürüklenen bedbahtlardan olur, bundan Allah'a (cc) sığınırız. Ateşin kendisiyle tutuşturulacağı insanların âlim, şehit ve zengin olduğu düşünülürse amelin afetinden sakınmamanın tehlikesi daha iyi anlaşılır.[11]

Kaydedeceğim afetler, Cemaat'in çalışma metodu göz önüne alınarak tespit edilmiştir. Bu noktaya dikkat ederek okunmasını tavsiye ediyorum. Zira farklı bir metodla hizmet eden başka bir cemaat için farklı tespitler yapılabilir.

a. Yöneticiliği İstemek: Yöneticiliğin özel ve genel tüm afetleri onu istemeye bağlıdır. Yöneticilik isteyen, farkında olsa da olmasa da onun afetlerine meftun olacaktır.

"Hiç şüphesiz sizler, yöneticilik konusunda hırslı olacaksınız. Ancak o, kıyamet günü pişmanlık olacaktır. Ondan faydalanmak ne güzel, ondan ayrılmak ne kötüdür." [12]

Allah Resûlü (sav), birinde yöneticilik hırsı görürse ona görev vermezdi. Derdi ki: *"İş/yöneticilik isteyeni işlerimizde görevlendirmeyiz."* [13]. Çünkü yönetici olma hırsı, kişiyi nefsiyle baş başa bırakır, ilahi yardımdan mahrum bırakır.

"Ey Abdurrahman bin Semure! Yöneticilik isteme. Çünkü yöneticilik istersen (Allah'ın yardımından mahrum olur, nefsine) havale edilir, onunla baş başa bırakılırsın. Onu istemezsen ve sana verilirse (Allah'tan) yardıma nail olursun." [14]

Haliyle Nebi (sav) yöneticiliğe hırslı olana görev vermezdi. Böylece onu görevin afetinden, Müslimleri de onun zararından korurdu.

b. Başarıları Kendine Nispet Etme: İslam inancına göre; elde edilen tüm başarılar Allah'tandır. Başarı Allah'a (cc) değil de şahıslara nispet ediliyorsa orada itikadi ve ahlaki sorunlar var demektir. Bedir zaferinin ardından inen şu ayetler, konunun daha iyi anlaşılmasını sağlayacaktır.

"... Yardım/zafer yalnızca Allah katındandır..." [15]

"Onları öldüren siz değildiniz, fakat Allah onları öldürdü. Attığın zaman sen atmıyordun fakat Allah'tı (asıl) atan. Müminlere (zafer nimetini tattırmak ve onları) onunla güzel bir imtihana tabi tutmak için (böyle yaptı). Şüphesiz ki Allah, (işiten ve dualara icabet eden) Semi', (her şeyi bilen) Alîm'dir." [16]

Mümini İslam'a hidayet eden Allah'tır, amele muvaffak kılan Allah'tır, güzel bir netice almasını sağlayan Allah'tır, hezimetten koruyan Allah'tır... tüm hayır ve güzelliklerin sahibi Allah'tır. Buna rağmen başarıyı kendinde gören, nankörlük eder; tüm bu nimetleri inkâr etmiş olur.

Bu afetin bir adım ilerisi, nankörlüğe zulüm eklemek ve kul hakkına girmektir. İçinde bulunulan durumu geçmişe kıyas edip geçmişte aynı görevi yapan kardeşlerin başarısız olduğunu ima etmektir. Oysa; görevli her kardeş kendine söyleneni yapmış, o işe yönelik cemaat politikasını gözetmiştir. Örneğin, bir bölgede görevli kardeşe, oranın özel şartları

---

11. *"Kıyamet gününde hakkında ilk hüküm verilecek kişi şehittir. Allah'ın huzuruna getirilir, Allah ona nimetini hatırlatır, o da ikrar eder. Der ki: 'Bu nimetlerle ne amel yaptın?' 'Senin uğruna savaştım ve şehit oldum.' der. 'Yalan söyledin, sana 'cesur/kahraman' denmesi için savaştın ve dendi de.' denilir ve sonra emredilir ve yüzü üstüne sürüklenerek cehenneme götürülür. Sonra ilim öğrenen, öğreten ve Kur'ân okuyan bir adam getirilir. Allah ona nimetlerini hatırlatır, o da kabul eder. Der ki: 'Bu nimetlerle ne amel yaptın?' Der: 'İlim öğrenip insanlara öğrettim ve senin rızan için Kur'ân okudum.' Allah der ki: 'Yalan söyledin. İlmi, sana 'âlim' densin diye öğrendin. Kur'ân'ı da sana 'kari' densin diye okudun.' Sonra emredilir ve o adam yüz üstü sürüklenerek cehenneme götürülür. Bundan sonra Allah'ın mal konusunda genişlik verdiği ve malın her sınıfından kendisine verdiği zengin getirilir. Allah ona nimetlerini hatırlatır, o da ikrar eder. Allah der ki: 'Ne amel yaptın bu mallarla?' Der ki: 'Senin sevdiğin hiçbir yol bırakmadım, mutlaka o yolda infak ettim.' Allah: 'Yalan söyledin. Sana cömert densin diye infak ettin ve denildi de.' buyurur. Sonra bu adam da yüz üstü sürüklenerek cehenneme götürülür." (Müslim, 1905)*
12. *Buhari, 7148*
13. *Buhari, 6923; Müslim, 1733.*
14. *Buhari, 6622; Müslim, 1652.*
15. *8/Enfâl, 10*
16. *8/Enfâl, 17*

gözetilerek, sert ve tavizsiz olması söylenmiş olabilir. Amaç hasıl olmuş ve ıslah gerçekleşmişse bir başka görevliye yumuşak, hoş görülü ve müsamahakâr olması söylenir. Bu tabloya bakıp bir kardeşimize sert diğerine yumuşak başlı diyemeyiz. Birinin iş yapma biçimini övüp diğerini yeremeyiz. Ortada bir güzellik varsa; bu, tüm kardeşlerimizin çabası, gözetilen siyaseti uygulaması ve Allah'ın *(cc)* muvaffak kılmasıdır. Belli bir menhec çerçevesinde hareket eden cemaatlerde, atılan her adım bir öncekinin devamı, bir sonrakinin hazırlığıdır. Kişi sadece içinde bulunduğu şartları gözetiyor, takdim ettiği hizmeti ilk adım gibi görüyorsa; cemaat kavramını hakkıyla anlamamış demektir.

c. Kibir ve Üstünlük Duygusu: İnsan dediğimiz kusurlu, zalim, cahil, aceleci, nankör, bencil varlık haddini bilmelidir. Kibrin kusursuz, tüm eksikliklerden münezzeh, bütün yüce sıfatların sahibi olan Allah'a yakıştığını yalnızca O'nun *(cc)* hakkı olduğunu teslim etmelidir.

Kibir zulümdür. Allah'a *(cc)* ait olanı istemek, eşyayı yerinden oynatmaktır. Kibir sahibi üç zulüm birden işler. Allah hakkında zulmeder, kendi haddini bilmeyerek nefsine zulmeder, kardeşlerini küçümseyerek kula zulmeder.

Bundan olsa gerektir; kibrin zerresi dahi insanı ateşe sürükler, ahiret zilletine mahkum eder.

"... Kalbinde zerre-i miskal kibir bulunan cennete girmez." [17]

"Kıyamet günü kibirliler, adam suretinde küçük karıncalar olarak diriltilirler. Zillet her yönden onları bürümüştür. 'Buls' isimli cehenneme sürüklenirler. Ateşin kıvılcımları onları kuşatır, cehennem ehlinin irininden içerler." [18]

Kibrin çirkinliğine dair sözü uzatmak istemiyor, daha önemli gördüğüm bir meseleye değinmek istiyorum: Yönetici bir kardeşimiz kibre kapıldığında nasıl anlar? Allah Resûlü *(sav)* kibri şöyle tarif eder: İnsanları küçümsemek ve hakka karşı büyüklenmek.[19]

17. *Müslim, 91*
18. *Tirmizi, 2492*
19. *Müslim*

Bu nebevi tarife dayanarak diyebiliriz ki kişi başkalarının yaptığı işi küçümsüyor, sürekli eksikler buluyor, yalnızca kendi yaptığı işten tatmin oluyorsa; eleştirilmekten, nasihatten, uyarıdan rahatsız oluyor, nefsini savunmak için hak söze karşı büyükleniyorsa kibre kapılmış demektir.

Bu hastalıktan kurtulmanın yolu; kibrin akıbetini göz önünde bulundurup insanı sevk ettiği kötülüklerin tam zıddını yapmaktır. Kendi amellerinde kusur bulmak, başkalarının amellerinde güzellik aramak, olumlu yönlerini görmektir. Nasihate kulak vermek, eleştirinin yapıcı olanına razı olmaktır.

Mümini İslam'a hidayet eden Allah'tır, amele muvaffak kılan Allah'tır, güzel bir netice almasını sağlayan Allah'tır, hezimetten koruyan Allah'tır... tüm hayır ve güzelliklerin sahibi Allah'tır. Buna rağmen başarıyı kendinde gören, nankörlük eder; tüm bu nimetleri inkâr etmiş olur.

---

d. Minnet Etmek: Minnet etmek; yapılan hizmet ve iyilikleri başa kakmak, muhataplara sözlü eziyette bulunmaktır. Riya gibi minnet de amelleri boşa götüren afetlerdendir.

"Ey iman edenler! Sadakalarınızı minnet ile başa kakmak ve (insanlara) eziyet etmek suretiyle boşa çıkarmayın..." [20]

Minnet etmek çok çeşitli şekillerde olabilir. Bazen muhataba yaptığımız bir iyiliği dillendirerek açıkça başa kakar, minnet ederiz. Bazen açık olmayan, ima yollu minnette bulunuruz. Çok yorulduğumuzu, insanların işini hakkıyla yapmadığından işin bize

20. *2/Bakara 264*

kaldığını, yıprandığımızı... söyleriz. Bu yolla nefsimize zulmederiz. Çünkü hizmetimizin ecrini zayi ederiz. Kardeşlerimize zulmederiz. Çünkü minnet muhataba eziyettir.

e. Gıybet ve Emanete (Sırra) İhanet: Yönetici kimse, görevi nedeniyle birçok malumata sahip olur. İnsanlar onu emin kabul ettiğinden sırlarını, sorunlarını, mahrem meselelerini ona iletir. Aynı şekilde cemaat onu emin kabul ettiğinden insanların sorunlarını onun aracılığıyla çözer, mahrem bilgileri onunla paylaşır.

Tüm bu olaylarda kilit kavram *"emin"* olmaktır. Alttan yukarı, yukarıdan aşağı işleyiş sorumlunun *"emin"* olma sıfatıyla yürür.

Yönetici bu bilgileri üçüncü bir kimseyle paylaştığında yalnızca gıybet yapmış olmaz. Yöneticinin bu konudaki gıybeti emanete hıyanettir aynı zamanda. Hem yöneticilerine hem de yönettiklerine hıyanet etmiş olur.

Sahabilerden Ebu Lubabe *(r.a)* Allah Resûlü'nün sırrını, işaret yoluyla dahi olsa ifşa edince ağır bir tehdide muhatap olmuştu:

"Ey iman edenler! Allah'a ve Resûl'e ihanet etmeyin. (Ayrıca) bile bile emanetlerinize de ihanet etmeyin." [21]

Allah Resûlü de yöneticiyi şöyle uyarır:

"Müslümanların işini üstlenen bir yönetici, onları aldatır bir hâlde ölürse kesinlikle Allah ona cenneti haram kılmıştır." [22]

Bu *"aldatma"* genel bir ifadedir. Müminlerin güvenerek ona emanet ettiği sır, mal, evlat, namus... gibi her şeyi kapsar.

Sorumluluk üstlenen kardeşlerimize tavsiyem şudur:

Görev arkadaşlığı, dostluk, aile yakınlığı (özellikle eş) gibi sebeplerle bir arada oldukları, yanlarında rahat konuşabildikleri ve güvendikleri insanlara çok dikkat etsinler. İnsan en rahat olduğu ve kendini güvende hissettiği anda şeytana av oluyor. Tecrübeyle sabittir ki birçok insan, bu saydıklarımız yanında emanete hıyanet ediyor, konuşulmaması gereken şeyleri konuşuyor.

21. *8/Enfâl, 27*
22. *Buhari, 7151*

f. Müstakilleşme: Bir yapı içinde görev alan kimse, hangi konumda olursa olsun, o yapının bir parçasıdır. Bu bilinçle hareket etmeli; atacağı her adımın, vereceği her kararın tüm cemaati ilgilendirdiğini unutmamalıdır.

Bir diğer nokta *"uyum"* hassasiyetinin korunmasıdır. Dava adamı, hem beraber çalıştığı kardeşleriyle hem de yöneticileriyle uyum içinde olmalıdır. Tepeden tırnağa tüm cemaatin bir zincirin halkaları olduğunu, bir halkada yaşanacak kopukluğun tüm silsileyi etkileyeceğini bilmelidir.

Bu nedenle olsa gerek, Allah Resûlü *(sav)* görevlendirdiği yöneticilere uyum tavsiyesinde bulunurdu:

"Allah Resûlü babamı (Ebu Musa) ve Muaz bin Cebel'i Yemen'e gönderdiğinde dedi ki: 'Kolaylaştırın, zorlaştırmayın, müjdeleyin nefret ettirmeyin ve uyum içinde olun.' " [23]

Müstakilleşmek; cemaat görevinde, kendi başına kararlar almak, keyfince ilişkiler tesis etmek, bazı insanları dışlamak bazılarını kendine yakınlaştırmak, uyum ve ahengi bozmaktır.

Müstakilleşmenin bir diğer alameti, müdahale ve uyarıdan rahatsız olmaktır. Bu, kişinin bağlı olduğu yapıdan bilerek/bilmeyerek uzaklaştığını gösterir.

Bir diğer alamet uyumu bozmaktır. Bazen kendi sorumlularına bazen de altlarına uyumsuzluk gösterebilir. Şeytan ve nefsin iğvasıyla daha ileri gidip işi muhalefete ve inatlaşmaya vardırabilir.

Müstakilleşmenin bir diğer alameti; kendini cemaat yerine koymak, kendisiyle sorun yaşayan her bir insanın, ayrım yapmaksızın cemaatle sorun yaşadığına inanmaktır. Doğrudur, bazı insanlar cemaatin bütünüyle yaşadıkları itikadi ve menhecî problemlerde, yerel yöneticiye sorun çıkarırlar. Ancak bazı sorunlar şahsidir. Yöneticiden kaynaklıdır. Dengeli bir ilişki kuramamıştır, karşıdakine zulmetmiştir, sorunlarıyla ilgilenmemiştir, ön yargılı davranmıştır... Bu nedenlerle anlaşmazlık çıkmıştır. Yöneticiden kaynaklı bir sorun vardır. Cemaatten manen ayrılmış ve müstakilleşmiş kimse bu ayrımı yapmaz. Bazen -farkında dahi olmadan- sorunu tüm cemaate teşmil etmeye çalışır.

23. *Buhari, 7172; Müslim, 1733.*

Akıllı kimse, genel ve özet afetleri öğrenmeye çalışır. Allah'tan çokça yardım ister, elinden gelen çabayı ortaya koyar ve önde yürüyenlerin tecrübe ve nasihatlerinden faydalanır.
Yolun tuzaklarına düşmemeye gayret eder. Ola ki düştü -ki her birimiz düşmeye mahkumuz- ayağa kalkar, tevbeyle üstünü temizler, şeri bilgiyle eksiğini giderir, takvayla azıklanır ve yola devam eder.

Tespit edebildiğimiz kadarıyla müstakilleşmenin bazı sebeplerine de değinelim:

• Cemaatle itikadi veya menhecî olarak farklı düşünmek: Bu en başından olabileceği gibi sonradan ortaya çıkmış da olabilir. Kişi bunun farkında da olabilir, olmayadabilir. Bir cemaate girerken ince eleyip sık dokumak, acele etmemek ve her bir meseleyi derinlemesine anlamaya çalışmak lazımdır.

Şayet gidişat esnasında böyle bir ayrılık ortaya çıkmışsa bunu tesbit etmek ve sorumlularla konuşmak gerekir. Sorun çözülebiliyorsa çözmek, çözülmüyorsa yolları ayırmak gerekir. Aksi hâlde ihtilaf kişiyi yanlış işlere sevkeder ve töhmet altında bırakır.

• Kişinin inandığını düşündüğü ilkeler anlamaması: Allah *(cc)* insanı acelecilikle vasfediyor. İnsan her işinde olduğu gibi öğrenmesinde de acelecidir. Düşünmeden, anlamadan, kendi gerçekleriyle karşılaştırmadan bazı şeyleri kabul eder, sözler verir. Onlarla imtihan olunca zorlanır, yapamaz. Burası yolun ayrım noktasıdır. Kimisi Allah'ın rahmetiyle kervanı yolda düzer, eksikliklerini giderir. Kimisi ise eksiğiyle yola devam eder, imtihanı kaybeder. Üzücü ama gerçek olan bir şey vardır: Çoğumuz kendimizi tanımıyoruz. Çünkü muhasebe yapmıyoruz. Olumlu ve olumsuz yönlerimizden, zaaflarımızdan ve erdemlerimizden bihaberiz. Bu da hayatın ve kulluğumuzun birçok alanında zarar veriyor bize. Anlamadan kabul ettiğimiz ilkeler bizi zorlayınca; ilkeleri çiğniyor, müstakil davranıyoruz.

Son söz olarak şunu söyleyelim:

Bizler Allah'a *(cc)* kulluk etmek için yaratıldık. Rabbimiz bizi cennete ve mağfirete, şeytan ve nefis ise ateşe davet ediyor. Biz bu iki çağrı karşısında, bir yol ayrımındayız. Her an, her iş ve her adım bizim için yeni bir imtihan! Hangi sese kulak verecek, hangi davete icabet edeceğiz? Amir memur, zengin fakir, âlim cahil, evli bekâr, çalışan çalışmayan... sürekli afetlerle karşılaşıyoruz. Yolun genel afetlerine hepimiz muhatabız. Bir de her işin kendine özel afetleri vardır. Akıllı kimse, genel ve özet afetleri öğrenmeye çalışır. Allah'tan çokça yardım ister, elinden gelen çabayı ortaya koyar ve önde yürüyenlerin tecrübe ve nasihatlerinden faydalanır. Yolun tuzaklarına düşmemeye gayret eder. Ola ki düştü -ki her birimiz düşmeye mahkumuz- ayağa kalkar, tevbeyle üstünü temizler, şeri bilgiyle eksiğini giderir, takvayla azıklanır ve yola devam eder.

Düşmüş olmaya takılıp umutsuzluğa kapılmaz, ayağa kalkmaya fırsat verdiği için Allah'a *(cc)* hamd eder.

İmtihanı kaybeden, afetleri öğrenmeyendir. Hiç afet yokmuş gibi rahat davranandır. Kendini ve kardeşlerini aldatandır. Düştüğü yerden kalkmak yerine, Rabbinin tevbe fırsatını gerisin geriye tepen, çamura saplanmaya razı olan ve başkalarına çamur atarak temizlendiğini düşünendir.

Başa dönersek; her yol ayrımı bir imtihan her imtihan bir tercihtir. İhsan yolunu tutarsak lehimize, kötülük yolunu tutarsak aleyhimize yol tutmuş oluruz. Biz ihsan yolunu tutmaya gayret edelim... Çaba bizden başarı Allah'tandır. Selam ve dua ile.

İslâm'a İndirilen İkinci Darbe ya da Fars Müslümanlığı

Feriduddin AYDIN

İşte -İslâm'ın Müslümanlığa dönüşümünde etkin olan - bir dizi tarihi olay, esasen bu noktadan başlar. Aynı zamanda Perslerin İslâm'a indirdikleri şiddetli darbenin öyküsü ve sırları da bu şokun, bu gururun ve bu hüznün nedenlerinde saklıdır.

İslâm'ın hayat düzenine ilk darbe, erken dönemde **Ümeyyeoğulları** tarafından vurulmuştur. Bu aile, **Haşimoğulları**'nı siyaset sahnesinden silmekle kalmamış, aynı zamanda şûrâ sistemini yürürlükten kaldırmak suretiyle İslâm'ın bütünlüğünü *-geri dönüşsüz olarak-* felce uğratmıştır. Böylece bu evrensel rejimin rûhânîleştirilmesi, mistikleştirilmesi ve sosyal yaşamla olan ilişkisinin kesilmesi için -bilhassa- dinsel ortam oldukça uygun hâle getirilmiştir.

Emevîler'in açtığı bu yolu, ilk kez **Sasanîler** etkin şekilde kullanmışlardır. **Ömer** *radıyallahu anh* (581-644) zamanında İslâm'la yüz yüze gelen Sasanîler, Perslerin devamı ve bugünkü İranlıların atalarıdırlar. Onların İslâm'la nasıl tanıştıklarını ve ona karşı gösterdikleri tepkiyi değerlendirebilmek için önce bu milletin tarihine -kısa da olsa- bakmak gereklidir.

Antik çağ Persleri, *-Milâttan yaklaşık 2000 yıl önce kuzeyden dalgalar hâlinde gelerek bugünkü topraklara yerleşen, **Ârî** ırkından-* Hint-Avrupa kökenli bir kavimdir. Yayıldıkları bölgeye tarihte **Persiya** adı verilmiştir. **Akhamenişler** döneminde konuştukları eski Farsça, zamanla evrilerek Sâsânîler döneminde **Pehlevîceye** dönüştü. Bugünkü modern Farsça Pehlevîceden gelişmiştir. Günümüzdeki İran halkı da bu toplumun soyundan gelir.

Persler (ya da Sâsînîler), İslâm'ın ortaya çıkışına kadar genelde Zerdüşti dinine bağlı idiler. Zerdüştilik, Dinler Tarihi dalında uzman şahsiyetler tarafından geniş şekilde işlenmiştir.
Bu dinin her ne kadar tek tanrıcı olduğu ileri sürülmekte ise de (İslâm'ın, üzerinde titizlikle durduğu tevhid ve Allah'ı tenzih) konusunda gereken ciddiyeti göstermemiştir; bir vahiy dini de değildir.

Persler, önceleri, **Elâmlılar**'ın ve **Medler**'in egemenliği altında yaşadılar. Pers Prensi **Keyhüsrev**, *-daha sonra Büyük Keyhüsrev ya da Büyük Kiros-* (M.Ö. 600-529), Med otoritesine karşı ayaklanarak **Pers İmparatorluğu**'nu kurdu. Fars tarihlerinde **كوروشِ بُزُرگْ Büyük Kuruş** olarak geçer.

M.S. 226-651 yılları arasında tarih sahnesine çıkan Sâsânî İmparatorluğu, Pers İmparatorluğu'nun devamıdır; İkinci Pers İmparatorluğu olarak da bilinir.[1]

Persler (ya da Sâsînîler), İslâm'ın ortaya çıkışına kadar genelde **Zerdüşti** dinine bağlı idiler. Zerdüştilik, Dinler Tarihi dalında uzman şahsiyetler tarafından geniş şekilde işlenmiştir. Bu dinin her ne kadar tek tanrıcı olduğu ileri sürülmekte ise de *(İslâm'ın, üzerinde titizlikle durduğu **tevhid** ve **Allah'ı tenzih**)* konusunda gereken ciddiyeti göstermemiştir; bir vahiy dini de değildir. Onun için Zerdüştilik ya da *(İslâmî tabirle)* Mecusîlik, karakteristik bir politeist dindir. Nitekim uzmanlar bu dinin düalist *(çift tanrıcı)*[2] bir doktrine sahip olduğunu ifade etmektedirler.

Vaktiyle çok güçlü bir imparatorluk olan Sâsânî Devleti, Bizanslılar'a karşı yüzyıllar boyu sürdürdüğü savaşlardan sonra zayıf düştü. Nihayet Bizans İmparatoru **Herakleios**, 627'de **Ninova**'da Sâsânî ordusunu ağır bir yenilgiyle perişan edince bu devlet bir daha belini doğrultamadı. Bu olayı Kur'an-ı Kerim önceden haber vermiştir.[3]

628 yılında **II. Hüsrev Perviz**'e karşı bir isyan patlak verdi. Oğlu **Şîreveyh** ona karşı bir darbe gerçekleştirdi ve tahttan indirerek onu öldürdü. İlginç olaylardandır; Hz. Muhammed bu hadiseden kısa bir süre önce dönemin devlet başkanlarına mektuplar göndererek onları İslâm'a davet ediyordu. Ashabından Abdullah bin Huzâfe es-Sehmî'yi görevlendirerek İmparator **II. Hüsrev Perviz**'e gönderdi. Ancak bu mağrur kral, Muhammed'in *sallallahu aleyhi ve sellem* mektubunu yırttı, elçisine de hakaretler yağdırarak onu şehirden çıkarttı. Bu olay siyer tarihlerinde ayrıntılı olarak yer almaktadır.

Muhammed'in *sallallahu aleyhi ve sellem* vefatı üzerinden henüz dört yıl gibi kısa bir süre geçmişti ki dönemin devlet başkanı **Ömer** *radıyallahu anh,* 636'da İran üzerine bir ordu gönderdi. Saad bin Ebi Waqqas komutasındaki otuz dört bin kişilik İslâm Ordusu, *-Bugünkü Irak coğrafyasının güneyine düşen-* Kadisiye mevkiinde birkaç gün içinde **Ferruhzâd oğlu Rüstem** komutasındaki yüz yirmi bin kişilik Sâsânî *(İran)* ordusunu ağır yenilgiye uğratarak başkent **Medain**'e girdi. 642'de de **Nu'mân bin Mukarrin** komutasındaki otuz bin kişilik İslâm Ordusu **Nihavend** mevkiinde **Firuzân** komutasındaki yüz elli bin kişilik Sâsânî ordusunun büyük kısmını yok etti. İran'ın fethi **Osman** *radıyallahu anh* (574-656) döneminde de sürdü. Çok geçmeden de İran topraklarının büyük kısmı İslâm vatanına eklenmiş oldu.

Tarihî kaynaklarda genişçe yer alan bu olayların, sadece yukarıdaki kısa özetinden bile yola çıkılarak,

---

1. *Antik Pers İmparatorluğu ya da Akhameniş İmparatorluğu Büyük Kiros'un, M.Ö 559'da hükümdarlığı ile başlamış, III. Darius'un -Büyük İskender'den kaçarken M.Ö. 330 yılında kendi adamlarından Baktriyan Satrapı Bessos tarafından- öldürülmesiyle sona ermiştir. Bu devleti M.Ö. 559-330 yılları arasında 14 İmparator yönetmiştir.*

   İkinci Pers İmparatorluğu olarak da bilinen Sasani Devleti ise Partlar'a son veren I. Erdeşir (MS. 180-242) tarafından, M.S. 226 yılında kuruldu. Nu'man bin Muqarrin komutasındaki İslâm ordusunun Nihavend savaşında kazandığı zaferden sonra, İmparator III. Yezdgird'in (M.S. 624-651), –kaçarken bir değirmende- İranlı bir haydut tarafından öldürülmesiyle son bulmuştur. Sasaniler'in bu 29'uncu ve son imparatoru, Hz. Hüseyin'in zevcesi, Şehrbânû Hatun'un babasıdır; yani Hz. Hüseyin'in -hiç görmediği!- kayın pederidir.
2. *İslâm literatüründe bu inanç kurumu, "Seneviye" adı altında geçer.*
3. *Bk. 30/Rûm, 2*

İran halkının o günlerde ne kadar ağır bir travma geçirdiği hakkında tahmin yürütmek mümkündür. Savaş alanının dışında, yıkıcı hemen hiçbir etki bırakmayan *-benzersiz bir askerî harekât olarak tarihe geçmesine rağmen-* İran'ın fethedilmesi olayı, Sâsânî toplumu üzerinde *-hiç kuşkusuz-* büyük bir şok etkisi yaratmıştır. Evet *-eğer ayrıntıları güvenilir kaynaklardan izlenecek olursa-* bu olağanüstü harekâtın, tarihin en özgün silahlı girişimi olduğu görülecektir. Ne var ki İranlılar *-günümüze kadar-* bu şokun etkisinden kurtulamamış ya da bilinçli olarak kurtulmak istememişlerdir. Onun için, devletlerini ve ülkelerini kaptırdıkları İslâm'a karşı ilk günden itibaren çağımıza kadar bu evrensel insanlık rejimini İran milliyetçiliği ile ve Zerdüşizmle sentezlemek için ellerinden geleni geri bırakmamışlardır.

İslâm'ın Muhammed'den *sallallahu aleyhi ve sellem* sonraki bu ilk fetih orduları, İnsanlık ailesinin en parlak nesli olarak tarihe geçen sınırlı sayıdaki sahâbîler tarafından yönetilmiş ve yönlendirilmiştir. Kitap ve Sünnetin çizdiği çığırı büyük bir titizlikle izleyerek İslâm'ı iliklerine kadar yaşayan bu ender şahsiyetlerin uyguladığı disiplin sayesinde, savaş günlerinden sonra İran topraklarında istikrar ve güven sağlandı. Fars toplumunun inançlarına ve geleneklerine müdahale edilmedi. Ancak İranlılar, daha düne kadar tepeden baktıkları bu komşularının uygarlık anlayışına bir türlü ayak uydurmayı kendilerine yediremiyorlardı ve derin bir hüzün yaşıyorlardı.

İşte *-İslâm'ın Müslümanlığa dönüşümünde etkin olan -* bir dizi tarihi olay, esasen bu noktadan başlar. Aynı zamanda Perslerin İslâm'a indirdikleri şiddetli darbenin öyküsü ve sırları da bu şokun, bu gururun ve bu hüznün nedenlerinde saklıdır. Ve işte bu nedenlerin en önemlilerinden biri:

Dönem dönem **Persler, Akhamenişler, Farslar** ve **Sasaniler** olarak tarihte değişik adlarla anılmış olan İranlılar, -hiç şüphesiz- en az üç bin yıllık köklü, görkemli ve çok yönlü bir uygarlığa sahip bulunuyorlardı. Tarihte iki büyük imparatorluk kurmuş; İndus Irmağından Makedonya'ya kadar olan coğrafyaya hükmetmiş; tarihte ilk düzenli posta ağına ve güçlü ordulara sahip bulunmuş, bu sayede de Orta Çağ'ın üç süper gücünden biri olmuşlardır. Şiraz yakınlarındaki ünlü Persepolis antik kenti, etkileyici mimarisiyle bu uygarlık hakkında önemli ipuçları vermektedir.

Araplara gelince; İslâm öncesinde ne siyasi ne askerî ne de mimari alanda pek büyük bir varlık gösterememişlerdir. Bu nedenle, Arapların karşısında dize gelmiş olmayı, İranlılar asla kabullenemiyorlardı. Basit yaşam tarzları yüzünden onları sıradan çöl adamları olarak küçümsüyor, onlara yukarıdan bakıyorlardı. Fakat ülkelerine hakim olan bu *"bedevîler"*in kurduğu *-doğal ve insancıl-* düzeni bir türlü bozamıyor, onlardan herhangi bir hile ile *-bilhassa şiddet kullanarak-* öç alamıyorlardı. Bunun bir sırrı vardı: İranlılar, Arapların sahip bulunduğu son derece önemli bir değerin *-önceleri-* farkında değillerdi. İran'ın tamamı fethedilip yıllar sonra ortalık sakinleşince ancak bunu keşfedebildiler. Bu *"bedevîler"*in büyüleyici bir dil kullandıklarını öğrendiler: Arapça... Bu muhteşem dilin, aynı zamanda çok etkin bir silah olduğunu anlamakta da gecikmediler. İşte bundan sonradır ki İranlılar, bu silahı *-Araplara, özellikle de İslâm'a karşı-* kullanabilmek için, *-edebiyatta ve İslâmî ilimlerde Arap âlimleriyle, şair ve edipleriyle yarışabilecek-* ünlü bilginler yetiştirdiler. Kuşkusuz, bunlar arasında Kur'an'a ve İslâm'a büyük hizmetlerde bulunmuş ve İslâm uygarlığına önemli katkılar sağlamış birçok şahsiyet de vardır. Örneğin: *"İmam-ı A'zam"* olarak tanınan ünlü bilgin **Ebu Hanîfe** (699-767), **Sibeweyh** lâkabıyla bilinen ünlü dilci **Amr bin Osman** (760-796), Meşhur bilgin **Ebû Reyhân el-Birûnî** (973-1048) ve çeşitli konularda yazdığı değerli eserleriyle ünlenen İmam **Muhammed bin Muhammed el-Gazâlî** (1058-1111), Fars kökenlidirler. Ancak *-sureti haktan gözükerek, oldukça sinsi yöntemlerle-* sırf İslâm'ı ve İslâm toplumunu dejenere etmek için kolları sıvamış olan İranlı şair, edip ve âlimlerin sadece adlarını bile listelere sığdırmak kolay iş değildir.

Ahlâkın Kısımları

Faruk FURKAN

Bir insan, ya doğasında bazı vasıflara sahip olduğu hâlde dünyaya gelir ya da bu vasıfları daha sonraları kendi emeği ile elde eder. Allah'ın bir insanın fıtratına kodladığı güzel vasıflar, sahip çıkılması gereken müthiş birer nimet iken, sonraları elde edilen vasıflar ise tamamen imtihan konusudur ve hiçbir kimsenin bu noktada eleştiri yapma hakkı yoktur. Herkesin imtihanının başarı ile geçmesi ve bu noktada asla gevşeklik göstermemesi gerekmektedir.

بسم الله الرحمن الرحيم

Hamd âlemlerin Rabbi olan Allah'a, salât ve selam ahlâkıyla bizlere örneklik eden Rasûlullah'a, ve onun kutlu âl ve ashabına olsun.

◆ ◆ ◆

Ahlâkı doğru bir şekilde anlayıp değerlendirebilmemiz için öncelikle onun kısımlarını bilmemiz gerekmektedir. Âlimlerimizin beyanına göre ahlâk, temelde birkaç açıdan taksimata tabi tutulur. Şimdi bunları zikredip üzerinde biraz söz söylemeye çalışalım:

a. Güzelliği ve Kötülüğü Açısından Ahlâk

Nitelik açısından bakıldığında ahlâkın iki kısmı vardır. Bunlardan birisi *"güzel"* iken, diğeri *"kötü"*dür. Kitaplarımızda birinciye "حُسْنُ الْخُلُق /*güzel ahlâk*" tabiri kullanılırken, ikinciye "سُوءُ الْخُلُق /*kötü ahlâk*" ifadesi ıtlak edilir. Yine bazı kitaplarımızda bunların ilkine *"iyi ahlâk"* ikincisine ise *"çirkin ahlâk"* tabiri de kullanılır.

b. Asıl ve Fer Oluşu Açısından Ahlâk

Güzel ahlâkın ve kötü ahlâkın her birinin kendi içinde *"asıl"* ve *"füru"* olmak üzere iki kısmı vardır. Bunlardan her bir kısmın altına giren birçok madde zikretmemiz mümkündür.

Her ne kadar ahlâkın füru konuları asıllarına nazaran çok daha fazla olsa da asılları da azımsanmayacak kadar çoktur.

Bu iki kısmı ve bu kısımların hangisinin asıl ve füru olduğunu bilmek, ahlâk konusunu doğru bir şekilde değerlendirebilmek için çok ama çok önemlidir. Bu taksimatları bilmeyenler, ahlâkın aslını fer', fer'ini de asıl kabul edebilirler. Böyle olunca da işler birbirine karıştığı gibi, doğru ile yanlış, iyi ile kötü de birbirinden ayırt edilemez hâle gelir. Bu nedenle bu taksimatları iyi bir şekilde tahlil etmek ve üzerinde kafa yorarak onları anlamak gerekir.

Bizim güzel ahlâk diye sürekli olarak dillerimizde dolaştırdığımız cesaret, adalet, tevazu, yumuşak huyluluk, affedicilik, vefâ gibi vasıflar, aslında güzel ahlâkın "asılları" değil, asıllarından kaynaklanan "füruları"dır. Aynı şekilde cimrilik, bencillik, korkaklık, zulüm, kabalık, hırs, nefret, açgözlülük gibi vasıflar da kötü ahlâkın "asılları" değil, asıllarından kaynaklanan "füruları"dır.

Bizim güzel ahlâk diye sürekli olarak dillerimizde dolaştırdığımız cesaret, adalet, tevazu, yumuşak huyluluk, affedicilik, vefâ gibi vasıflar, aslında güzel ahlâkın *"asılları"* değil, asıllarından kaynaklanan *"füruları"*dır. Aynı şekilde cimrilik, bencillik, korkaklık, zulüm, kabalık, hırs, nefret, açgözlülük gibi vasıflar da kötü ahlâkın *"asılları"* değil, asıllarından kaynaklanan *"füruları"*dır.

Bir insan, kalbinde güzel ahlâkın asıl maddelerini bulundurduğu zaman ancak zikrettiğimiz fer'î vasıflarıyla muttasıf olabilir. Yine bir insan, kalbinde kötü ahlâkın asıl maddelerini bulundurduğu zaman ancak bahsi geçen fer'î vasıflarıyla vasıflanabilir. Kalbinde güzel ahlâkın ve kötü ahlâkın asılları olmayan kimselerin bu vasıflara sahip olmaları söz konusu değildir. Bunun nasıl olacağını ve detaylarını inşâallah ilerleyen yazılarımızda izah etmeye çalışacağız.

İşte bundan dolayı işin özü yine dönüp dolaşıp güzeliyle ve kötüsüyle ahlâkın asıllarını bilmeye ve onların bize yüklediği sorumluluklarla amel etmeye dayanıyor.

Şimdi, meselenin en kritik noktası olan bu kapıyı açabilmek için burada nelerin ahlâkın asılları, nelerin de ahlâkın füruları olduğunu izah edeceğiz.

Güzel ahlâkın ve kötü ahlâkın asılları şunlardır:[1]

Güzel Ahlâkın Asılları

1. Hakkı, yani doğru olanı sevmek ve tercih etmek,
2. Merhametli olmak,
3. Varlıkları sevebilmek,
4. Güçlü bir iradeye sahip olmak,
5. Sabırlı ve tahammülkâr olmak,
6. Paylaşma sevgisi/cömertlik,
7. Üstün işler yapma azmi/himmet-i âlilik,
8. Geniş gönüllülük,
9. Toplumsallık/diğergâmlık.

Kötü Ahlâkın Asılları

1. Hakkı sevmemek ve yanlışı tercih etmek,
2. Merhametsizlik,
3. Sevgi yoksunluğu,
4. İrade zayıflığı,
5. Sabırsızlık,
6. Paylaşma yoksunluğu/cimrilik,
7. Değersiz işlerle uğraşma sevdası,
8. Huysuzluk/aksilik/zor biri olma,
9. Ferdîlik/hepbanacılık.

Bunlar, ahlâkla alakalı birçok detayın üzerine terettüp ettiği asıl ve temel ilkelerdir. Ahlâk konusunda

1. *Nakledeceğimiz bu asılları, Şam'ın meşhur âlimlerinden Abdurrahman Habenneke'nin "el-Ahlâku'l-İslâmiyye ve Ususuhâ" adlı kıymetli eserinden aldık. Bk. 1/517 vd.*

bildiğimiz birçok mesele, aslında bu dokuz asıldan kaynaklanmakta, ahlâkî olarak ortaya koyduğumuz nice davranışlarımız, yine bu temel ilkelerin detayı olarak dışa yansımaktadır.

Ahlâkın füru sayılan maddelerine gelince; bunları da şu şekilde sıralayabiliriz:

Güzel Ahlâkın Füruları

1. Samimiyet,
2. Yiğitlik,
3. Mertlik,
4. Fedakârlık,
5. Hayâ,
6. Utangaçlık,
7. İffet,
8. İhsan,
9. Hilm/Yumuşak huyluluk,
10. Affedicilik,
11. Sıkıntılara aldırış etmeme,
12. Îsâr/Başkalarını nefse tercih edebilme,
13. Adalet,
14. Vefâ,
15. İzzet-i nefs/Düşük işlerle uğraşmama,
16. Tevazu,
17. Kanaat,
18. Sıdk/Doğru sözlülük,
19. Tefâul/Olaylara iyimser bakabilme,
20. Şükür/İyiliklere karşı teşekkür etme,
21. İnsaf,
22. Sır saklama.

Kötü Ahlâkın Füruları

1. Riya/Gösteriş/Yapmacık davranma,
2. Korkaklık,
3. Kaypaklık,
4. Çıkarcılık,
5. Arsızlık,
6. Terbiyesizlik,
7. Namussuzluk/Hayâsızlık,
8. Kötülük yapma/Kötü davranma,
9. Sertlik/Kabalık,
10. İntikam hırsı/Kindarlık/Öfke,
11. Tahammülsüzlük,
12. Bencillik,
13. Zulüm,
14. Vefâsızlık/Hayırsızlık,
15. Düşük işlere tenezzül etme,
16. Kibir,
17. Doyumsuzluk,
18. Yalancılık,
19. Teşâum/Olayları şerre yorma,
20. Nankörlük,
21. İnsafsızlık,
22. Sır tutamamak.

Bu sayılanlar, ahlâkın asıllarından kaynaklanan detay vasıflardır. Bunların haricinde de daha birçok vasıf zikretmemiz mümkündür.

Üstte dediğimiz gibi, bizim güzel ahlâk diye bildiğimiz vefâ, tevazu, hilm, cesaret ve adalet gibi vasıflar aslında güzel ahlâkın asıllarından kaynaklanan *"füru"* birer vasıftırlar. Yani zikrettiğimiz bu vasıflar, mutlaka üstte değindiğimiz dokuz asıldan birine dayanmakta ve onların neticesi olarak meydana gelmektedirler.

Örneğin: Doğruluk, emanet, sözde durma ve adaletli davranma gibi vasıfların tamamı, bakıldığında bizim birinci asıl olarak zikrettiğimiz *"Hakkı sevme ve tercih etme"* maddesinden kaynaklanmaktadır. Bir insan, ancak şartlar ne olursa olsun doğru olanı tercih etmesi gerektiğine inandığında ve her daim doğru olan bir şeyi önceleyeceğini düşündüğünde emanetine sahip çıkabilir, doğru söz söyler, verdiği ahde riayet eder, karşısındakine haksızlık yapmaz...

Yine bir insan kim olursa olsun *"ben doğrunun yanında, doğrunun safındayım"* diye inandığında ancak adaletle hüküm verebilir.

"Hakkı sevme ve tercih etme" maddesi olmadığında bu saydıklarımızın vuku bulması asla mümkün değildir. Bir insan hakka uymanın zorunluluğuna inanmaz ve her durumda ona sahip çıkması gerektiğini düşünmezse o insan ihanet de eder, doğru da konuşmaz, zulüm de yapar, ahdine riayet de etmez...

Ailesi ile muamelesine bakılsa hep aldatıcı davrandığı, güven zedelediği, zulüm ve haksızlıklara başvurduğu görülür.

"Sabır ve tahammülkâr olmak" ahlâkın asıllarından bir asıldır. Bir insan bu ahlâkı kendisinde bulunduruyorsa gerek ailevî konularda gerek toplumsal meselelerde gerek arkadaş ilişkilerinde gerekse Rabbi ile olan muamelelerinde hep kendisinden beklenildiği şekilde davranır.

Niye?

Çünkü o hakkı ayakta tutması gerektiğine ve ne olursa olsun hakkın üstünlüğüne inanmamıştır.

Çocuklarıyla muamelesine bakılsa sürekli sıkıntı çıkardığı, çocuklarını ikna için rahatlıkla yalan söylediği, problemlerinde taraf tuttuğu, eşitlik gözetmeden paylaşım yaptığı ve müşkül durumlarda adaletle davranmadığı gözlemlenir.

Niye?

Çünkü o ne olursa olsun hakkı üstün tutması gerektiğine inanmamıştır.

Arkadaşlarıyla muamelesine bakılsa daima onlarla problem yaşadığı, onları kandırmaya çalıştığı, bunun için yalana başvurduğu, zor anlarda yanlarında durmadığı, gerektiğinde *"vaziyet icabı"* onları terkettiği ve bazen de aldattığı müşahede edilir.

Niye?

Çünkü o hangi durumda olursa olsun hakkın sorumluluğu bilinciyle hareket edeceğine inanmamıştır.

Rabbiyle muamelesine bakılsa O'nunla da problem yaşadığı görülür. O'na karşı bazen zulüm yapar[2], bazen kandırmaya çalışır[3], kimi zaman samimiyetsiz davranır, kimi zaman da başkalarının rızasını O'nun rızasının önüne geçirir.

Niye?

Çünkü o ne olursa olsun hakkın üstünlüğüne ve her durumda doğru olanın yapılması gerektiğine inanmamıştır.

Bu örnekler birinci aslımızla alakalı örneklerdir. Buna başka örnekler de verebiliriz. Mesela, *"Sabır ve tahammülkâr olmak"* ahlâkın asıllarından bir asıldır. Bir insan bu ahlâkı kendisinde bulunduruyorsa gerek ailevî konularda gerek toplumsal meselelerde gerek arkadaş ilişkilerinde gerekse Rabbi ile olan muamelelerinde hep kendisinden beklenildiği şekilde davranır. Örneğin, eşinden ve çocuklarından herhangi bir sıkıntı görse buna tahammül eder. Arkadaşlarından veya komşularından yanlış bir tutumla karşılaşsa sabreder ve ecrini Allah'tan bekleyerek affedici davranır. Rabbi, imtihan gereği ona sıkıntılar yağdırsa gönül genişliğiyle bunlara katlanır ve asla ağzından isyan sözcükleri çıkmaz.

Neden?

Çünkü o, sabırlı ve tahammülkâr olmanın gerekliliğine inanmıştır.

Bu ahlâkı kendisinde bulundurmayan bir kimse de problem ve sıkıntı anlarında isyan eder, bağırıp çağırır, gazaplanır, saldırganlaşır, arsızlık fiilleri gösterir, kötü sözler sarf eder...

---

2. *Kur'ân "zulüm" kelimesini "şirk" anlamında da kullanmıştır. Buna göre Allah'a zulüm etmekten maksat, O'na şirk koşmaktır.*
3. *Tıpkı münafıkların yaptığı gibi... Onlar kendi tahminlerince Allah'ı kandıracaklarını sanmışlardı. Rabbimiz şöyle buyurur: "Şüphesiz münafıklar, Allah'ı aldatmaya çalışırlar. Hâlbuki asıl O, onları aldatmaktadır." (4/Nîsa, 142)*

Neden?

Çünkü o, sabırlı ve tahammülkâr olmanın gerekliliğine inanmamıştır da ondan.

Diğer asıllarda da benzeri şeyler söylememiz mümkün. Yani zikrettiğimiz birçok füru vasıf, mutlaka ahlâkın bir aslına dayanmaktadır. Demek ki mesele dönüp dolaşıp yine ahlâkın asıllarına gelmekte ve bütünüyle o asıllar üzerinde cereyan etmektedir.

İşin bu boyutunu anlayanlar, ahlâkın asıllarına son derece ihtimam gösterir ve ellerinden gelen bütün gayretle o asıllara sahip olmak için çabalarlar.

c. Fıtrî ve Müktesep Olması Açısından

Güzel ve kötü ahlâkın her birinin fıtrî ve sonradan elde edilmiş olması açısından kısımları vardır. Yani birisi *"Allah vergisi"* iken, diğer *"edinilmiş"* bir ahlâktır.

Yaratılışta var olan ve Allah'ın insanın doğasına kodladığı ahlâka "اَلْأَخْلَاقُ الْفِطْرِيَّة/*fıtrî ahlâk*" denir. Ortamların, insanların ve şartların etkisiyle sonradan elde edilen ahlâka ise "اَلْأَخْلَاقُ الْمُكْتَسَبَة/*müktesep ahlâk*" denir.

İbn Miskeveyh *rahimehullah*, *"Tehzîbu'l-Ahlâk"* adlı eserinde: *"Ahlâk; hiçbir düşünme ve kafa yormaya gerek kalmaksızın nefsî bazı fiilleri yapmaya iten hâldir."* diyerek kısaca ahlâkı tanımladıktan sonra bizim işaret ettiğimiz taksimata değinerek şöyle der:

"Bu hâlin (yani ahlâkın) iki kısmı vardır:

1. Yaratılışın aslından kaynaklanan fıtrî hâli. *(Buna) en basit şeylerin kendisini öfkeye ittiği, çok gereksiz şeylerle galeyana gelen ve yine basit şeylerden korkan, kulağına gelen en ufak sesten ürken, duyduğu bir haberle irkilen, hoşuna giden bir şeyden dolayı aşırı şekilde gülen, çok küçük şeylere üzülen kişiler gibi (insanları örnek gösterebiliriz).*

2. Alışma ve antrenmanla elde edilen hâli. *Bunun ilk başlangıcı belki düşünme ve kafa yormayla olur; sonrası ise aşama aşama devam eder gider. Ta ki bu, kişide meleke ve huy hâline gelir."* [4]

Ahlâkın bu taksimatı son derece önemlidir ve kendisini doğru bir terazide ölçebilmesi için her mümin tarafından güzelce bilinmesi gerekir. Çünkü bizler mutlaka bu iki şeyin arasında gidip gelmekteyiz. Kimimiz doğası itibariyle bazı vasıfları kendisinde bulunduruyorken, kimimiz sonraları yan etkenler vesilesiyle bazı huyları ediniyoruz. Bu nedenle kimin nasıl bir potansiyele sahip olduğunu bilmemiz ve gerek nefsimizi gerek diğer insanları bu bakışla değerlendirmemiz gerekmektedir.

İnsanlar farklı tabiatlarda ve değişik karakterlerde yaratılmıştır. Onlardan kimisi yumuşak iken kimisi serttir. Kimisi merhametli iken kimisi acımasızdır. Kimisi sabırlı ve tahammüllü iken kimisi velvelecidir. Yani her bir insan farklı ve değişiktir.

İnsanların farklı tabiatlarda ve değişik karakterlerde yaratıldığını söyleyen bizzat Rasûlullah'tır *sallallahu aleyhi ve sellem*. O, bir hadisinde şöyle buyurur:

"İnsanlar, tıpkı altın ve gümüş madenleri gibidirler..." [5]

Yani farklı kalitede ve farklı ayardadırlar. Onlardan kimisinin kalitesi 24 ayar altın gibi iken, kimisi bundan daha düşük seviyededir. Kimisi ise daha altının seviyesine bile ulaşamamıştır; gümüş kalitesindedir. Kimileri daha da düşük madenler gibidir.

Yine Efendimiz'in şöyle buyurduğu nakledilmiştir:

"Şüphesiz ki Allah, Âdem'i yeryüzünün her tarafından aldığı bir tutam topraktan yaratmıştır. Bu nedenle Âdemoğulları o toprakların özellikleri üzeredir. Kimisi kızıl, kimisi beyaz, kimisi siyah, kimisi de bu renklerin karışımındaki tonlarda dünyaya gelmiştir. (Yine onlardan) kimisi yumuşak, kimisi sert, kimisi kötü, kimisi de iyidir." [6]

Bu hadisin ortaya koyduğuna göre insanlar renk yönünden farklı oldukları gibi ahlâk yönünden de farklı olacaklardır. Nitekim vakıanın şahitliği de bunu göstermektedir. İnsanlar gerçekten de ahlakî açıdan birbirlerinden çok farklıdırlar.

Bir hadisinde de şöyle buyurur:

"Dikkat edin! Şüphesiz ki Âdemoğulları farklı tabakalarda yaratılmıştır: Onlardan kimisi zor öfkelenir kolay yatışır. Kimisi kolay öfkelenir kolay yatışır. Kimisi ise kolay öfkelenir zor yatışır. Bunlardan en hayırlısı

4. *Bk. s. 41.*

5. *Müslim rivayet etmiştir.*

6. *Tirmizî rivayet etmiştir.*

zor öfkelenip kolay yatışandır. Haberiniz olsun ki, bunlardan en şerlisi, kolay öfkelenip geç yatışandır." [7]

Bu hadis de insanların farklı şekil ve karakterlerde yaratıldığını açıkça ifade etmektedir. Kimileri herkes tarafından sevilip onaylanan bir huya sahipken, kimileri sevilmeyen bir huya veya huylara sahiptir. Gerçekten de bu noktada insanlar kısım kısımdır.

Zikrettiğimiz bu üç hadis, insanların farklı ve çeşitli karakterle sahip olacağını beyan eden hadislerden bazılarıdır. Ama aşağıda zikredeceğimiz rivayet, ahlâkın *"fıtrî"* ve *"müktesep"* şeklinde ikiye ayrıldığını ortaya koyan en net hadistir.

Kimisi de aslen kötü bir ahlâka sahip iken bazı şartlar, durumlar ve olaylar gereği bu ahlâkını iyiye doğru değiştirmiş, kötü ahlâklı biri iken iyi ahlâklı olmuştur. Örneğin, aslen sabırsız ve tahammülsüz iken, yaşadığı şeyler neticesinde sabırlı olması gerektiğini anlamış ve antrenmanlarla artık sabırlı olmuştur.

Abd-i Kays heyeti Mekke fethedilmeden kısa bir süre önce Medine'ye gelmişti. O heyet içerisinde *"Münzir b. Âiz"* [8] isminde bir zat vardı. Bu zat ahlâken çok iyi birisiydi. Kendileriyle yakın ilişki kurduğu insanları çok iyi tanıyan Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* onun bu özelliğini görmezden gelmedi ve kendisiyle konuştuğu bir sırada ona şöyle dedi:

– *"Muhakkak ki sende Allah'ın sevdiği iki haslet var: Biri* ***hilm****/yumuşak huyluluk, diğeri ise* ***teenni****/ aceleci olmama."*

Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* kendisine bunları söyleyince Münzir b. Âiz *radıyallahu anh*:

– *"Ey Allah'ın Rasûlü! Bu iki hasleti ben kendi çabamla mı elde ettim yoksa Allah beni bu hasletler üzere mi yarattı?"* diye sordu. Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*:

– *"Bilakis Allah seni o iki haslet üzere yarattı."* buyurdular. Bu cevap üzerine Münzir *radıyallahu anh*:

– *"Allah ve Resûlü'nün sevdiği iki haslet üzere beni yaratan Allah'a hamd olsun."* dedi.[9]

Görüldüğü üzere Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* ile Münzir b. Âiz arasında geçen bu konuşmada insanda var olan vasıfların ya fıtrattan kaynaklandığı ya da insanın kendi çabasıyla elde edildiği açıkça beyan edilmiştir. Demek ki bir insan, ya doğasında bazı vasıflara sahip olduğu hâlde dünyaya gelir ya da bu vasıfları daha sonraları kendi emeği ile elde eder. Allah'ın bir insanın fıtratına kodladığı güzel vasıflar, sahip çıkılması gereken müthiş birer nimet iken, sonraları elde edilen vasıflar ise tamamen imtihan konusudur ve hiçbir kimsenin bu noktada eleştiri yapma hakkı yoktur. Herkesin imtihanının başarı ile geçmesi ve bu noktada asla gevşeklik göstermemesi gerekmektedir.

Fıtrattan kaynaklanan güzel ahlâklar kesinlikle Allah'ın birer lütfudur. Bunlara çokça şükretmek gerekir. Allah'ın bu lütfunu kime verdiği yargılanıp sorgulanamaz. Malum olduğu üzere Kur'ân'ın birçok ayetinde Rabbimiz, lütfunu dilediğine vereceğini bildirmiştir. Örneğin şöyle buyurur:

"Lütuf bütünüyle Allah'ın elindedir ve onu dilediğine bahşeder." [10]

"Bu, Allah'ın lütfudur; onu dilediğine verir. Allah büyük lütuf sahibidir." [11]

Dolayısıyla fıtraten güzel vasıflara sahip olanların kullukta daha çok gayret etmeleri gerekmektedir; çünkü onlar diğerlerine nispetle yarışa bir sıfır önde başlamışlardır. Bu da Allah'ın onlara bir ikramıdır.

7. *Tirmizî rivayet etmiştir.*
8. *Bu zatın yüzünde birkaç tane kılıç darbesi olduğu için Peygamberimiz onu "Eşecc/yaralı" diye lakaplandırdı. Bu nedenle birçok kaynakta "Eşecc" lakabı sanki bu zatın adıymış gibi zikredilir. Doğru olanı ise adının "Münzir b. Âiz" olduğu, "Eşecc" kelimesinin ise ona lakap olarak verildiğidir.*
9. *Müslim ve Ebu Dâvud rivayet etmiştir.*
10. *57/Hadîd, 29*
11. *62/Cuma, 4*

Fıtraten ahlakî güzel vasıflara sahip olmayanlara gelince; onların Allah'ın huzurunda öne sürecekleri bir bahaneleri olamaz. Zira Allah her ne kadar onları fıtrî güzel vasıflar üzere yaratmamışsa da, ciddi bir çaba ile güzel vasıflara sahip olabilme potansiyelinde yaratmıştır. Dolayısıyla böylelerinin güzel ahlâkı elde etmek için çabalamaları esastır. Bu da –üstte dediğimiz gibi– onlar için bir imtihandır ve çabaladıklarında kendilerine sevap kazandıracak müthiş bir fırsattır.

Zikrettiğimiz bu taksimatını göz önüne alarak ahlâk noktasında insanları dört kısma ayırabiliriz:

1. Yaratılış itibariyle güzel ahlâklı olanlar.

2. Yaratılış itibariyle güzel ahlâklı olup bunu daha da güzelleştirmek için çabalayanlar.

3. Güzel ahlâktan yoksun olarak yaratıldığı hâlde kendilerini ahlâklı hâle getirmek için herhangi bir çaba ortaya koymayanlar.

4. Güzel ahlâktan yoksun olarak yaratıldığı hâlde güzel ahlâkı elde edebilmek için gayret gösterenler.

Bir insan bu dört sınıf içerisinde nerede yer alırsa alsın imtihandan kurtulmuş olmaz. Kim olursa olsun hangi vasfı kendisinde bulundurursa bulundursun onun için imtihan hâlen devam etmektedir. Yani, bir kişi çıkıp: *"Nasıl olsa ben güzel ahlâk üzere yaratılmışım."* diyerek kendisini imtihandan hali sayamaz. İmtihan onun için de devam etmektedir. Böylesi birisinin imtihanı; ahlâkını daha da güzelleştirmesi, onu tıpkı Rasûlullah'ın ahlâkı gibi yapabilmesi yönündedir. Yine örneğin, güzel ahlâktan yoksun olarak yaratılmış bir insanın çıkıp: *"Bana ne kardeşim! Allah beni falanca gibi güzel vasıflar üzere yaratmamış. Ben ne yapayım?"* diyerek imtihandan kendisini sıyırmaya çalışamaz. Bunun imtihanı da güzel ahlâklı olmak için bir gayret ortaya koymasında, iyi vasıfları elde etmek için çabalamasındadır.

Dolayısıyla kimse imtihandan hâli değildir. İyi vasıflı olan da kötü vasıflı olan da bir şekilde imtihan vermektedir. Önemli olan imtihanımızı alnımızın akıyla geçmeye çalışmak, Allah'ın bizi denediği vasıflarda sınavı başarabilmektir.

◆ ◆ ◆

"Ahlâk bazılarında fıtrîdir, bazılarında ise sonradan elde edilir." dedik. Bizim bu sözümüz dolaylı olarak her iki kısmın yine kendi içinde ikiye ayrılmasını gerekli kılar. Şöyle ki: İnsanlardan bazıları fıtraten güzel bir ahlâka sahip olarak dünyaya gelir, kimileri ise kötü huylar fıtratına kodlanmış olarak dünyaya ayak basar. Yani kimisi örneğin, sabır göstermeye meyyaldir, sabretmek kendisine hiç de zor gelmez; kimisi ise sabırsızdır ve asla olaylar karşısında tahammül etmeyi beceremez. Kimisi iffetlidir, utangaçtır, bir şey söylendiğinde yüzü kızarıverir; kimisi ise utanmak nedir bilmez, hayâ damarı sanki çatlamıştır. Kimi merhametlidir, tüm varlılara acır, şefkat duyar; kimsi gaddardır, acımaz, şefkat göstermez, merhamet nedir bilmez. Gözünün önünde zulüm yapılsa ses çıkarmaya tenezzül etmez.

Bu iki insan modelinin de kendi çapına göre imtihanı vardır.

Bu, fıtrat itibariyle ahlâklı ve ahlâksız olarak yaratılan insanların örnekleridir.

Sonradan elde edilen ahlakî vasıflar açısından da insanlar iki kısımdır. Onlardan kimisi aslen iyi bir ahlâka sahip iken bazı şartlar nedeniyle bu ahlâkını bozmuş ve iyiyi kötüye doğru değiştirmiştir. Mesela, aslen sabırlı iken, yaşadığı şeyler neticesinde sabırsızlaşmıştır.

Kimisi de aslen kötü bir ahlâka sahip iken bazı şartlar, durumlar ve olaylar gereği bu ahlâkını iyiye doğru değiştirmiş, kötü ahlâklı biri iken iyi ahlâklı olmuştur. Örneğin, aslen sabırsız ve tahammülsüz iken, yaşadığı şeyler neticesinde sabırlı olması gerektiğini anlamış ve antrenmanlarla artık sabırlı olmuştur.

Dolayısıyla, olumsuz yönde fıtrî veya müktesep bir ahlâka sahip olan kişilerin mutlaka ahlâklarını Allah ve Rasulü'nün istekleri doğrultusunda terbiye etmeleri gerekmektedir. Bu noktada öne sürebilecekleri ve kendilerini temize çıkaracak en ufak bir mazeretleri olamaz. Allah'tan yardım isteyip en iyi olana doğru seyr-i sefer etmelidirler.

Olumlu yönde fıtrî veya müktesep bir ahlâka sahip olanların ise mutlaka bu ahlâklarına sahip çıkmaları ve daha iyi olanı elde etmek için ciddi bir gayret harcamaları gerekmektedir.

Allah ve Rasûlü Kur'ân ve sünnetin birçok yerinde kötü huylarımızı ve yanlış ahlâklarımızı değiştirmemizi bizlere emretmiştir.
Eğer ahlâk değişmeyecek olsaydı Allah ve Rasûlü'nün bunu emretmesi abes olurdu. Allah ve Rasûlü'nün abes ile iştigal etmeyeceği herkes tarafından kabul edilen bir şey olduğu için, ahlâkın değişeceğini ön görmekten başka bir yol kalmamaktadır.

Onların da daha iyi olana ulaşmak için çaba harcamamalarında bir bahaneleri olamaz; zira Rabbimiz: ***"O hâlde, gücünüz yettiği kadar Allah'tan korkun."*** [12] buyurarak elden geleni arda koymamamız gerektiğini bizlere emretmiştir. İnsan yapabileceği bir şeyi yapmadığında bundan sorumlu olur. O bakımdan gücümüz yettiği kadar ahlâkımızı güzelleştirmemiz gerekir.

Ahlâk Değişir mi?

Üst başlıkta ahlâkın fıtrî ve kesbî olmak üzere iki kısma ayrıldığını izah etmeye çalıştık. Bu taksimatı yapınca söz dönüp dolaşıp *"Ahlâk değişir mi?"* sorusuna geliyor. Acaba gerçekten de ahlâkımız değişir mi?

Aslında bu soruya üst başlıkla alakalı bilgiler verirken satır aralarında kısmen cevap verdik. Lakin burada, faydayı artırmak için daha açık bir üslupla konuyu ele almalıyız.

Âlimlerimiz ve bu mesele hakkında kalem oynatan müelliflerimiz, ahlâkın değişip değişmeyeceği konusunda temelde iki görüşe ayrılmışlardır.

1. Onlardan kimileri gerek fıtrî olsun gerekse müktesep, her iki boyutuyla da ahlâk mutlaka değişir demişlerdir.

2. Kimileri de ahlâkın fıtrattan kaynaklanan kısmının asla değişmeyeceğini, değişimin ancak sonradan elde edilen kesbî tarafında söz konusu olduğunu ifade etmişlerdir.

İkinci grupta yer alan, yani fıtrattan kaynaklanan ahlâkın asla kökten değişmeyeceğini söyleyenler, onun *"tehzib edilebileceğini"* beyan etmişlerdir. Tehzib; bir şeyi törpülemek, yontmak, düzeltmek, terbiye ve ıslah etmek gibi anlamlara gelir. Yani fıtrî ahlâk değişmez diyenler bile, onun düzeltilip belirli bir şekle sokulabileceğini, iyi yöne doğru kanalize edilebileceğini ve Allah'ın razı olduğu şekil üzere terbiyeye sokulabileceğini kabul etmişlerdir.

Bu noktada şöyle bir öngörüleri vardır. Derler ki: İslam hiçbir zaman, örneğin, fıtraten şakacı ve latifeli olan bir insana: *"Şaka yapma!"* demez; aksine onda var olan bu yönü hakka yönlendirir ve: *"Yapacaksan hak şakalar yap."* diyerek onu tehzib eder.

Ve yine İslam örneğin sinirli olan bir insana: *"Sinirini bırak, öyle gel."* demez; aksine *"Sinirini Allah düşmanlarına ve haramlara kullan!"* der ve bu şekilde onda var olan öfkeyi kötü olan şeylere kullanmaya sevk eder.

Ve hakeza ve hakeza...

Buna Ömer'i *radıyallahu anh* ve benzeri bazı sahabîleri örnek gösterirler ve derler ki: Ömer *radıyallahu anh*, aslen öfkeli ve sinirli bir insandı. İslam'a girdikten sonra da bu öfkeli hâli devam etti. Ama İslam onu öylesine tehzib ve terbiye etti ki artık o, normal şeylere değil, Allah'ın haram kıldığı ve razı olmadığı şeylere öfkelenir oldu. Ya da öfkesini küffara karşı kullandı.

İşte bu gibi nedenlerden dolayı ikinci görüşü benimseyenler, ahlâkın fıtrî olan kısmında değişimi değil, terbiyeyi esas almışlar ve fıtrî ahlâkın kökten değişmesinin asla söz konusu olmayacağını ifade etmişlerdir.

İlk görüşün sahipleri ise bu görüşü reddedip ahlâkın mutlaka değişebileceğini; şeriatın, aklın ve vakıanın bu değişime delalet ettiğini söylemişlerdir.

12. *64/Teğabûn, 16*

Onların bu delillerini şu şekilde maddeleyebiliriz:

• Ahlâkın Değişebileceğinin Şer'î Açıdan İspatı

Bu görüş sahipleri şer'î açıdan bunu şu şekilde delillendirmişlerdir:

a. Rabbimiz buyurur ki:

"Nefsini tezkiye eden *(kötülüklerden arındıran)* ***mutlaka felâha ermiştir."*** [13]

Nefislerde var olan kötülükler, iyiye doğru değiştirilip arındırılabilir. Böyle olduğu içindir ki Allah *subhânehu ve teâlâ* bunu emretmiş ve yapanlara felaha erme gibi büyük bir mükâfat vadetmiştir. Rabbimiz ancak böyle yapanların kurtuluşa erebileceğini bildirdiği için, böyle yapmayanların, yani fıtratlarında var olan kötü ahlâkları gidermeyenlerin zarara uğrayacaklarını anlamak zor değildir. Zaten bir sonraki âyet de buna işaret etmektedir. Rabbimiz şöyle buyurur:

"Nefsini kötülüklere gömen *(kötülüklerden onu arındırmayan da)* ***mutlaka hüsrana uğramıştır."*** [14]

Allah, nefislerde var olan kötülükleri iyiye doğru ıslah edenleri felaha ermek; kötüye doğru bozanları da hüsrana uğramak ile vasıflandırdığı için ahlâkın değişmeyi kabul etmesi kaçınılmaz olmaktadır. Aksi hâlde Rabbimizin bu vasıflandırmasının bir anlamı olmazdı. İşte bu da bize göstermektedir ki nefislerde var olan iyi ve kötü huylar mutlaka değişebilir.

b. Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* buyurur ki:

"İlim ancak öğrenmeyle, hilim de ancak yumuşak huylu olmak için çabalamayla elde edilir. Hayrı arayana hayır verilir; şerden sakınan ondan korunur." [15]

Görüldüğü üzere bu hadisinde Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem*, bir kimsenin fıtratında var olan cahilliğinin ilim için çabalamasıyla; öfkesinin de hilim için gayret etmesiyle gidebileceğini beyan etmiştir. Demek ki cahillik de öfke de belirli bir çaba ile giderilebilir. İşte bu da nefislerde var olan iyi ve kötü huyların değişebileceğini bize göstermektedir.

c. Yine Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* buyurur ki:

"... Kim iffetli olmak isterse Allah onu iffetli kılar. Kim müstağni olmak isterse Allah onu müstağni kılar. Kim de sabretmeye gayret ederse Allah onu sabırlı kılar." [16]

Bu hadisinde de Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* aslen iffetli olmayan birisinin, iffetli olmayı Allah'tan istemesi ve bunun için gereken gayreti göstermesi durumunda[17] iffetli olabileceğini ifade etmektedir. Yine hayâ duygularını bastırarak el açma zilletine alışan birisinin, Allah'tan gani gönüllü olmayı istemesi ve bunun için gereken gayreti göstermesi durumunda müstağni olabileceğini beyan etmektedir. Sabır için de aynı şey söz konusudur.

İşte bu da bize göstermektedir ki, insan, nefsinde var olan ve kökleşmiş bazı huylarını önce Allah'ın yardımı sonrasında da kendi gayreti ile değiştirebilir.

• Ahlâkın Değişebileceğinin Aklî Açıdan İspatı

Mezkûr görüş sahipleri ahlâkın değişebileceğini aklî açıdan şu şekilde ispatlamaya çalışmışlardır: Allah ve Rasûlü Kur'ân ve sünnetin birçok yerinde kötü huylarımızı ve yanlış ahlâklarımızı değiştirmemizi bizlere emretmiştir. Eğer ahlâk değişmeyecek olsaydı Allah ve Rasûlü'nün bunu emretmesi abes olurdu. Allah ve Rasûlü'nün abes ile iştigal etmeyeceği herkes tarafından kabul edilen bir şey olduğu için, ahlâkın değişeceğini ön görmekten başka bir yol kalmamaktadır.

Ve yine eğer ahlâk değişmeyecek olsaydı o zaman ahlâka muhalif meselelerde vaaz ve öğüt vermenin bir anlamı kalmaz, emr-i bi'l-maruf ve nehy-i ani'l-münker yapmanın bir manası olmazdı. Ahlâka muhalif meselelerde dinimizin belirlediği şer'î had ve cezalar da boş ve gereksiz olurdu. İşte bu gibi nedenlerden ötürü akıl mutlaka ahlâkın değişebileceğini gerekli kılmaktadır.

• Ahlâkın Değişebileceğinin Vakıa Açısından İspatı

Ahlâkın değişebileceğini vakıa açısından da şu şekilde ifade etmişlerdir: Yaşanan vakıa ortaya koy-

13. *91/Şems, 9*
14. *91/Şems, 10*
15. *Taberânî rivayet etmiştir. Hadis "hasen"dir.*
16. *Buhari ve Müslim rivayet etmiştir.*
17. *"Hadisin zâhirinde iffetli olmak için çabalamak gibi bir lafız geçmediği hâlde neden böyle bir ilave zikrettiniz?" diye sorulursa buna şöyle cevap veririz: Arapçada istifâl babı kendi içinde bu anlama delalet eder. Yani bu babın özünde bir şey için çabalamak, gayret etmek, istemek, arzulamak gibi anlamlar vardır. Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem, hadisinde iffetli olmayı bu bâbtan gelen bir kelimeyle, yani "يسْتعْفِفْ" kelimesiyle ifade ettiği için biz bu ilaveyi zikrettik.*

"Eğer ahlâk değişmeyecek olsaydı o zaman tavsiyelerin, öğütlerin ve edeplendirici şeylerin bir anlamı kalmazdı. Ve yine Rasûlullah: 'Ahlâkınızı güzelleştirin.' demezdi. Hayvanların bile huylarının değişmesi mümkün iken Âdemoğlu hakkında bunun olması nasıl inkâr edilebilir ki?"

maktadır ki belirli bir fıtrat üzere yaratılan hayvanlar bile eğitim ve antrenmanlarla terbiye altına alınmakta, istenilmeyen huylarından arındırıldıkları gibi, normal şartlarda yapamayacakları nice güzel işleri de rahatlıkla yapabilir hâle gelmektedirler. Örneğin, tabiatında saldırganlık ve yırtıcılık olan aslan, eğitim ve antrenman ile bir kedi gibi sevimli ve uysal olabilmektedir. Yine normal şartlarda başıboşluğu ve tembelliği seven köpek, eğitim ve antrenman ile tıpkı vazifeli memur misali emir almaya kilitlenmiş bir şekle sokulabilmektedir. Atlar, ayılar, balıklar, kuşlar ve daha nice hayvanlar, tabiatları farklı olmasına rağmen sırf bu eğitim ve antrenmanlar sayesinde hayal dahi edemeyeceğimiz kıvama gelebilmekte, çok güzel vasıflara sahip birer varlığa dönüşebilmektedirler. Hayvanların dahi bu şekilde fıtrî olan ahlâkları değiştirilebiliyorsa en güzel şekilde yaratılan, ahsen-i takvim üzere kılınan insanoğlunun ahlâkı niye değiştirilmesin ki?

İmam Gazzalî r*ahimehullah*, ahlâkın değişmeyeceğini düşünenlerin bazı zanlarını zikrettikten sonra onları reddetme sadedinde şöyle der:

"Eğer ahlâk değişmeyecek olsaydı o zaman tavsiyelerin, öğütlerin ve edeplendirici şeylerin bir anlamı kalmazdı. Ve yine Rasûlullah: 'Ahlâkınızı güzelleştirin.' demezdi. Hayvanların bile huylarının değişmesi mümkün iken Âdemoğlu hakkında bunun olması nasıl inkâr edilebilir ki?" [18]

İşte bu zikrettiğimiz gerekçelerden hareketle ahlâk konusunda kalem oynatan âlimlerimizin ve yazarlarımızın geneli, ahlâkın her iki kısmıyla da değişimi kabul edeceğini söylemektedir. Yani daha açık bir ifadeyle insanoğlunun ahlâkı eğitim ve terbiye ile değişir.

Ahlâk Konusunda Herkes Aynı Kıvamda Olabilir mi?

İnsan ahlâkı değişimi ve gelişmeyi kabul eder; ama bu noktada herkse aynı kıvamda olabilir mi? Veya diğer bir deyişle herkesin istenilen düzeyde ve belirli bir seviyede ahlâklı olması mümkün müdür?

Elbette her insan yaratılış kabiliyetleri bakımından diğer insanlardan farklıdır. Kimisi iradeli ve güçlü iken, kimisi sönük ve zayıftır. Kimisi tuttuğunu koparacak azme sahipken, kimisi kendini ancak idare edecek kadar bir şeyler becerebilir. Yani ahlâkı değiştirme noktasında insanların bazısı %100 bir performans ortaya koyabilirken, bazısının performansı %50 düzeylerinde kalmaktadır. Bu oranlar her insanda değişiklik arz eder. Bu nedenle herkesin aynı düzeyde bir ahlâka sahip olmasını beklemek yanlış olur. Bu noktada bize düşen gücümüz nispetinde güzel ahlâklı olmaya çalışmamız, imkânımız el verdiği ölçüde huylarımızı güzelleştirmeye gayret etmemizdir. Rabbimiz şöyle buyurur:

"O hâlde, gücünüz yettiği kadar Allah'tan korkun." [19]

"Allah, bir nefsi ancak gücünün yettiği şeyle sorulu tutar." [20]

◆ ◆ ◆

Rabbim yaratılışlarımızı güzel kıldığı gibi, ahlâkımızı da güzelleştirsin ve hepimize güzel ahlâklı olmayı müyesser eylesin. (Allahumme âmin)

Ve'l-hamdu lillahi Rabbi'l-âlemîn

18. *İhyâu Ulûmi'd-Dîn, 3/70.*
19. *64/Teğabûn, 16*
20. *2/Bakara, 286*

Hikmet Parıltıları

Osman *radiyallahu anh* rivayetle o şöyle demiştir:

"Dünyayı arzu etmek, kalpte siyahlıktır. Ahireti arzu etmek ise kalpte nurdur." [1]

Yine Ömer *radiyallahu anh* şöyle demiştir:

"Dünyanın izzeti mal iledir. Ahiretin izzeti salih ameller iledir." [2]

1. *Münebbihat; İbni Hacer el-Askalani*
2. *Münebbihat; İbni Hacer el- Askalani*

Akıbet Muttakilerindir

Özcan YILDIRIM
ozcanyildirim@tevhiddergisi.net

Allah sana bir nimet verdi ey insan! Yaratılış güzelliği. Allah'ın halifesi olasın, yeryüzünde onun şahidi olasın diye. Sen ise nankörlük ediyor, azıyor ve azdırıyorsun. Her nimet O'na dönüş vesilen olması gerekir. Fakat her nimet seni azdırıyor. Bu da yetmiyor, tekebbür ediyorsun.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالتِّينِ وَالزَّيْتُونِ (1) وَطُورِ سِينِينَ (2) وَهَذَا الْبَلَدِ الْأَمِينِ (3) لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي
أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ (4) ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ سَافِلِينَ (5) إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ
أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ (6) فَمَا يُكَذِّبُكَ بَعْدُ بِالدِّينِ (7) أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَحْكَمِ الْحَاكِمِينَ (8)

Er-Rahman ve Er-Rahim olan Allah'ın adıyla (okumaya başlıyorum).

1. Andolsun incire ve zeytine,

2. Sina'daki Tur Dağı'na,

3. Ve bu güvenli beldeye.

4. Andolsun ki insanı en güzel surette yarattık.

5. Sonra onu esfel-i safiline (aşağıların aşağısına) çevirdik.

6. İman edip salih amel işleyenler müstesna. Onlar için kesintisiz bir mükâfat vardır.

7. (Ey insan!) Bundan sonra dini/hesabı sana yalanlatan şey nedir?

8. Allah, hükmedenlerin en hâkimi değil mi?

Allah'a hamd, Resûlü'ne salât ve selâm olsun...

Ahsen-i takvim olarak yaratılan insandan bahsetmiştik. Geldik bir sonraki ayete.

ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ سَافِلِينَ

"Sonra onu esfel-i safiline (aşağıların aşağısına) çevirdik." [1]

Bir anda farklı bir yöne evriliyor insan. Ahsen-i takvim iken esfel-i safiline çevriliyor. Peki, neden bu çevriliş? Ahsen-i takvim iken esfel-i safiline gidişin bir sebebi olmalı. Sebebi var. Ama önce ayette geçen bu ifadenin ne olduğuna dair kısa bir bilgi vermeye çalışalım.

Ayetteki *"Esfel-i safiline çevirmek"* ifadesi hakkında kıymetli selefimizin (Allah onlardan razı olsun) kavillerine baktığımızda iki yaklaşım görürüz.

Birincisi; *"Esfel-i safilinden kastedilen erzel-i ömürdür"* demişler. Yani başkasına muhtaç olunan ihtiyarlık dönemi. Bu dönemde bir çok işten aciz kalındığı için de Araplar yaşı ilerlemiş olana aynı kökten gelen *"Acûz"* demişler.

İkincisi; esfel-i safilin'den kastın cehennem olduğunu dile getirmişler. Onu esfel-i safilin/aşağıların aşağısı olan cehenneme çevirdik, diye ayeti anlamışlardır. İsabetli olan yaklaşımın bunun olduğunu söyleyebiliriz.[2] Hatta Ali *radiyallahu anh*: *"O, tabakaları birbirinin altında olan cehennem ateşidir."* demiştir.

▪ ▪ ▪

Bir önceki ayette insanın yaratılışına dikkat çekmiştik. Allah *subhanehu ve teâlâ* ne buyurmuştu: *"Andolsun ki insanı en güzel surette yarattık."* Peki, hangi siyakta? Üç farklı mekâna işaret edip yemin ettikten sonra. Oralarda vahyin meşalesi tutuşmuştu. Tevhid ve şirkin arasındaki amansız mücadele o topraklarda boy göstermişti.

İşte bu bağlamda *"ahsen-i takvim"* gibi ulvi bir sıfatla tavsif edilmişti insan. Ardından da "esfel-i safilin" gibi denî bir konuma gönderildiğinden bahsedildi.

İnsana verilen bu güzel hilkatın yanında akıl ve irade gibi nimetler de verdi Allah. Bunun karşısında insandan istenen ise yeryüzündeki halifelik görevidir.[3]

"Hani Rabbin meleklere: 'Ben yeryüzünde bir halife yaratacağım.' demişti. Dediler ki: 'Orada bozgunculuk yapacak ve kan dökecek birini mi (halife) kılacaksın? Oysa bizler seni tüm eksiklerden tenzih ederek sana hamd etmekte ve seni takdis etmekteyiz.' (Allah) dedi ki: 'Şüphesiz ki ben, sizin bilmediklerinizi biliyorum.' " [4]

"Sizi yeryüzünün halifeleri yapan O'dur. Size verdiklerinde sizi sınamak için kiminizi kiminize derecelerle üstün kıldı. Şüphesiz ki Rabbin, cezası pek çabuk olandır. Şüphesiz ki O, (günahları bağışlayan, örten ve günahların kötü akıbetinden kulu koruyan) Ğafûr, (kullarına karşı merhametli olan) Rahîm'dir." [5]

Yol ikidir. Ya ahsen-i takvim, yani fıtrat üzere kalıp tevhidi yaşayıp yaşatmaya gayret etmek.
Ya da bundan yüz çevirmek. Sonu da esfel-i safilin... Aşağıların aşağısı. Çoğunluğun çılgınca talip olduğu mekân...

"Yeryüzünde sizleri halifeler kılan O'dur. Kim de küfre saparsa kendi aleyhine küfre sapmış olur. Kâfirlerin küfrü, Rableri katında (Allah'ın) gazabından başkasını arttırmaz. Kâfirlerin küfrü (kendileri için) hüsrandan başka bir şeylerini arttırmaz." [6]

▪ ▪ ▪

Yol ikidir. Ya ahsen-i takvim, yani fıtrat üzere kalıp tevhidi yaşayıp yaşatmaya gayret etmek. Ya da bundan yüz çevirmek. Sonu da esfel-i safilin... Aşağıların aşağısı. Çoğunluğun çılgınca talip olduğu mekân...

---

1. *95/Tîn, 5*
2. *Bunu tercih nedenlerimizi anlatıp konuyu uzatmak istemedik. Dileyen buna dair İbnu'l Kayyım'ın Bedâu't Tefsir isimli eserine bakabilir. Kendisi bu konuya dair on açıdan delil getirerek, ikinci anlamın isabetli olduğu kanaatine varmıştır.*
3. *Allah'ın yeryüzündeki halifesi olmak, O'nun hâkimiyetini yeryüzünde icra etmektir. Kula kulluktan men edip O'na kulluğa çağırmaktır.*
4. *2/Bakara, 30*
5. *6/En'âm, 165*
6. *35/Fâtır, 39*

Allah sana bir nimet verdi ey insan! Yaratılış güzelliği. Allah'ın halifesi olasın, yeryüzünde onun şahidi olasın diye. Sen ise nankörlük ediyor, azıyor ve azdırıyorsun. Her nimet O'na dönüş vesilen olması gerekir. Fakat her nimet seni azdırıyor. Bu da yetmiyor, tekebbür ediyorsun. Allah *subhanehu ve teâlâ* nimete nankör olan toplumları sana ne güzel kıssa etti bir bak:

"Andolsun ki Sebe (halkının) yerleşim yerinde sizin için (ibret alınacak) bir ayet vardır. (Yerleşim yerleri) sağdan ve soldan iki bahçeliydi. Rabbinizin rızkından yiyin ve O'na şükredin. Güzel bir şehir ve Ğafûr bir Rab... (Şükretmeyip) yüz çevirdiler. Onların üzerine 'Arim selini' gönderdik. Ve onların (dillere destan) bahçelerini, yemişleri acı ılgın ağacı ve az bir şey de sedir ağaçlarının olduğu iki (kötü) bahçeye çevirdik. Nankörlükleri nedeniyle onları böyle cezalandırdık işte. Biz, nankörlük edenden başkasını cezalandırmayız." [7]

"Allah bir beldeyi örnek verdi. Onlar güven ve huzur içinde (yaşar) rızıkları kendilerine her taraftan bolca gelirdi... Allah'ın nimetlerine nankörlük ettiler. Yaptıkları (nankörlüğe) karşılık Allah onlara açlık ve korku elbisesini (giydirip iliklerine kadar hissedecekleri şekilde açlığı ve korkuyu) tattırdı." [8]

Allah'ın tüm bu nimetlerine karşın yeryüzündeki *"ruveybida"* timsallerinin yeryüzünü zulüm ve istibdat ile doldurduklarını görürsün. Allah'ın arzında İslam ile kimlik düzeyinde bağı olanlara dahi tahammülleri yok. Neredeyse yarım asırdır mazlumların kanlarını siyasetlerine yakıt yaptılar, yapıyorlar.

Öte yandan kağıt üzerinde -veya başka bir söylemle- siyasi alanda gösterdikleri bir savaşları da var tabii. *"Rabbim Allah'tır."* diyen muvahhidleri düzmece, lanetli ve kokuşmuş kanunları ile zindanlara dolduruyorlar. Gariptir, kendi koydukları kanunlar dahi zulümlerine şahitlik etmektedir. Bunların hâl-i pür melâlleri Karakuş Kadı'nın ilginç kıssasına benziyor, anlatalım:

"Bir hırsız etrafı kolaçan ettikten sonra balkondan içeri girmek ister. Tam tırmanmaya başladığında balkonun parmaklığı kırılır. Hırsız da düşüp, ayağını kırar. Bunun üzerine soluğu Karakuş'un yanında alır:

– Kadı Efendi, soymak için bir eve girecektim. Fakat balkonun parmaklığı koptu ve düşüp bacağımı kırdım. Ev sahibinden şikayetçiyim. Tamam, hırsızlık suç ama cezası balkondan düşüp ayak kırmak değil, der. Karakuş da ev sahibini çağırtır ve:

– Be adam, niçin balkonun parmaklığını sağlam yaptırmıyorsun. Sağlam yaptırsan bu adam düşüp bacağını kırmazdı, der. Ev sahibi:

– Aman efendim; parmaklığı marangoz yapmış, benim günahım ne? diye karşılık verir. Bu defa marangozu çağırtır ve sorar:

– Neden sağlam parmaklık yapmıyorsun? Marangoz:

– Efendim, ben balkonun parmaklığını çakarken yeşil başörtülü bir hanım yoldan geçiyordu. Başörtüsü o kadar parlak boyanmıştı ki gözüm ona takıldı. Çiviyi de boşa çakmış olacağım, der. Karakuş hemen emir verir, yeşil başörtülü kadını huzuruna getirtir. Kadın Karakuş'un karşısında endişeyle:

– Benim suçum ne, boyasın diye boyacıya verdim, o boyadı, der. Bu defa boyacı çağırtılır. Karakuş boyacıya çıkışır:

– Başörtüleri göz alıcı renge boyuyorsun, sonra marangoz çiviyi boşa çakıyor ve hırsız tırmanırken düşüp bacağını kırıyor. Boyacı verecek cevap bulamayınca Karakuş hükmü verir:

– Asın bunu! Biraz sonra cellât gelip:

– Kadı Efendi, bu boyacının boyu kısa geldiği için sehpaya yetiştirip asamıyorum, der. Karakuş:

– Öyleyse git uzun boylu bir boyacı bul ve onu as." [9]

Günümüzde muvahhidlere yapılan bundan uzak değil. Fakat Allah'ın bu nimetlerine nankörlükle, dininin yardımcılarına zulmetmekle cevap verenlerin akıbeti de esfel-i safilin olacaktır. Güzel akıbet ise muttakilerindir.

"Âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamdolsun." duamız ile...

---

7. 34/Sebe', 15-17
8. 16/Nahl, 112
9. Rasim Özdenören'in yazısından.

Kıssadan Hisse

Karınca Kito

Mahkûmun biri, yalnız kaldığı hücre içinde bir karınca ile arkadaşlık yapar. *"Kito"* adını verdiği bu karınca zaman içerisinde adamın talimatlarına göre hareket eder, hatta takla atmayı bile öğrenir.

Mahkûm, insanların Kito'ya hayran kalacağını ve göreceği büyük ilgi sayesinde zengin olacağının hayalini kurmaktadır. Hapisten tahliye olduğu gün Kito'yu kibrit kutusunun içine koyarak bir kafeteryaya gider. Amacı insanların Kito'ya nasıl tepki vereceğini test etmektir.

Karıncayı kibrit kutusundan çıkaran eski mahkûm garsonu çağırır. Amacı garsona Kito'nun marifetlerini göstermektir. Garsona: *"Masanın üstünde duran şu karıncayı görüyor musun?"* diye sorar sormaz, garson elindeki bezle karıncayı alır ve *"Affedersiniz beyefendi"* diyerek Kito'yu beziyle süpürür ve öldürür.

Her kişinin kendine ait değerleri ve inançları vardır. Bir kişi için çok önemli olan bir olay, diğeri için pek de önemli olmayabilir. Kişileri kendi inanç sistemimize göre değerlendirirsek sorunlarla karşılaşabiliriz. Yapmamız gereken, kişilerin inanç ve değerlerine saygılı olmak ve ilişkilerimizde kendimizi onların yerine koyarak hareket etmektir.

Altının değerini en iyi sarraf bilir.

Müşriklerin Allah Resûlü'ne Suikast Girişimi ve Sonuçları

Enes YELGÜN
enesyelgun@tevhiddergisi.net

Şahısların, cemaatlerin, nesillerin tarih sahnesinden çekilmesi O'nun subhanehu ve teâlâ takdir ettiğini gerçekleştirmesine engel olamaz. Müslüman sorumluluklarını yerine getirmek için çabalarsa Allah'ın vaadini gerçekleştirmesi hak olur. Birilerinin ölmesi ya da öldürülmesi ile bu vaadin gerçekleşmesinin gecikeceğine inananlar Allah'ı hakkıyla tanıyamamış, insanlık tarihinden bîhaber yaşayan kişilerdir.

Hamd âlemlerin Rabbi olan Allah'a salât ve selam O'nun Resûlü'ne olsun.

Mekke'deki müminlerin İslami harekete can katacak, yeni bir ruh verecek hicret yolculuklarını büyük ölçüde tamamlamaları üzerine Allah Resûlü de *sallallahu aleyhi ve sellem* hicret hazırlıklarına başladı. Mekkeli müşrikler bu duruma engel olmak için bir toplantı düzenlediler ve bu toplantıya şeytan da yaşlı bir adam kılığında katıldı. Sonuç olarak müşrikler Allah Resûlü'nü öldürmeye karar verdiler.

Biz de geçen yazımızda bu toplantı üzerinden müşriklerin suikast düzenleyerek İslami hareketi nasıl engellemeye çalıştıklarını anlatmaya başlamıştık. Bu yazımızda ise bu toplantı ile alakalı değerlendirmelerimizi tamamlamaya çalışacağız inşallah.

İslami hareketin ve davanın mensuplarının, liderlerini kaybetmeleri hâlinde sarsılacakları bir gerçektir. Allah Resûlü *sallallahu aleyhi ve sellem* vefat ettiğinde, Peygamber'in kontrolünde vahyin terbiyesinden geçmiş sahabelerin hâli bizlerin çok dikkatli olması gerektiğine işarettir. O gün, vahiy ile vakıayı beraberce okuyan duygularını kontrol etmesini bilen Ebu Bekir *radıyallahu anh* gibi öncü şahsiyetler olmasa idi, irtidat hareketinin etkisi daha kapsamlı ve kalıcı olurdu. Bu öncü şahsiyetler İslam ümmetinin başına gelmiş en büyük musibet olan Allah Resûlü'nün vefatının etkisini İslam cemaatinin kemikleşmiş yapısından silmelerine rağmen, Mekke, Medine ve Taif dışındaki beldelerin çeşitli bahaneler ile dinden çıkmalarına engel olamadılar. Öyleyse müşriklerin daveti engelleme girişimlerinden olan *"liderleri ortadan kaldırma"* maddesi, üzerinde önemli durulması gereken bir husustur.

Peki, mümin bir fert sahabileri dahi derinden sarsan bu tarz bir hadise ile karşılaşır ise istikamet üzere kalabilmek için ne yapmalıdır?

Öncelikle tevekkülün ilk kısmı olan sebeplere yapışma ilkesinin hakkını vermelidir. Liderlerin güvenliği başka herhangi bir sebep ile ikinci plana atılabilecek bir husus değildir. Burada özellikle fertleri duraksatan liderlerinin tavrı olabilir. Onun kendi güvenliği hakkında bir talepte bulunmasını beklemek ve talep gelmeyince de *"Demek ki gerek yok."* diye düşünmek ciddi bir yanılgıdır. Peygamber'in dahi kendisi için canlarını feda edebileceklerini kesinlikle bilmesine rağmen ashabına bu hususta bir şey söylemekten çekindiği zamanlar olmuştur.

Aişe'den *radiyallahu anha* rivayetle, şöyle demiştir:

"Resûlullah, bir savaş sonrası Medine'ye gelişinde uykusuz kalmış ve şöyle demişti: 'Ashabımdan salih bir kimse bu gece benim kapımın önünde nöbet tutup beni beklese...' Biz bu durumda iken bir ses duyduk. Peygamber: 'Kim o?' dedi. O kimse: 'Sa'd b. Ebi Vakkas!' diye karşılık verdi. Peygamber ona: 'Niçin geldin?' buyurdu. Sa'd: 'Peygamber'e karşı içime bir korku düştü ve kendisi için nöbet tutmaya geldim.' dedi. Bunun üzerine Resûlullah, ona dua etti ve uyudu. Hatta biz onun horlama sesini duyduk." [1]

Öyleyse emirden bir talep gelmeden önce ihtiyaç ne ise ona göre hareket etmek her ferdin üzerine bir vucubiyettir.

Müslüman bireylerin dikkat etmeleri gereken ikinci husus ise cemaatsel birlikteliği tembelleşmeye değil daha azimli bir şekilde harekete geçmeye vesile kılmaktır. Genellikle Müslüman fert bir cemaate tabiri caiz ise kapak attıktan sonra rehavete kapılmakta, sadece kendisine söyleneni yapmakla yetinmekte ve kendisini geliştirmek için özel bir çaba içerisine girmemektedir. Hâlbuki İslami hareketin her bir ferdi, cemaatsel çalışma içerisinde öyle bir birikim elde etmelidir ki yarın lidersiz kaldığında etrafındaki Müslümanların kalplerine sükûnet verebilecek şekilde davransın; cemaatsiz kaldığında ise kendisini ve ehlini muhafaza edip davet vazifesini imkânlar dahilinde sürdürebilsin.

1. Buhari, 7231; Müslim, 2410; Tirmizi, 3756.

Böyle bir musibet karşısında alınabilecek başka bir tedbir ise ümitsizlikten bizi uzaklaştıracak nasları hatırda tutmak ve İslami mücadele tarihinden benzer vakıalara sabredilmesi hâlinde nasıl güzel neticeler ile karşılaşıldığına dair tabloları tefekkür etmektir.

" 'Rabbinin rahmetinden sapıklardan başka kim ümit keser ki?' demişti." [2]

"Gevşemeyin, üzülmeyin! Şayet inanıyorsanız üstün olan sizlersiniz. Şayet size bir yara dokunduysa hiç şüphesiz (düşman) topluluğuna da yara dokundu. (Mutlak ve daimi galip Allah'tır. İnsanlara gelince) biz bu günleri insanlar arasında döndürür dururuz. Allah, iman edenleri açığa çıkarmak ve sizden şahitler/şehitler edinmek (için böyle yapar). Allah, zalimleri sevmez." [3]

Genellikle Müslüman fert bir cemaate tabiri caiz ise kapak attıktan sonra rehavete kapılmakta, sadece kendisine söyleneni yapmakla yetinmekte ve kendisini geliştirmek için özel bir çaba içerisine girmemektedir. Hâlbuki İslami hareketin her bir ferdi, cemaatsel çalışma içerisinde öyle bir birikim elde etmelidir ki yarın lidersiz kaldığında etrafındaki Müslümanların kalplerine sükûnet verebilecek şekilde davransın; cemaatsiz kaldığında ise kendisini ve ehlini muhafaza edip davet vazifesini imkânlar dahilinde sürdürebilsin.

En son ve en önemli madde ise Müslümanın düşünce dünyası ile alakalıdır. İslami hareketin mensupları her şeyleri ile müşriklerden ayrıldıkları ve farklılaştıkları gibi düşüncelerinde de bunu sağlamaları gerekir.

2. 15/Hicr, 56
3. 3/Âl-i İmran, 139-140

Müşrikleri Müslüman liderlere suikast düzenlemeye iten etken dünyevi bakış açıları idi. Eğer Müslüman da aynı bakış açısına sahip olursa o zaman hakikaten müşrikler amelleri ile başarıya ulaşmış olurlar.

Bu dava Allah'ın davasıdır. Bu davanın ve fertlerinin üzerinde bizzat Allah'ın eli ve kontrolü vardır. Şahısların, cemaatlerin, nesillerin tarih sahnesinden çekilmesi O'nun *subhanehu ve teâlâ* takdir ettiğini gerçekleştirmesine engel olamaz. Müslüman sorumluluklarını yerine getirmek için çabalarsa Allah'ın vaadini gerçekleştirmesi hak olur. Birilerinin ölmesi ya da öldürülmesi ile bu vaadin gerçekleşmesinin gecikeceğine inananlar Allah'ı hakkıyla tanıyamamış, insanlık tarihinden bîhaber yaşayan kişilerdir.

Bu dava, temelleri Mele-i Ala'da atılmış ve kıyamete kadar sürecek köklü bir davadır. Tarihin seyrinde Allah *subhanehu ve teâlâ* hiçbir dönemde inananları kendi hâllerine terk etmemiştir.

"Nice nebiyle beraber birçok Rabbani (âlim ve mücahit) savaştı. Allah yolunda başlarına gelen sıkıntılar nedeniyle gevşekliğe düşmediler, zayıflamadılar ve (düşman karşısında) alçalmadılar. Allah, sabredenleri sever. (Başlarına gelen sıkıntılarda) sadece şöyle söylemekle yetindiler: 'Rabbimiz! Günahlarımızı ve işlerimizde var olan aşırılıklarımızı bağışla! Ayaklarımızı sabit kıl! Kâfirler topluluğuna karşı bize yardımcı ol.' (Dualarına karşılık) Allah, onlara dünya sevabını ve ahiret sevabının en güzelini verdi. Allah, muhsinleri/kulluğunu en güzel şekilde yapmaya çalışanları sever." [4]

"Allah: "Andolsun ki ben galip geleceğim ve resûllerim de (galip geleceklerdir)." diye yazmıştır. Şüphesiz ki Allah, (güç ve kuvvet sahibi olan) Kaviy, (izzet sahibi, her şeyi mağlup eden) Azîz'dir." [5]

Tüm bunlarla birlikte karşılaşılan hadiseleri zafer/yenilgi, başarı/hüsran olarak değerlendirirken ölçümüz ne olmalıdır? Mesela, Müslümanlardan birinin dava uğruna canını vermesi geride kalanlar için bir yenilgi ya da hüsran mıdır? Hiç imtihana maruz kalmadan yaşamak başarı mıdır?

Nuh *aleyhisselam* 950 senenin sonunda sadece bir avuç insanın hidayetine vesile olabildiği için başarısız mı idi?

İbrahim *aleyhisselam* ateşe atılınca yenildi mi?

Kıyamet günü tek başına diriltilecek nebileri hangi gözle değerlendirmeli?

Ashab-ı Uhdud'daki çocuk can verdiğinde aslında kim kaybetti?

Ya güçlerinin zirvelerinde iken Hud'un, Salih'in, Şuayb'ın *aleyhimusselam* kavimleri zafer ehli miydiler?

Kazıkların sahibi Firavun rahimlere dahi zulmünü bulaştırmışken yenilgisiz mi idi?

Bugün dilediği beldeyi tarumar eden mücrim elebaşları kime, neye göre güçlü ve başarılı?

Evet, bu soruların cevabı bizi tek bir noktaya götürür: İslami hareketin karşılaştığı tüm zorluklar gelecek zaferin adım sesleridir. En öndekiler en değerlilerini feda ettiklerinde ise zafer artık an meselesidir. Öyleyse mümin başına gelen her musibeti Allah'ın vaadinin bir alameti olarak görmeli ve asla şeytanın vesveselerine kapı aralamamalıdır.

"(Bu,) Allah'ın vaadidir. Allah vaadinden dönmez fakat insanların çoğu bilmezler." [6]

"Dikkat edin! Muhakkak ki Allah'ın yardımı pek yakındır." [7]

Allah Resûlü'ne suikast planı yapılan toplantı ile alakalı dikkatimizi çeken bir diğer husus ise şeytanın bizzat sahaya inme ihtiyacı hissetmesidir. Siyer tarihine baktığımızda sadece birkaç yerde bu tarz bir vakıa ile karşılaşırız. Bunların ikisi hicret sırasında bir diğeri ise cihad meydanındadır. Bu durum hicret ve cihad aşamalarının İslami hareketin diğer merhalelerine göre çok daha çetin geçeceğine işarettir.

Şeytan insanlık tarihinde bir dönüm noktası olan hicretin hemen öncesinde, müşriklerin elebaşlarının yaptığı toplantıya katılarak asırların verdiği tecrübe (!) ile Mekkelileri yönlendirdi. Müşrikler peygamber için sürgün ve cezaevi seçeneklerini konuştuklarında bunlara karşı çıktı. Çünkü şeytan çok iyi biliyor ki ne cezaevleri ne de sürgünler davayı engelleyebilir.

Aslında şeytan yine tecrübesi ile liderlerin öldürülmesinin de İslami mücadeleyi bitiremeyeceğini biliyordu. Ancak o tüm çaresizliği ile beraber sap-

4. 3/Âl-i İmran, 146-148
5. 58/Mücadele, 21
6. 30/Rûm, 6
7. 2/Bakara, 214

kınlığının ona alternatifler arasından gösterdiği en iyi (!) seçeneği yoldaşlarına sunuyordu.

İnsanoğlu ile şeytan arasındaki savaş Mele-i Ala'da başlamış ve kıyamete kadar sürecek bir savaştır. Müslüman fert bu mücadelede Allah'ın safında olduğu için güven duygusunun hazzını sonuna kadar yaşamalı, bundan izzet duymalı ama tedbiri elden bırakmamalıdır. Çünkü şeytan, Rabbine mümin ile mücadele edeceğine dair çok kuvvetli sözler vermiştir.

"Dedi ki: 'Beni saptırmana karşılık, ben de onları (saptırmak) için senin dosdoğru yolunun üzerine oturacağım. Sonra kesinlikle onlara önlerinden, arkalarından, sağlarından ve sollarından sokulacağım. Çoğunu şükredici bulamayacaksın.' " [8]

" 'Onlardan gücünün yettiklerini sesinle kışkırt, atlı ve yaya (ordularınla) onlara saldır, mallarda ve evlatlarda onlara ortak ol ve onlara vaadlerde bulun.' Şeytanın onlara vadettikleri aldatmadan başka bir şey değildir." [9]

"Dedi ki: 'Rabbim! Beni saptırmana karşılık, yeryüzünde (sapkınlığı) onlara süsleyecek ve hepsini saptıracağım.' " [10]

Şeytan sözünde durmakta, her an İslami mücadeleyi sekteye uğratacak ameller peşinde koşmaktadır.

"Böylece her peygambere insanların ve cinlerin şeytan olanlarını düşmanlar kıldık. Bazısı diğer bir kısmını aldatmak için sözün yaldızlısını fısıldar. Şayet Rabbin dileseydi bunu yapamazlardı. (Öyleyse) onları uydurdukları iftiralarıyla baş başa bırak." [11]

Fakat netice itibari ile ihlaslı kullar bu savaştan galibiyet ile ayrılacak, şeytanın dostları ise hüsrana uğrayacaklardır.

"Şüphesiz ki benim kullarım üzerinde senin bir otoriten yoktur. (İşlerin kendisine havale edileceği bir) vekil olarak Rabbin yeter." [12]

"Senin muhlas/arındırılmış/ihlaslı kılınmış kulların hariç." [13]

"Şüphesiz ki şeytanın tuzağı zayıftır." [14]

Bu bölümden çıkartabileceğimiz diğer bir ders ise Allah Resûlü'nün müşriklerin emanetlerine gösterdiği ihtimamdır. O, Ali'yi *radiyallahu anh* geride bırakmış ve müşriklerin emanetlerini teslim ettikten sonra Medine'ye gelmesini emretmiştir.

Aslında bu olayın bize şaşırtıcı gelmesi başlı başına bir sorundur. Vahyin iniş sürecine ve kapsadığı konulara bakan her Müslüman itikad ile beraber ahlaki ilkelerin de çok kuvvetli bir şekilde vurgulandığı görecektir.

Allah Resûlü'ne suikast planı yapılan toplantı ile alakalı dikkatimizi çeken bir diğer husus ise şeytanın bizzat sahaya inme ihtiyacı hissetmesidir. Siyer tarihine baktığımızda sadece birkaç yerde bu tarz bir vakıa ile karşılaşırız. Bunların ikisi hicret sırasında bir diğeri ise cihad meydanındadır. Bu durum hicret ve cihad aşamalarının İslami hareketin diğer merhalelerine göre çok daha çetin geçeceğine işarettir.

Vahiy ile inşa edilen bu toplum, lider ve tebası ile eşsiz bir ahlaka sahipti. Cahiliyede güzel hasletlere sahip olanlar İslamları ile beraber güzelliklerini ziyadeleştirmişler; cahiliye yaşantıları çok kötü olanlar ise ahlaki bir devrim ile bambaşka fertler hâline gelmişlerdi.

İşte bu hakikat müşriklerin elini kolunu bağlıyordu. Çünkü bu yeni inanç, lider ve tebası hakkında söyledikleri her menfi şey, eşsiz ahlak abidelerine çarpıp geri dönüyordu. O yüzden Peygamber'in emanetler karşısındaki tutumu şaşırılması gereken bir durum değildir. Asıl düşünülmesi gereken ümmet olarak hangi ara böyle vakıaları hayretle karşılayacak kadar İslam'ın vazettiği güzel ahlaktan uzaklaştığımızdır.

8. 7/A'râf, 16-17
9. 17/İsrâ, 64
10. 15/Hicr, 39
11. 6/En'âm, 112
12. 17/İsrâ, 65
"13. 15/Hicr, 40

14. 4/Nisa, 76

Burada bir parantez açarak farklı bir konuya değinmek istiyoruz. Mekke'nin ileri gelenleri risaletin öncesinde de sonrasında da Allah Resûlü'nün güzel ahlakına şahitlik ediyorlardı. Her ne kadar risalet sonrasında bunu açıkça söylemeseler de mallarını emanet bırakmak gibi örneklerden gerçek düşünceleri anlaşılıyordu. Ancak hem Peygamber ile ilk muhatap olanların onu *sallallahu aleyhi ve sellem* dinlememesi hem de Mekke halkının işittiklerinin kalplerine ulaşmaması için Allah Resûlü'nün şahsı hakkında çeşitli iftiralar atıyorlardı. Deli, kahin, şair, sihirbaz gibi.

Peki, nasıl oluyor da gerçeğe taban tabana zıt bu iftiraları rahatlıkla atabiliyor ve o toplum içinden bir kişi de çıkıp buna itiraz etmiyordu? Bu, şirk toplumlarının efendilerinin kendilerine biçtikleri rolün hakkını vermeleri, halkların da mustazaflaşmaya, hakir görülmeye razı olmalarının bir sonucu idi. Her azgın toplumun elebaşları kendilerini halkın adına konuşmaya yetkili görür. Toplumun yerine düşünür, onların adına karar verir ve harekete geçer.

"İleri gelenler harekete geçti ve: 'Yürüyün, ilahlarınıza sahip çıkın (onlara bağlılıkta direnç gösterin). Şüphesiz ki bu, (sizden) istenen bir şeydir.' (dediler.)" [15]

"Ve dediler ki: 'Sakın ha ilahlarınızı bırakmayın. Ved, Suva, Yeğus, Yauk ve Nesr'i de bırakmayın.' " [16]

"Çünkü o düşündü, ölçtü. Kahrolası, nasıl ölçtü biçti! Bir daha, bir daha kahrolası, (bu) nasıl ölçüp biçmek! Sonra baktı. Sonra surat asıp yüzünü ekşitti. Sonra arkasını döndü ve büyüklendi. Ve dedi ki: 'Bu, (sihirbazlardan) aktarılan bir büyüden başkası değildir. Bu, yalnızca bir beşer sözüdür.' " [17]

Tebaya düşen ise sadece koşulsuz itaattir. Zaten mustazaflığı kabullenmiş kitleler bir zaman sonra kişiliksizleşir, güce tapar, hakkın değil baskın tarafın peşinden giderler.

Bugün düne ne kadar da çok benziyor! Tağutlar hedefe koydukları muhaliflerine bol keseden ithamlarda bulunuyor ve tabilerine de bunlara inanmalarını salık veriyor. Öyle ki bazı şahıslar veya olaylar hakkında aynı gün içinde tamamen zıt şeyler söylense dahi hiç kimse bunu sorgulamıyor. Dün *"kardeşim"* diye tanıtılanlar bugün *"hain"* ilan ediliyor.

15. *38/Sâd, 6*

16. *71/Nûh, 23*

17. *74/Müddessir, 18-25*

İşte böyle toplumlarda davetçi sadece itikadi değil aynı zamanda ahlaki bir mücadele de vermektedir. Öncelikle kendisi de bu beldede bir ömür tükettikten sonra hidayete eriştiği için bu bozukluğun kalıntılarını tedavi etmekle işe başlar. Sonra da topluma itikad ile beraber ahlakı da götürür ve çok kaypak bir zeminde hareket ettiğini aklından çıkartmaz.

Yazımızı bitirmeden önce elbette Ali'nin *radiyallahu anh* itaati, cesareti ve fedakârlığına da değinmek gerekir. O, çok büyük ihtimal ile öldürüleceğini bilmesine rağmen Peygamber'in *sallallahu aleyhi ve sellem* yerine geçmekte tereddüt etmedi. Bu olayda başrolde Ali'yi görüyoruz. Ama o kesinlikle yalnız değildir.

Biraz geriye gittiğimizde Taif'te taşların önüne kendisini siper eden Zeyd de Ali'nin *radıyallahu anhuma* fedakârlığını ve cesaretini görüyoruz.

Onu: *" 'Rabbim Allah'tır!' dediği için mi Muhammed'e zulmediyorsunuz?!"* diyerek Peygamber'i korumaya çalışan ve komalık olan Ebu Bekir'de görüyoruz.

Bedir günü: *"Ey Allah'ın Resûlü! Sana safların arkasında bir çadır yapalım. Bizler öldürülür ve yenilir isek sen hemen Medine'ye dönersin."* diyen Sad bin Muaz'ın *radıyallahu anh* sözlerinde de Ali'yi görüyoruz.

Uhud günü birer birer Peygamber'in önüne geçip müşrikleri uzaklaştırmak için kılıçlar parçalayan, toprağa düşen o sahabilerin her birisinde ve daha nicelerinde...

"Nebi, müminler için kendi nefislerinden daha evladır." [18]

Sahabe her hususta zirvelere adaydı ve amelleri ile bu adaylığın hakkını verdi. Onlardan sonra gelecek hiçbir nesil bir bütün olarak onların derecesine çıkamayacak. Ancak fert fert bazı nasipli kullar sahabelerin iman ve ahlakının derecelerine erişebilecekler. Muhtaç olduğumuz ve sahip olduğumuz anda, bizi her alanda öncü yapacak formül işte bu hayatlarda gizlidir. Gözlerimizi o kutlu neferlere dikmeli, yoruluyor isek onlar gibi olmak için yorulmalıyız. Şüphesiz ki Allah ihlasla ortaya konulan her çabayı zerre kadar dahi olsa bereketlendirecektir.

Davamızın sonu âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamddır.

18. *33/Ahzâb, 6*

İyiliği emretmek ve kötülükten alıkoymaya çalışmak sadece fıtratını bozmuş şirk ehline yapılmaz. Bilakis Müslümana da yapılır ve yapılmalıdır. O kadar ki, içinde yaşadığımız şu vakıada Müslümanlara iyiliğin emredilmesi kötülükten alıkonulması daha fazla yapılmalıdır. Çünkü mücadele eden, davaya gönül veren, sahada koşturan Müslümanların gerçekten iyiliğin emredilmesine ve kötülükten alıkonmasına çok ihtiyaç vardır.

Azmedilmeye Değer Ameller

Emre ACAR
emreacar@tevhiddergisi.net

Rahman ve Rahim olan Allah'ın adı ile...

Değerli kardeşim! Lokman'ın *aleyhisselam* oğluna yaptığı nasihatleri hatırlamaya ve hatırlatmaya devam ediyoruz.

"Yavrucuğum! Namazı kıl. İyiliği emret. Kötülükten vazgeçirmeye çalış. Başına gelenlere sabret. Doğrusu bunlar azmedilmeye değer işlerdir." [1]

Lokman *aleyhisselam*, uğrunda mücadele edilecek, peşinde koşmayı hak edecek ve azmedilmeye değer salih amelleri evladına nasihat etmektedir. Müslüman, yapmış olduğu işlerde amelin azmedilmeye değip değmediğini kontrol etmelidir. Dünya işlerinde böyle olduğu gibi uhrevi işlerde de bu geçerlidir.

Lokman'ın *aleyhisselam*, ayet-i kerimede yaptığı öğütleri tek tek izah etmek, kavramların içini doldurmak ve dışını süslemek adına şunları söylemek isteriz:

"... Namaz Kıl"

İsra ve miraç olayının bizlere sunduğu en güzel mirası namaz kılmaktır. *"Namaz kıl"* emri her şeriatte var olan ilahi bir emirdir. Birçok hüküm her peygamberin şeriatında değişkenlik ifade ederken namaz ahkamı sabit bir şekilde bütün peygamberlerin ortak emirlerinden ve amellerindendir.

1. *31/Lokmân, 17*

Peki, soruyoruz: "Bizlere en yakın olan kimdir?" Bu öyle bir yakınlık olmalıdır ki bizlere şah damarımızdan daha yakın olabilmelidir. Bu öyle bir dostluk olmalıdır ki bizim bütün hâlimizi bilmeli ve bu bilgisi ile bizlere yol göstermelidir.
Bu öyle bir yakınlık olmalıdır ki sıkıntılarımızı nida ettiğimizde bizi duymalı ve icabet edecek güce sahip olmalıdır. Kul ile bu denli yakınlık kuran kimdir?

Elbet namaz ibadetinin bütün şeriatlerde sabit olması, birçok hikmet barındırmaktadır.

Namaz, kulun Allah'a *subhanehu ve teâlâ* olan bağlılığını, Rabbi ile olan diyaloğunu kuvvetlendiren ve Rabbine karşı aczini ve kulluğunu ifade eden en mükemmel amellerdendir.

Namaz, kalpte nur, ahirette kurtuluş ve dünyada Rahman'a yakınlıktır.

Peygamberimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurur:

"Secdede duanızı çoğaltınız. Muhakkak ki kulun Rabbine en yakın olduğu yer secde anıdır." [2]

Arkadaş edinmek veya birbirimize karşı yakınlık kurmak tabiatımızın gereğidir. Hayatımızda dertleştiğimiz, sırlarımızı paylaştığımız, muhabbet ettiğimiz mutlaka birileri vardır. Fakat şu bir gerçektir ki dertlerimizi ve sırlarımızı herkesle paylaşmayız. Ancak kendimize yakın hissettiğimiz kişilere sırlarımızı açar ve dertlerimizi anlatırız.

Peki, soruyoruz: *"Bizlere en yakın olan kimdir?"* Bu öyle bir yakınlık olmalıdır ki bizlere şah damarımızdan daha yakın olabilmelidir. Bu öyle bir dostluk olmalıdır ki bizim bütün hâlimizi bilmeli ve bu bilgisi ile bizlere yol göstermelidir. Bu öyle bir yakınlık olmalıdır ki sıkıntılarımızı nida ettiğimizde bizi duymalı ve icabet edecek güce sahip olmalıdır. Kul ile bu denli yakınlık kuran kimdir?

Evet, bizlere bu denli yakınlık gösteren âlemlerin Rabbi olan Allah'tır.

"Kullarım sana, beni sorduğunda (söyle onlara) Ben onlara şah damarlarından daha yakınım. Bana dua ettiği vakit dua edenin dileğine karşılık veririm. O hâlde kullarım da benim davetime uysunlar ve bana inansınlar ki doğru yolu bulsunlar." [3]

Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* kullara olan yakınlığını bu ayette görmüş olduk. Peki, kullar Rablerine karşı nasıl yakınlık kurabilirler? Rablerine olması gereken yakınlığı nasıl artırabililer?

İşte kul bunu, namaz ameli ile yapabilir. Bu yakınlığın samimiyeti, secde anında dua ile ortaya çıkar. Eğer secdeye gittiği vakit dertlerini zikrediyorsa sıkıntılarını ve sırlarını paylaşıyorsa Rabbine, işte kul, Allah ile yakınlık bağını kurmuş ve kuvvetlendirmiş demektir.

Ancak secdeye gittiği vakit kulun amacı, bir an önce secdeden kalkmak olursa Rabbi ile nasıl yakınlık kurabilsin? O kadar ki secdeye gittiğinden gafil olan, acaba ikinci secdeyi yaptım mı, yapmadım mı diye düşünen bir kişi nasıl namazında Rabbi ile yakınlık kursun ve bu yakınlığı kuvvetlendirsin?

Namaz, Allah'tan *subhanehu ve teâlâ* gelecek yardımı yakınlaştırır ve önünü açar. Kul namazla, hem bedenî hem de manevi yardımı üzerine çeker. Bu sebeple Rabbimiz şöyle buyrur:

"Allah'tan sabır ve namaz ile yardım isteyin." [4]

Davamız tabiatı gereği ağır ve zordur. Misyonumuzun gerektirdiklerini düşündüğümüzde bu zorluk ortadır. Bu davada aç kalmak, şehit olmak, ter dök-

2. *Müslim, Ebu Davud*

3. *2/Bakara, 186*
4. *2/Bakara, 45*

mek, göz yaşı dökmek, sürgün olmak, hapsedilmek, karalanmak vardır. Bunlar bu yolun sünnetleridir. Bütün peygamberlerin ve ashablarının hayatları bu çileler ile doludur.

Aciz olan biz kullar Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* yardımı gelmeden bu zorluklara karşı nasıl göğüs gerebiliriz? Bu zor davayı omuzlarımızda kolayca nasıl taşıyabiliriz? Yolun uzunluğuna ve yolun meşakkatine nasıl sabredebiliriz?

İşte kul, bu zorlukları namaz ile omuzlayabilir. Kul, bu zorlukları namaz ile hafifletip hedefine ulaşabilir. Kul, önüne çekilmiş setleri, dağları namaz ile delip aşabilir. İşte bu sebeple namaz bütün peygamberlere emredilmiş ve her şeriatte hükmünü muhafaza etmiştir.

"Ey örtünüp bürünen Resûlüm! Birazı hariç, geceleri kalk namaz kıl. Gecenin yarısını kıl. Yahut bunu biraz azalt ya da çoğalt ve Kur'ân'ı tane tane oku. Doğrusu biz sana taşınması ağır bir söz vahyedeceğiz. Şüphesiz gece kalkışı (kalp ve uzuvlar arasında) tam bir uyuma ve sağlam bir kıraata daha elverişlidir." [5]

"... İyiliği Emret ve Kötülükten Alıkoymaya Çalış"

Lokman, oğluna nasihat etmeye devam ediyor ve diyor ki: *"İyiliği emret ve kötülükten alıkoymaya çalış."*

Kendi nefsimize iyiliği emrettiğimiz ve kötülükten alıkoyduğumuz gibi başkalarına da iyiliği emretmeli, kötülükten men etmeliyiz. Müslümanda *"Her koyun, kendi bacağını asılır."* bozuk anlayışı olmaz veya olmamalıdır.

İnsan başkalarından etkilenen varlıktır. Birçok insanın bozulması veya hidayetten uzaklaşması çevresinin etkisi altında kalmasından kaynaklanmaktadır. İnsan çevresindeki insanlara iyiliği emredip kötülükten uzaklaştırmadıkça kendisini koruma altına alamaz.

Kaldı ki emr-i bi'l maruf, nehy-i ani'l münker inancımızın bir gereği, müslümanlığımızın bir görevidir. Ancak inanan insan hakkı haykırır, iyiliği emreder ve kötülükten alıkoyar. Şu dönemde dinin tekrardan aziz olması davet yapmak ile mümkündür.

İyiliği emretmek ve kötülükten alıkoymaya çalışmak sadece fıtratını bozmuş şirk ehline yapılmaz. Bilakis Müslümana da yapılır ve yapılmalıdır. O kadar ki, içinde yaşadığımız şu vakıada Müslümanlara iyiliğin emredilmesi kötülükten alıkonulması daha fazla yapılmalıdır. Çünkü mücadele eden, davaya gönül veren, sahada koşturan Müslümanların gerçekten iyiliğin emredilmesine ve kötülükten alıkonmasına çok ihtiyaç vardır. Bu ehli fedai zalimlerin zulmü ile, tağutların sinsi tuzakları ile, dünyanın ayak kaydıran şehveti ile karşı karşıyadır. Ayakların sabit kalması, gönüllerin Allah'a *subhanehu ve teâlâ* bağlanması iyiliği emretmek ve kötülükten alıkoymak ile mümkün olur.

İnsan başkalarından etkilenen varlıktır. Birçok insanın bozulması veya hidayetten uzaklaşması çevresinin etkisi altında kalmasından kaynaklanmaktadır. İnsan çevresindeki insanlara iyiliği emredip kötülükten uzaklaştırmadıkça kendisini koruma altına alamaz.

Hakeza iyiliği emretmek, kötülükten alıkoymaya çalışmak, Müslümanın Müslümanı dost edinmesinin alametlerindendir. Müslüman din kardeşlerinin samimiyetini kendisine iyiliği emretmesi ve kötülükten alıkoyması ile anlar. Çünkü gerçek dost nasihat eden, elimizden tutup kötülükten alıkoyandır. Bunun aksi ise kötü dostluktur. Böyle dostluklardan Allah'ın rahmeti uzaktır.

"Mümin erkeklerle, mümin kadınlar da birbirlerinin dostudurlar. Onlar iyiliği emreder ve kötülükten alıkorlar, namazı dosdoğru kılarlar, zekâtı verirler, Allah ve Resûlü'ne itaat ederler. İşte Allah onlara rahmet edecektir. Şüphesiz Allah azizdir, hikmet sahibidir." [6]

5. 73/Müzzemmil, 1-6

6. 9/Tevbe, 71

Sabır, kula verilmiş en güzel hazinedir. Sabır, hem dünyada hem de ahirette mükâfatı fazla olan amellerdendir. Sabır, kulu Allah'a yakınlaştırır, Allah'ın onunla beraber olmasını sağlar.
Sabır, Allah'ın yardımını ve zaferini meydana getirir. Sabır, kulu şeytanın aceleciliğinden kurtarır ve olgunlaştırır.

"... Başına Gelenlere Sabret"

Evet kardeşim! İmtihanların ve zorlukların gelmesi ikinci başlığa bağlıdır. Sen inandığın davayı yaşamakla beraber etraftaki insanlara anlatmaya başladığın an karşı durmalar ve zorluklarla karşılaşırsın.

Risaletten önce, Mekke'deki Hanif olan insanların durumu ile risaletten sonra Peygamberimizin ve ashabının hâlini gözden geçirdiğimiz zaman bu hakikat daha net görülecektir.

Hanifler İbrahim'in *aleyhisselam* dinini, yani tevhidi Mekke'de müşriklerin arasında yaşıyorlardı. Bütün müşrikler bundan haberdar idiler. Ancak buna rağman müşrikler Hanif olan insanlara karışmıyor, onlara zulmetmiyorlardı.

Ne zaman ki Peygamberimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* Allah'tan gelen vahyi ashabı ile birlikte anlatmaya, tebliğ etmeye başladılar işte o zaman müşrikler rahatsız oldular. O günden itibaren Peygamberimize ve ashabına düşman kesildiler, önlerine set çektiler, bütün imkânlarını kullanarak zulmettiler.

Aynı durumu şu dönemde tevhid ehli Müslümanlar da yaşamaktadır. İslam'ı yaşadığını söyleyen birçok gruba müdahale edilmezken tevhidi bütün netliği ile anlatan hocalarımızın ve davetçilerin önüne setler çekilmiş, duvarlar örülmüş, onlara zulümler yapılmıştır. Kendi kanunlarına göre temiz ve suçsuz olan Müslümanları, helvadan yapılan kanunlarını yiyerek karalamışlar, iftiralarda bulunmuşlardır.

Hamd olsun ki Müslümanlar bu imtihanların ve zorlukların geleceğini bilmekteler ve bunun sünnetullah olduğuna inanmaktadırlar.

Başımıza gelen bu zorluklara karşı göğüs gerebilmek için Lokman'ın *aleyhisselam* oğluna yaptığı nasihate kulak vermek gerekiyor. O da şudur ki *"Başımıza gelenlere sabretmeliyiz."*

Sabır, kula verilmiş en güzel hazinedir. Sabır, hem dünyada hem de ahirette mükâfatı fazla olan amellerdendir. Sabır, kulu Allah'a yakınlaştırır, Allah'ın onunla beraber olmasını sağlar. Sabır, Allah'ın yardımını ve zaferini meydana getirir. Sabır, kulu şeytanın aceleciliğinden kurtarır ve olgunlaştırır.

Evet kardeşim! Ali'nin *radiyallahu anh* dediği gibi *"Gövdede baş neyse imandada sabır odur. Sabrı olmayanın imanı yoktur."*

Rabbim bizleri doğru namaz kılanlardan eylesin. Rabbim üzerimize rahmetini ve sabrını sağnak sağnak indirsin. Allahumme amin.

Davamızın sanu âlemlerin Rabbine hamd etmektir.

Bir sonraki yazımızda görüşme ümidi ile...

İktibas

"Davetimizin başarılı olmasını arzuluyorsak her şeyden önce kalbimizi şirkin, küfrün, nifakın ve günahın pisliklerinden arındırmamız gerekmektedir. Kalp bunlardan arınmış olursa o zaman fitnelerden etkilenmez, çalkantılardan zarar görmez.

Şimdi gömük olan ve içerisinde çamur olan bir havuz düşünün... Çamur dibe çökmüş, suyun yüzeyi berrak... Derken suyun içerisine bir taş atılıyor... Taşın dibe vurmasıyla su ne hâle gelir? Yerde sakin duran çamuru harekete geçirdiği için bir anda bulanıklaşır, değil mi? Ama su çamurdan hali olsa ve içerisinde en ufak bir pislik bulunmasa o taş suya ne yapabilir? Suda bulanıklık meydana getirebilir mi? Aksine suyun güzelliğine güzellik katar, suyu daha çekici bir hâle getirir. İşte kişinin kalbi de böyledir. Eğer kalbinin derinliklerinde şüphe pislikleri varsa ve kalp mutmain değile o zaman en ufak bir çalkantı kalbini bulandırır; tertemiz inancını pisletir. Ama kalbinde şek, şüphe ve itminansızlık gibi inanca bulanıklık veren şeylerin hiç birisi yoksa o kalp ne kadar çalkanırsa çalkansın doğacak fitnelerden dolayı en ufak bir zarar görmez." [1]

1. *İbrahim Gadban, İslam Davetçisine Önemli Notlar, s. 62.*

Tevhid ve Sünnet Daveti

Kerem ÇAĞLAR
keremcaglar@tevhiddergisi.net

Tevhid ve sünnet daveti, Allah'ın hükümleriyle hükmetme ve tek ilahlık davasıdır. Çünkü ancak bu şekilde ilahlık makamı bire indirgenebilir ve tevhid akidesi de ancak bu şekilde gerçekleşebilir.

Tevhid ve sünnet daveti; bu davete samimi olarak icabet eden mümin toplulukta somut olarak ortaya çıkmakta ve tevhid akidesinin çağımızdaki doğru örneği ve hakiki tercümanı olmaktadır.

Her vesileyle yeniden ortaya çıkan bir gerçeği ifade etmekle başlayalım konuya. Hangi mekânda ve ortamda olursa olsun tüm resûllerin ortak çağrısı olan tevhid akidesine davet, son derece önemlidir.

Tevhid ve sünnet daveti; insanlar arasındaki ilişkilerde her bir kişi için asıl olanın, bağlı bulunulan din olduğunu ortaya koyar. İnsanları parti, grup veya cemaat hâlinde bir araya getiren veya birbirlerine rakip ya da hasım kılan en önemli şey inançtır. İnanç aynı olunca diğer tüm ilişkiler de işler de yolunda demektir. Bu husus gayrı islami diğer tüm inanç ve dinler için de geçerlidir. Çağdaş veya çağdışı yaftalı tüm putperestlikler tarih boyunca şekil değiştirerek tekerrür eden bir olgudur. Mekke müşrikleri bu hususta ilk akla gelen örnektir. Taştan ve tahtadan birer heykel oldukları hâlde o devirde Lat ve Menat'ı ilah edinenler ile günümüzde betondan veya bronzdan yapılan heykelleri veya toprağın serinliğinde gömülü ölmüş kişileri ilah edinenleri aynı çerçevede değerlendirmek gerekir.

Kendileri için ilah edinip ona tapındıklarına göre tüm Budistler için **Buda** bir *"ilah"*tır. Aynı şekilde kendisini tanrılaştırarak ona tapınanlar için **Zerdüşt** nasıl *"ilah"* olabiliyorsa kendisine ya da geride bıraktığı fikrî ve icraî mirasına ibadet bilinci ve disipliniyle tam bir bağlılık ve itaat gösterenler için **Karl Marks** veya **Kamal Atatürk** de bir *"ilah"*tır. Bunları ya da ölmüş veya hayattaki tağut (olan veya olmayan) kişilikleri ilah edinenlerin şer'î şerife göre hükmü ise açıktır.

Tevhid ve sünnet daveti, putlara tapanlar hakkında şirk hükmü verip onlardan tiksinirken aynı tavrın tağutun hükmünü benimseyenlere ve tağuta itaat edenlere karşı da gösterilmesidir.

Zaman zaman müşahade edildiği üzere davetçi sıfatıyla arz-ı endam eden bir sürü insan işlerini güçlerini bırakmış çağdaş paganistlere laf yetiştirmeye çalışmaktadırlar.

"Ve de ki: 'Hak Rabbinizdendir.' Öyleyse dileyen iman etsin dileyen inkâr etsin…" [1]

Tevhid ve Sünnet davetinde *"Şu ilah değildir! Bu ilah değildir!"* diye kendini paralamaya yer yoktur. Bırakınız kim neye ibadet ediyorsa etsin. Bizim için asıl olan, insanları Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* ibadete layık bir ve tek hak ilah olduğuna davet etmektir. Somut ve soyut olanlarıyla beraber hâlen tapınaklarda, kiliselerde, zihinlerde, anıtlarda, meydanlarda ve kalplerde binlerce, belki de milyonlarca put varken *"Şu ilah değildir! Bu ilah değildir!"* diye saymaya kalkarsa bir mümin, hem emrolunmadığı bir işi yapmış olur hem de öyle bir hâle gelir ki *"La ilahe illallah"* demeye dahi fırsatı kalmaz. Bunun anlamı da pratik bir sonucu da olmaz.

İtikaden, fikren ve uygulanan politikalar zemininde tarih boyunca gelmiş geçmiş olanlar ile günümüzde iş başında bulunan tağutların, bu tağutların avanesinin, yardakçılarının, tağutlara yaltaklananların, onların gölgesine sığınan acizlerin ve küresel güç pozisyonundaki tağut şeflerinin keyfini kaçırarak istikbal korkusunu depreştiren ve sonuç olarak onları tevhid ehli müminlere karşı daha da azgınlaştıran *"Davet"* nedir? Tevhid önderi peygamberlerin *aleyhimusselam* yaptığı ve dünya durdukça bu sünneti ihya edecek kişiye şeref olarak yetecek yegâne amellerden olan davetin mahiyeti nedir?

1. *17/Kehf, 29*

Tevhid ve sünnet daveti, putlara tapanlar hakkında şirk hükmü verip onlardan tiksinirken aynı tavrın tağutun hükmünü benimseyenlere ve tağuta itaat edenlere karşı da gösterilmesidir.

Tevhid ve sünnet daveti, geçmişte olsun günümüzde olsun koyu cahiliyenin düşüncelerini, değer yargılarını, gayrıfıtri istikamete doğru evrilen ahlaki ve toplumsal yapılarını, İslam dışı din ve kültürlerin etkisine girip değişen gelenek ve göreneklerini, ferdî, ailevî, toplumsal münasebetlerini ve hatta çevreyle ilişkilerini, birçoğu rüşvet ve fesat yuvası hâline getirilen devlet kurumlarını ve şirk akidesine dayalı zulüm rejimlerini baştan başa değiştirmek, yenilemek ve arındırmak demektir.

Tevhid ve sünnet daveti, bugünün dünyasında egemen olan bozuk inanç ve fikirlere ve devlet politikası olarak gayrıfıtri ve gayrışer'i bir şekilde uygulanan her türlü tuğyana karşı; kişinin hayatı boyunca karşılaşıp nasiplenebileceği hayırların en büyüğü olan hidayet üzere zor, zahmetli, zaman zaman da ağır bedeli olan bir fıtrat başkaldırısıdır.

Tevhid ve sünnet daveti bidatçi, hurafeci, münafık ve muhafazakâr müşriklerin kalplerini eleme sevk eden ve azıcık inşirah bulmak için tağutun nasihatleriyle kendilerine yeni menhecler ihdas edenlere karşı, müminlerin ağırlığını omuzlarında hissettikleri doğru sözün eğilip bükülmeden net bir şekilde açıklanmasıdır.

Tevhid ve sünnet daveti, her halükârda *"İslam dolmuş"*unda bulunduklarını vehmeden ve kendilerini şimdiden cennetu'l firdevs'in vârisleri olarak gören çok sayıdaki partici, bidatçi, tasavvufçu, rafızi, hadis inkârcısı, demokrat, milliyetçi, diyanetçi, reisçi,

bozkurtçu, gandici, asenacı ve her devirde her kılığa bürünebilen omurgasız kişilikleri ortaya çıkararak şeytani havzayı deşifre edip kurutmayı misyon edinmiş köklü bir devrimsel çağrıdır.

Tevhid ve sünnet daveti, bâtılı bertaraf edebilmek için savaşmanın kuralının evvela hakkın ölçülerine göre hakkı oluşturmak, içtenlikle tabi olmak ve sulandırıp bulandırmadan insanlara takdim etmektir.

Tevhid ve Sünnet daveti; adalete, hoşgörüye, sevgiye, fedakârlığa ve cömertliğe çağrıyı barındırdığı gibi küfrün elebaşı küresel şirk güçlerine karşı cihada,

Tevhid ve Sünnet daveti; adalete, hoşgörüye, sevgiye, fedakârlığa ve cömertliğe çağrıyı barındırdığı gibi küfrün elebaşı küresel şirk güçlerine karşı cihada,
zalimlere karşı öfkelenmeye, şirkten ve müşriklerden nefret etmeye ve maddi imkânını fisebilillah seferber etmeye teşvik eder.

zalimlere karşı öfkelenmeye, şirkten ve müşriklerden nefret etmeye ve maddi imkânını fisebilillah seferber etmeye teşvik eder.

Tevhid ve sünnet daveti; tağutu reddedip ondan yüz çevirmeyi, küfrü deşifre edip ötekileştirmeyi, vicdan pazarlamacılığına soyunan envai çeşit ...izm militoşlarının emperyalistlerle iş tutarak mazlumlara yaptıkları vahşiliği deşifre ederek lanetlemeyi, engellemeyi ve mahkûm etmeyi, zulme karşı durmayı ve fitnenin ortadan tamamen kaldırılmasını emreder.

Tevhid ve sünnet daveti, tüm insanlara maddi alanda çalışma ve üretimle, bilimle, sanatla, edebiyatla, devasa hastane, köprü ve havaalanı inşa etmekle, edebiyatla, mimariyle, felsefeyle ve benzeri diğer alanlarla uğraşmanın toplumsal hayatta başarılı sayılmanın yegâne yolu olmadığını gösterir.

Tevhid ve sünnet daveti, bugün yeryüzü halklarının büyük çoğunluğuna akide ve yaşam tarzı bakımından İslam nazarında bir hiç olduklarını ilan etmektedir.

Tevhid ve sünnet daveti, kendilerini İslam'a nisbet eden toplumun hayatının temeli ve emr-i bi'l maruf ve nehy-i ani'l münker amelinin zeminini hazırlayan asıl mesele, yani tevhidin aslı öcüleştirilip değersizleştirilmişken bazı cemaatler, partiler veya şahısların *"dıdının dıdısının dıdısı"* türünden teferruatlarla uğraşmasının boşa kürek sallamak olduğunu ortaya koyar.

Tevhid ve sünnet daveti, Aziz ve Celil olan Allah'ın uluhiyetinin reddedilmesi ve sosyo ekonomik düzeni tümüyle Allah'ın hayat için koyduğu yasaların iptal edilmesi ve ilahi kanunların yerine ihdas edilmiş beşerî kanunlara dayalı olan bir toplumda ufak tefek ahlaki ıslah çalışmaları yapmanın cahiliye tortularından kurtulmak ve tevhidin aydınlığına ulaşmak için asla yeterli olmayacağını haykırır.

Tevhid ve sünnet daveti, Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* egemenliğini kabul etmeyen ve kanunları faizi, zinayı, içkiyi ve türlü sapkınlıkları helal sayan bir toplumda *"şu haramdır... şu helal değildir..."* demenin nebevi menhecle yüzde yüz çeliştiğini ve bu şekilde ortaya konan çabaların hedeflendiği şekilde müspet bir sonuç getirmeyeceğini bildirir.

Tevhid ve sünnet daveti, Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* hükümleriyle hükmetme ve tek ilahlık davasıdır. Çünkü ancak bu şekilde ilahlık makamı bire indirgenebilir ve tevhid akidesi de ancak bu şekilde gerçekleşebilir.

Tevhid ve sünnet daveti; bu davete samimi olarak icabet eden mümin toplulukta somut olarak ortaya çıkmakta ve tevhid akidesinin çağımızdaki doğru örneği ve hakiki tercümanı olmaktadır.

Tevhid ve sünnet daveti, günümüz muvahhidleri tarafından muhafazakâr laikler ile zihinlerinde ve meydanlarında ürettikleri *"ilah"*larına tapınan çağdaş cahiliye yığınlarının yüzlerine karşı açıkça dile getirilmedikçe ve onlarla rızaya dayalı organik bir ilişkiden kaçınılmadıkça zafere ulaşmak ve yeryüzü

Tevhid ve sünnet daveti, tağuta tabi olmayarak ve tağuta itaat etmeyi de reddederek tek ve kahhar olan Allah'ın dinine girmekle tüm zorluklarına rağmen üstlenilen sorumlulukların, tağutun dinine girmekle yüz yüze kalınacak tehdit ve tehlikelerden daha hafif ve daha az olduğunu gösterir.

hâkimiyetini elde etmeye ilişkin Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* nihai vaadi gerçekleşmeyeceğini hatırlatır.

Tevhid ve sünnet daveti, bugün yeryüzünde tevhidin tüm boyutları anlamında Allah'tan başka ilah olmadığına şahitlik etmeyen ve tevhidin tam ve eksiksiz anlamı gereği olarak Allah'ın dinini gerçek anlamda din edinmeyen fakat kendilerini yüzeysel olarak inatçı bir şekilde İslam'a nisbet eden milyon milyon insana sarsıcı bir mesajdır.

Tevhid ve sünnet daveti, İslam coğrafyasında yaşayan halklar için bir patinaj alanı hâline gelen ve bir yanda **La ilahe illallah** ilkesinin ve İslam'ın anlamının çerçevesini öte yanda modern şirk ve ilhadın anlamlarını çevreleyen karışıklık ve kapalılığı ortadan kaldıran nebevi menhec üzere yapılan davettir.

Tevhid ve sünnet daveti, tevhid ve sünnet ehli muvahhidler ile mücrim müşriklerin yolunun apaçık bir şekilde belli olmasını, hak ve bâtıl zümrelerinin özelliklerinin birbirine karışmasını ve itikad kavşağında yolların ayrılış noktasını seçemeyecek kadar bir şaşkınlığın hâkim olmasını engeller.

Tevhid ve sünnet daveti, Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* hâkimiyeti meselesiyle itikad meselesini birbirinden ayırmaz. Zira Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* Allah'ın hâkimiyeti konusu ile inanç, ibadet ve şeriatı birbirinden ayrı tutmamıştır.

Tevhid ve sünnet daveti, tağuta tabi olmayarak ve tağuta itaat etmeyi de reddederek tek ve kahhar olan Allah'ın dinine girmekle tüm zorluklarına rağmen üstlenilen sorumlulukların, tağutun dinine girmekle yüz yüze kalınacak tehdit ve tehlikelerden daha hafif ve daha az olduğunu gösterir.

Tevhid ve sünnet daveti, gerçek özgürlüğün, tağutların tuğyanına, münafıkların nifakına, mücrimlerin cürmüne, bidatçilerin bidatine, zorbaların zulmüne ve bozguncuların bozgunculuklarına net ve nezih tevhid akidesi ile üstün gelinmesinden ibaret olduğunu ilan eder.

Tevhid ve sünnet daveti, Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* müşriklikle, hak dinden yüz çevirmekle ve *"Allah'ı bırakıp başka ilahlar edinmekle"* suçladığı İslam'ın düşmanı rejimler, ideolojiler ve kişilerin günümüzdeki takipçilerine her fırsatta ısrarla *"İslam"* yahut *"Müslüman Kardeşimiz!"* etiketini yapıştırmak için biribiriyle yarışan benzer tıynetteki acizlerin bu iddialarını reddeder.

وَمَا عَلَيْنَا إِلاَّ الْبَلاَغُ الْمُبِينُ

"Ve bizim üzerimizde açıkça tebliğden (bildirmekten) başka bir şey (sorumluluk) yoktur." [2]

2. 36/Yâsîn,17

Her Zaman Her İstediğimiz Olmaz

Mahi
mahi@tevhiddergisi.net

Ebeveyneler olarak bilinçli bir eğitim hareketi başlatalım. Hem kendimiz hem de yavrularımız adına. Ve "anı yaşa" sloganını "Her Zaman Her İstediğimiz Olmaz. Fakat Sahip Olduklarımız Bizi Mutlu Etmeye Yeter." sloganı ile değiştirelim.

Bir çocuk kitabı... okumaktan hoşlandığım gibi yavrum da dinlemekten çok hoşlanıyor onu. Sık sık kitabı alıp getiriyor yeniden okumam için.

Bu kitabın bir cümlesi aslında biz ebeveynlere çok büyük bir pedagojik ders veriyor: Çocuğun her isteğini yerine getirmeme ve hazlarını ötelemesini öğretme...

0-2 yaş aralığı çocuk için çok önemli bir süreçtir. Çocuk bu dönemde uyumaktan, annesinin göğsünü emmekten, tuvalet ihtiyacını gidermekten haz alır. Anne de bu ihtiyaçlarını vaktinde, zamanında ve yeterince karşılamalıdır. Sonra çocuk yeni bir döneme girer. İki (2) yaşından on iki (12) yaşına kadar olan bu dönemde çocuk isteklerini yani hazlarını devam ettirmek ister.

- Yemek yemek haz verir.
- Oyuncak almak haz verir.
- Oyun oynamak haz verir.
- Parka gitmek haz verir.
- Tablet ile ilgilenmek haz verir ve çocuk bu hazlarının peşinde koşar durur. Ebeveynler ise bazen *"Ben yemedim yavrum yesin."* diyerek; bazen çocuğun ısrarına tahammül edemeyerek; bazen ağlamasına kıyamayarak ne istediyse eline verirler. Oysa işte tam da burada çocuklarına en büyük düşmanlığı yaparlar. Zira bu davranış nedeniyle hazlarını öteleyemeyen

Yavrumuzu karşımıza alıp onunla birlikte nefis terbiyesi yapmak üzerine anlaşmaktır. Ve yol haritamızdan onu haberdar etmektir. Bundan böyle istediğimiz her şeyi yapmayacağımızı ve isteklerimizi erteleyeceğimizi söylemektir. Erteleme birkaç saat olabileceği gibi birkaç gün ya da hafta da olabilir. Burada dikkat etmemiz gereken bir kavram daha vardır ki o da çocuğumuzun isteklerine ulaşması için bir bedel ödememiz gerektiğini bilmesidir.

çocuk, onların esiri olur. Bu esaret nedeniyle:

- Kendini kontrol edemez.
- Ergenlikte kulluğunu iyi yapamaz.
- İç disiplin geliştiremez.
- Aklına geleni söyler.
- İlk duyduğunu yapar.
- Nerede durması gerektiğini bilmez.

Şıpsevdiler, alışveriş tutkunları, sürekli eşya değiştirenler, madde bağımlıları, sigara tiryakileri, internet müptelaları, sık sık günah işleyenler, nefsine hakim olamayanlar, namazlarını aksatanlar, başladığı işi yarım bırakanlar hep bu haz öteleyememe hastalığına yakalananlardan çıkar.

Bu hastalığın sloganı *"anı yaşa"*dır. Ve bu hastalık yukarıdaki satırlarda da değindiğimiz gibi çocuklukta bulaşır.

Peki Çözüm Nedir?

On üç (13) yaşını doldurmuş ve daha büyük olan çocuklarımız ve kendimiz için yapacağımız ilk şey hastalığımızın teşhisini yapmaktır. Yavrumuzu karşımıza alıp onunla birlikte nefis terbiyesi yapmak üzerine anlaşmaktır. Ve yol haritamızdan onu haberdar etmektir. Bundan böyle istediğimiz her şeyi yapmayacağımızı ve isteklerimizi erteleyeceğimizi söylemektir. Erteleme birkaç saat olabileceği gibi birkaç gün ya da hafta da olabilir. Burada dikkat etmemiz gereken bir kavram daha vardır ki o da çocuğumuzun isteklerine ulaşması için bir bedel ödememiz gerektiğini bilmesidir. Yani, nasıl ki para vermeden sevdiğimiz bir ayakkabıyı alamıyorsak çocuğumuzun ihtiyaç olmayan bazı isteklerini erteledikten sonra bedelini kendinin ödemesini istemelidir. Yani, ikinci bir ayakkabıyı istiyorsa bunun için para biriktirmesi gerektiği ona öğretilmelidir. Elbette ona yardımcı olunabilir. Fakat her istediğimizin her zaman olmayacağı kuralı, gerekçesiyle beraber mutlaka çocuğumuza izah edilmelidir.

Bu aşamada ailecek nafile oruç tutmak, haftada bir gün gece namazına hep birlikte kalkmak, sadaka vermek için ayrıca bir birikim yapmayı teşvik etmek, hatta zaman zaman mülteci kamplarına giderek bizim dışımızdaki insanların yaşamlarını görmek ve göstermek de ilaçlar arasında sayılabilir.

Ya Yavrumuz Daha Çok Küçükse Nasıl Bir Yol İzlemeliyiz?

"Lokum Testi" bize yol gösterebilir. Nevzat Tarhan bir yazısında bu testten bahsediyor. Tek tek odaya alınan çocuklara lokum ikram ediliyor. Fakat bir de teklif sunuluyor. *"Şayet bu lokumu şimdi değil de on beş dakika sonra yersen ikinci bir lokum daha yiyebilirsin."* deniyor. Çocuklardan kimisi lokumları dayanamayıp hemen yerken bir kısmı da sabrediyor. Bu çocuklar tam yirmi yıl takip ediliyor. Sonuç ise hiç şaşırtmıyor: Sabreden çocukların hayatta daha başarılı, sosyal ilişkilerinin daha uzun süreli ve duygusal zekaları daha gelişmiş olduğu gözleniyor.

Öyleyse ebeveyneler olarak bilinçli bir eğitim hareketi başlatalım. Hem kendimiz hem de yavrularımız adına. Ve *"anı yaşa"* sloganını *"Her Zaman Her İstediğimiz Olmaz. Fakat Sahip Olduklarımız Bizi Mutlu Etmeye Yeter."* sloganı ile değiştirelim.[1]

1. *Konunun detayı için lütfen Mehmet Teber, Nevzat Tarhan, Adem Güneş'in Haz Öteleme yazılarına başvurunuz.*

Lı Dıjî Muşrîkan Dı Çarçova Wela û Berayê De Helwesta Mılletê Îbrahîm

Osman SADIKOĞLU

Neyartîya li ehlê batil, ji hev veqetina ji muşrîkan, diyarkirina sefan, red kirina îlahên wan yên pûç û bê kêr, terka dinê wan û guhnedana/nasnekirina qanûnên wan ên rizîyayî; di da'weta Rasûl û Nebîyan aleyhîmûsselam de rukn û esasên mezin û saxlem in. Ev xisûs, qanûneke muhkem e ku spartîyê esl û qaîdeya îslamê ye.

Miroveki mûşrîk dê ji bo çi misilmanekî biparêze? Helbet ew mûşrîk an ji bo têkilîyên eşîrtîyê, an ji bo qewmîyetê, an jî ji bo eqrebatîyê de alîkarî li wî misilmanî bike. Di navbera vê tevgera mûşrîkan û ev amelên ku em ê bijmêrin de, wekî; daxwaza alîkarî û parastina misilmanekî jî mûşrîkan û mayîna wî yê di bin minneta mûşrîkan de şalûzîtîya wî yê ji mûşrîkan re û bêdengîya wî yê li hemberî batilên mûşrîkan û razîbûna wî yê ji şirka wan re, cudahîyekî pir zêde heye.

Di kîtêba Ebû Cafer et-Tahawî ya *"Muşkîlu'l Asar"* de, der heqê vê mijarê de îzahatên xweşik hene. Ebû Cafer et-Tahawî *rahîmehullah* di kîtêba xwe de behsa *"Daxwazîya Alîkarîya Ji Mûşrîkan"* dike. Allah *azze we celle*, daxwazîya alîkarîya ji mûşrîkan di vê ayetê de nehiy dike:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ لاَ تَتَّخِذُواْ بِطَانَةً مِّن دُونِكُمْ لاَ يَأْلُونَكُمْ خَبَالاً وَدُّواْ مَا عَنِتُّمْ قَدْ بَدَتِ الْبَغْضَاء مِنْ أَفْوَاهِهِمْ وَمَا تُخْفِي صُدُورُهُمْ أَكْبَرُ قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الآيَاتِ إِن كُنتُمْ تَعْقِلُونَ

"Gelî ew ên îman anîne! Ji xwe pê ve tu kesî ji xwe re nekin dost. Lewre ew ji bo xerabîya we xwe li paş nahêlin. (Ew ji dil û can meşeqetê ji bo we dixwazin.) Bêguman kîn û neyartîya ji (gotinên) devê wan eşkere bûye, ya ku di dilê xwe de vedişêrin hê mezintir e. Eger hûn fêmbikin me ayetên xwe ji we re beyan kiriye." [1]

1. 3/Al-î Îmran, 118

Ebû Cafer et-Tahawî *rahîmehullah* îzaha vê mijarê jî dike: Di şer de, daxwazîya alîkarîya ji mûşrîkan ligel mûşrîk bi xwesteka xwe li hemberî neyarên wana alîkarîya misilmanan bikin û vê alîkarîyê bê hêvîya ta'wîzê bikin de ferqeke pir mezin heye.

Mîsala Ebû Bekir *radîyallahu anh* ku li Mekkeyê dikeve bin hîmayeya Îbnu'd Daxînne jî di vê çarçovê de tê nirxandin.

Ligel vê meseleyê em dikarin mîsala têkilîya bi dê û bav re a li ser qencîyê û berdewama wê û sila-ê rehmê tevgerîna bi wan re li ser me'rûfê wek nimûne bidin. Lewre tesîr girtina dê û bav ji zarokên xwe û ûmîda tabî bûna da'wa ku zarokên wan teblîxî wan dikin, hetanî xweyîtî li zarokên xwe bikin û eleqe nîşanî wan bidin wê her hebe .

Ev xweşbînî, Welew ku ji bo berê wan bidin bi şirkê ve zor li zarokên xwe bikin jî hetanî ku di sefên dijminên misilman de cih negirin, naguhere. Lê belê ew vê dijminahîyê nîşan bidin wê demê wekî Îbrahîm *aleyhisselam* çawa dijminahîya bavê wî (ya ji Allah *azze we celle* üre) bellî bû û pê de jê (yanê ji bavê xwe) berî bû, di vê rewşê de ger ji wan dûr bê mayîn. Hetanî wekî Ebû Ubeyde *radîyallahu anh* û hin eshabîyan *radîyallahuanhum* ku di roja Bedrê de kiribûn ger buxz û neyartî bi wan re bê kirin.

Weke ku me berê de jî dîyar kiribû Îbrahîm *aleyhisselam* der heqê bavê xwe de pir zêde dilnerm bû. Bi xweşikayî û bi dilnermî bavê xwe da'wetî hîdayetê dikir. Ji dil û can dixwest ku bavê wî hîdayet bibe. Ew ezabê ku Allah *azze we celle* wê kafiran pê bide ezabê, Îbrahîm ditirsîya ku bê serê bavê wî jî. Lê çawa şirk û dijminahîya bavê wî eşkere bû jê (ji bavê xwe) veqetîya û terka wî kir. Allah di sûreya Mumtehîne de hewcetîya tiştên ku em tabî' bibin, bi me daye zanîn û di vê mijarê de Îbrahîm û yên pê re ji bo me wek nimûne nîşan daye. Di nav wan emr û fermanan de ew duaya Îbrahîm ku ji bo îstixfara bavê xwe kiribû îstîsna kiriye. Dîsa di sûreya Tewbe de, Allah mûmînan ji daxwaza îstixfara ji bo eqrebayên xwe yên mûşrîk nehiy dike û der heqê Îbrahîm de wiha ferman dike:

وَمَا كَانَ اسْتِغْفَارُ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ إِلاَّ عَن مَّوْعِدَةٍ وَعَدَهَا إِيَّاهُ فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ أَنَّهُ عَدُوٌّ لِلّهِ تَبَرَّأَ مِنْهُ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لأَوَّاهٌ حَلِيمٌ

Îstixfara Îbrahîm, ji bo ku soz dabu bavê xwe loma" bû. Piştî ku jî wî re hate beyankirin ew (bavê wî) ".dijminê Allah e, ew ji wî dûr ketibû [2]

Ev ayeta hanê jî li ser vê mijarê yê:

وَلَا تُجَادِلُوا أَهْلَ الْكِتَابِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ وَقُولُوا آمَنَّا بِالَّذِي أُنزِلَ إِلَيْنَا وَأُنزِلَ إِلَيْكُمْ وَإِلَهُنَا وَإِلَهُكُمْ وَاحِدٌ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ

"Lî hember êhlê kîtêb bi awayê herî xweşik mucadele bikin. Lê belê ew ên ku ji wan zilim kirine, ew cuda ne. Bibêjin em îman bi tiştên ji me re jî nazil bûye û jî we re jî hatiye tînin. Îlahê me û îlahê we jî yek e û em teslîmî wî bûne." [3]

Di vê ayetê de hevokekî baldar heye: *"Lê belê ew ên ku jî wan zilim kirine, ew cuda ne."* Yên zilumkar hatine îstîsna kirin.

Disa emana ku Necaşî dabu muhaciran di vê mijarê de nimûne ye. Helwestên Cafer *radîyallahu anh* û yên pê re, digel muhacir bûn jî li hemberî Necaşî babetê îzzeta Misilmana bû. Di hizûra Necaşî û keşişên wî yên fille de, Rasûltîya Îsa *aleyhisselam* bi eşkerehî gotin û aqîda wan ê *"teslîs"* ê red kirin. Di mijara dîn de qethîyen tawîz nedan.

Şalûzîtîyê li wan nekirin û bi xayeya meslehetê gotinên vala neaxivîn. Heqîqet her çi bû bi eşkerehî xistin holê. Necaşî, li hemberî vê helwesta wan ê bi dilsozî xwe negirt û hestîr/stêrk ji çavên wî barîyan. Lewre ew muhacirên li pêşberê wî, heqîqetan bi mêrxasî diqîrandin. Dema ku van heqîqetan seh kîr dilê wî nerm bû. Misilmanan wek mêvan li welatê xwe qebûl kir. Li wan îtîmad kir. Heta ku di encamê de hin Habeşî jî bi îslamê mûşerref bûn. Ji ber ku ew misilman li ser dînê xwe bi dilsozî û bê tawîz sebat kirin Allah *azze we celle* jî wan muwefeq kir û ji wan razî bû." [4]

---

2. *9/Tewbe, 114*
3. *29/Ankebût, 46*
4. *Ed Dureru's Seniyye, Qisima Reddîyeyan, 124, 197 û 212*

Di vê mijarê de em dikarin bi kurtahî wuha bibêjîn: Neyartîya li ehlê batil, ji hev veqetina ji muşrîkan, diyarkirina sefan, red kirina îlahên wan yên pûç û bê kêr, terka dinê wan û guhnedana/nasnekirina qanûnên wan ên rizîyayî; di da'weta Rasûl û Nebîyan *aleyhîmûsselam* de rukn û esasên mezin û saxlem in. Ev xisûs, qanûneke muhkem e ku spartîyê esl û qaîdeya îslamê ye.

Temamê mewcûdîyetên li ser ruye erdê, ji bo betalkirina vê qanûnê li hev bicivin dîsa jî ji bo gihaştina vê meqsedê re dê rêyekî nebînin. Quwweta wan têrî tiştekî wisna nake. Çawa ku te jî dît yên ku muxalefetê li vê rêya bingehî dikin, bi hin mîsalên derbarê bûyerên taybetî delîlan didin pêş. Ev delîlên wan li cem ulemayên îlmê ûsûlê de, di çarçoveya umum de nayên nirxandin. Heta ku ev mîsal bixwe jî, ji bo tehsîs û muqayyed bûnê re mûsaîd in.

Belê ew vê dijminahîyê nîşan bidin wê demê wekî Îbrahîm aleyhisselam çawa dijminahîya bavê wî (ya ji Allah azze we celle üre) bellî bû û pê de jê (yanê ji bavê xwe) berî bû, di vê rewşê de ger ji wan dûr bê mayîn.

Pîştî bellî bû ku ev rê esasekî mezin û bingehî ye û di encamê de muhkem e, êdî wacib e ku muxalifên vê rêyê wan delilên xwe teqdîmê nassên muhkem bikin.

Der barê sûnneta Rasûlullah *aleyhîssalatuwesselam* de jî tiştê divê bê kirin ev e. Li vê mijarê dîqat bike û bi şûbheyên wan kesên ku vê meseleyê tevlîhevdû dikin nexape.

Seyyîd Qutûp *rahîmehullah* wisan dibêje:

"Ha wiha ! Hewcetîye ku da'wetvan li hemberî qewmên xwe veqetîna xwe yê ji wan bi zelalî têxin holê. Wê roja ku ev veqetîn derkeve meydanê dê weada Allah *azze ve celle* ku daye mumîna û waîdê/tehdîdê li kafiran kiriye dê pêk bê. Allah, di tarîxê de di pêvajoyên da'weta dîn de navbeyna dost û dijminên xwe piştî ku dostên wî ji wan muşrîkan li ser esasa aqîdeyê veqetîyan û bitenê Allah tercîh kirin wan ji hev cuda dike/difesilîne.

Ji bo misilmanên gazî aqîda tewhîdê dikin re Rasûlên Allah *azze ve celle* nimûneyên herî xweşik in. divê ku misilmanên xwedî da'wê jî, weke ku difure qelbên xwe bi vê ewlehîyê dagirin. Ev jî mecbûrîtîye ku li hemberî taxutên li ser rûyê erdê tenê bitenê xwe bispêrin Allah. Ew desthilatên/otorîteyên li ser rûyê erdê ji tehdeyî û ji ezîyetê pê ve nikarin tu zerarî bidin misilmanan. Ev tehdeyî û ezîyetên wana ger wek wesîleya îmtîhanê bê qebûl kirin. Nexwe Allah ji alîkarîya dostên xwe ne acîz e.

Ev halê hanê, nayê wê maneyê ku Allah *azze we celle* dostên xwe têxe nav destên dijminan. Ev bitenê îmtîhanek e. Îmtîhaneke wisan ku dê qelb û sef pê zelal bibe. Edî piştî vê yekê dor dibe dora hemleya mumînan. Dawî de ew serkeftin û serwerîya ku Allah wead kiribû dê pêk bê."[5]

Wek netîce em dikarin bibêjin ku di îstiqameta van heqîqetan de temamên însanan bi çend qisman tên veqetandin:

Qisma Ewwîl: Ew kesê girêdayîyê Milletê Îbrahîm û şerîeta ku hemû Resûlan teblîx kirine, di vê rêyê de rast e û xwedî semax e. Di vê oxirê de ji tu lomeyan û tehdîdan natirse û xwe nade paş. Ev mirov ji Taîfetu'l Mensura ye. Biiznillah dê li dinyayê û li axîretê jî mezherê nîmet û îkraman bibe. Tevlî nav însanan dibe, wan da'wetî hqqê dike û li tehdehîyên wan sebir dike. Allah *azze we celle* der barê van însanan de wiha ferman kiriye:

وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّن دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنَّنِي مِنَ الْمُسْلِمِينَ

"Gotina kê ji wî kesî xweşiktire ku (însanan) gazî/da'wetî rêya Xweda dike û amelên salih dike û dibêje "Ez ji misilmanan im." [6]

5. *Ji Fî Zilali'l Qur'an bikurtahî*
6. *41/Fussîlet, 33*

Rasûlullah *aleyhîssalatuwesselam* wiha gotiye:

"Mumînekî ku tevlî nav însanan bibe û li tehdehîyên wan sebir bike ji wî kesê bi xêrtire ku ew tevlî însanan nebe û li hemberî ezayên wan semax neke."

Duçar (merûz) bûna wî kesî li ezîyetan, ne ji ber tîştekî din, sirf ji bo kar û amelên Rasûlullah dike ye. Şalûzîtîyê li ehlê batil nake û qîma xwe ji terza heyata wan a batil jî nayne. Bîlakis, ji wan veqetîyaye û dijminahîya xwe eşkere kiriye û xwe ji her meqam û wezîfeyên ku ji bo batilên wan bibe piştgirî dûr dihêle. Ew kesê di vê rewşê de be, bi sekna xwe yê di navbera kafiran de nabe gunehkar. Hicreta wî yê ji welatê wî li serî ne wacib e.

...وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاء أَبَدًا حَتَّى تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحْدَهُ ...

"... Heta ku hûn îman bi Allah tenê neynin, di navbera me û we de, dijminantî û kerbek ebedî dest pê kiriye." [7]

Şêx Hamd b. Atîk *rahîmehullah* der heqê vê ayetê de wiha dibêje:

"Kelîmeya 'xuya ye' ku di ayetê de dibore tê maneya 'diyar bû, apaşkare derkete holê' de ye. Meqseda li vê derê, ji bo muwahhîdekî îlankirina berdewamîya buxz û neyartîya li kafiran e. Ha ew kesê ku vîya bi îlm û amelên xwe têr baş pêk bîne û bi şeklê ku însanên hemwelatîyên wî jî bizanibin îlan bike ji bo wî hîcretkirina ji welatê xwe wacib e.

Mirovekî ku rewşa wî ne bi vê awayê be, lê li cem xwe zen bike ku di pêk anîna îbadetên nîmêj û rojî û çuna heccê de astengî tune be dê wucûbîyeta hîcretê ji ser bikeve ev kes an bi dînê xwe nizane an jî ji heqîqeta da'wa Rasûlan xafil e." [8]

Di qisma ewwil de însanên ku em behsa wan dikin dema ku heqîqetê dibêjin bi îşkenceyan û bi kuştinê tên tehdît kirin. Di vê meseleyê de Eshabu'l Uhdûd ji me re mîsalekî xweşik e. Ew xortê muwahhîd di oxira aqîdeya tewhîdê de avêtina nava agir dabûn ber çavên xwe. Eshabu'l Kehf jî ji aqîdeya tewhîdê qet tawîz nedan û ji ber zilma taxutan xwe spartibûn çîyayekî.

7. *60/Mumtehîne, 4*

8. *Ed Dureru's Seniyye , Qisima Cihadê, 199*

Nebî *aleyhisselam* û eshabên wî jî ji me re nimûne ne. Wan di vê rêyê de pir tehdeyî kişandin. Hîcret kirin û cîhad kirin û hatîn kuştin û îşkence dîtin. Muheqqeq Allah *azze we celle* hîdayetê dide û alîkar jî her ew e.

Qisima Diduya: ev kes e ku dereceya wî ji kesê di qisima ewwil de ye kêmtir e. Quwweta wî nagihîje vê rêya dijwar. Ji ber dînê xwe ditirse û ji vê sebebê aqîda xwe bi eşkerehî nikare biqîrîne. Her wiha bî kerîyek pez re di nav şikeftekî de kişîyaye uzlet ê. Îbadetê dike û ji bo silametîya dînê xwe ji fitneyan dûr dimîne. Ji bo têr baş ebdîtî li Allah *azze we celle* bike ji însanan dûr dimîne, ji civakê direve û hîcret dike.

Qisima Siséya: Ev kes mustez'ef e. Bûye mêrê ji mala xwe re. Sirf bi malbata xwe ve meşxûl e. Hem xwe hem jî malbat û zarokên xwe ji şirkê û ji ehlê şirkê û ji cehennemê a ku şewata wê însan û kevîr in, diparêze. Xwe ji kafiran dûr dike û ji terza jîyana wan qet ne razî ye. Ji bo aqîda vî kesî di silametîyê de bimîne hewcetîyê ku qelbê wî bi buxz û neyartîya şirk û muşrîkan dagirtî be û mutmeîn be. Eger di meseleya aqîdê de hîn tîştên ku dibin manîê eşkerekirina wî hebîn û ji bo dînê xwe bi rehetî bikaribe bijî divê ew jî fersenda hîcretê bihewişîne. Çawan ku muhaciran hîcretê Habeşîstanê kîribûn eynî wusa ew jî hîcretê bike.

Qisima Çara: Ev kes jî ew e ku ji batil û ji ehlê batil razî ye. Şalûzîtîyê li wan û li derewên wan û li rêşaşîyên wan dike. Ji bo van kesan, çawa ku hin aliman diyar kirine sê rewş/sê hal heye:

Rewşa Ewwîl: Kesê ku di zahîr de û di batil de muwafiqê kafiran e. Ev kes di bin îkrahê de be an ne di bin îkrahê de be jî, yanê di her halûkarê de jî kafir e. Allah *azze we celle* der barê van kesan de wiha ferman dike:

مَن كَفَرَ بِاللّهِ مِن بَعْدِ إيمَانِهِ إِلاَّ مَنْ أُكْرِهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالإِيمَانِ وَلَكِن مَّن شَرَحَ بِالْكُفْرِ صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ مِّنَ اللّهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ

"Ji piştî îmanê ki Allah înkar bike û singê xwe ji kufrê re vebike (ji xeynî ew ê ku dilê wî bi îmanê mutmeîn e, lê bi zorê tê fitilandin) li ser wan xezeba Allah heye û ezabê mezin jî ji bo wan e." [9]

9. *16/Nahl, 106*

Rewşa Diduya: Ew kes e ku bi zahir muxalifê kafiran e lê di batil de muwafiq û meyîldarê wan e. Ev kes jî kafir e û ji munafiqan tê hesibandin.

Rewşa Sisêya: Ew kesê ku di batil de muxalifê kafiran e lê di zahir de wekî muwafiqên wan dixuye. Ji bo vî kesî du rewş mewzubehs e. Ji van rewşan a yekemîn: Sebebê vê rewşa wî dibe ku ji ber dînê xwe zilim dîtibe û hetanî bi kuştinê hatibe tehdîtkirin û bûna wî yê di bin hakimîyeta kufre ye. Di vê rewşê de muwefaqeta kafiran di zahir de caîz e. Digel vê yekê divê qelb bi îman mutmeîn be. Wekî ku di hedîseya Ammar *radîyallahu anh* de hatîye diyarkirin. Allah *azze we celle* wiha ferman dike:

إِلاَّ مَنْ أُكْرِهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالإِيمَانِ ...

"... ji xeynî ew ê ku dilê wî bi îmanê mutmeîn e, (lê bi zorê tê fitilandin.)..." [10]

Ew kesê di vê rewşê de ye çawa ku Nebî *aleyhisselam* û mustez'efên ji eshabên wî kiribûn ji bo dînê xwe xelas bike, ger li ber xwe bide û wiha dua bike:

رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ أَهْلُهَا وَاجْعَل لَّنَا مِن لَّدُنكَ وَلِيًّا وَاجْعَل لَّنَا مِن لَّدُنكَ نَصِيرًا ...

"... Rabbê me! Me ji vî welatê ku ehlê wî zalim e derxîne û xwediyekî jî cem xwe ji me re bişîne û ji cem xwe ji me re alîkarekî bişîne." [11]

Şêx Hamd b.Atîk wiha berdewam dike:

Ji van rewşan a duyemîn jî ev e: Sebebê mayîna wî yê di vê rewşê de (Rewşa ku di batil de muxalifê muşrika û di zahir de muwafiqbûna wan.) hêvî û xebata wî yê destpêkirina malê dinyayê û mewqî û meqaman e. Ji ber vê, qaşo ji bo welat û millet û ji bo silametîya mal û ehlê xwe, di zahir de ji kafiran re wekî dost xuya dibe. Kesê ku di vê halê de ye murted e. Bi qelbê xwe nerazîbûna wî yê ji kufrê re dê qet feyde nedê. Allah *azze we celle* der barê van insanan de wiha ferman dike:

ذَلِكَ بِأَنَّهُمُ اسْتَحَبُّواْ الْحَيَاةَ الْدُّنْيَا عَلَى الآخِرَةِ وَأَنَّ اللّهَ لاَ يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ

"Ev (ezab) jî, ji ber ku wan heyata dinyayê ji axîretê bêhtir hez dikirin û bêşik ji bo ku Allah civateke kafir nagihîne hîdayetê." [12]

Allah *azze we celle* di vê ayetê de bi me dide zanîn tîştê ku wan sewqê kufrê dike ne hebandina wan ê batil an buxza wan ê ji dîn an jî cehalet an buxza wan ê ku jiyana dinyayê tercîhê axîretê dikin e.

Şêx di dawî de vê dibêje: Ev naveroka gotinên Şêxu'l Îslam Muhammed b. Abdulwehhab *rahîmehullah* e. Naveroka gotinên Şêx Muhammed b. Abdulwehhab ku Hamd b. Atîk îşaretê wê kiriye, di gelekî qismên kîtêb û rîsaleyên wî de hene. Ji wan gotinan yek jî ev e:

"Bizanibe ku delîlên tekfîra der barê wî kesî ku şirk çêdike/şirk diajo an şirk neajo jî, di eleyhê muwahhîdan de bi muşrîkan re hevkarîyê bike(Bi wan re tevbigere û muwafiqê wan hereket bike) di ayetan de û di hedîsan de û di gotinên aliman de pir in.

Ez ê ji we re behsa tefsîra vê ayetê bikim ku temamê aliman li ser vê mijarê îttîfaq kirine ku di kîjan dewrê de bê gotin dê gotinbêjê wî bibe kafir:

وَلَكِن مَّن شَرَحَ بِالْكُفْرِ صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ مِّنَ اللّهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ...

'Lê kî dilê xwe ji kufrê re veke xezeba Allah li ser wan e û ji bo wan ezabekî mezin heye.' [13]

Ayet bi me dide zanin ku ew însan heyata dinyayê tercîhê axîretê kirine. Li gori daxuyanîya aliman ev ayet li Mekkeyê, dema tehdeyî û îşkence li eshabîyan dihat kirin de nazîl bûye. Li gorî ayetê misilmanek tevlî buxz û neyartîya şirkê, ji ber tirsekî (ku ne di dereceya îkrahê de ye) dema bi zimanê gotinên şirkê bibêje, ew piştî îmana xwe dibe ji kafiran." [14]

Dawîya Beşa (10.) Dehemîn (Dê berdewam bibe, înşaallah)

10. 16/Nahl, 106
11. 4/Nîsa, 75
12. 16/Nahl, 107
13. 16/Nahl, 106
14. Mecmuatu'r Resaîl, 42

ŞİİR

Ihlamurlar Çiçek Açtığı Zaman

Dilimde sabah keyfiyle yeni bir umut türküsü
Kar yağmış dağlara, bozulmamış ütüsü
Rahvan atlar gibi ırgalanan gökyüzü
Gözlerimi kamaştırsa da geleceğim sana
Şimdilik bağlayıcı bir takvim sorma bana
-Ihlamurlar çiçek açtığı zaman.

Ay, şafağa yakın bir mum gibi erimeden
Dağlar çivilendikleri yerde çürümeden
Bebekler hayta hayta yürümeden
Geleceğim diyorum, geleceğim sana
Ne olur kesin bir takvim sorma bana
-Ihlamurlar çiçek açtığı zaman.

Beklesen de olur, beklemesen de
Ben bir gök kuruşum sırmalı kesende
Gecesi uzun süren karlar-buzlar ülkesinde
Hangi ses yürekten çağırır beni sana
Geleceğim diyorum, takvim sorma bana
-Ihlamur çiçek açtığı zaman.

Bu şiir böyle doğarken dost elin elimdeydi
Sen bir zümrüd-ü ankaydın, elim tüylerine deydi
Sevda duvarını aştım, sendeki bu tılsım neydi?
Başka bir gezegende de olsan dönüşüm hep sana
Kesin bir gün belirtemem, n`olur takvim sorma bana
-Ihlamurlar çiçek açtığı zaman.

Eski dikişler sökülür de kanama başlarsa yeniden
Yaralarıma en acı tütünleri basacağım ben
Yeter ki bir çağır beni çiçeklendiğin yerden
Gemileri yaksalar da geleceğim sana
On iki ayın birisinde, kesin takvim sorma bana
-Ihlamur çiçek açtığı zaman.

Bak işte, notalar karıştı, ezgiler muhalif
Hava kurşun gibi ağır, yağmursa arsız
Ey benim alfabemdeki kadîm Elif
Ne güzellik, ne de tat var baharsız
Güzellikleri yaşamak için geleceğim sana
Geleceğim diyorum, biraz mühlet tanı bana
-Ihlamurlar çiçek açtığı zaman.

Ihlamurlar çiçek açtığı zaman
Ben güneş gibi gireceğim her dar kapıdan
Kimseye uğramam ben sana uğramadan
Kavlime sâdıkım, sâdıkım sana
Takvim sorup hudut çizdirme bana
Ben sana çiçeklerle geleceğim
-Ihlamurlar çiçek açtığı zaman.

Bahaettin KARAKOÇ

Sülük Tedavisi

Dr. Seyfullah İslam
seyfullahislam@tevhiddergisi.net

Halk arasında kullanılmış sülükler değişik yöntemlerle kusturulup tekrar kullanılmaktadır. Bu durum sülüğün içerisindeki faydalı maddelerin kalmamasına çoğu zaman da ciddi zararlara sebebiyet verebilir. Sülükler kullanıldıktan sonra tekrar kullanılabilmesi için sülüğün yaşayabileceği ideal yaşam şartlarında altı ay kadar bekletilmesi gerekmektedir. Hatta bu şekilde bekletilip tekrar kullanılacak olan sülüklerin, kanını emdiği hastanın bir sonraki dönemde en çok ihtiyacı olduğu molekülleri daha çok taşımakta olduğu düşünülmektedir.

Allah'a hamd, Resûlü'ne salât ve selam olsun.

Bir önceki yazımızda sülüklerin genel olarak yapısından bahsettik ve sülüğün kendisinde yüz (100)'e yakın biyoaktif moleküller barındırdığını hacamat tedavisinin aksine sülüklerden bu maddeleri vücuda vermesiyle faydalandığımıza değinmiştik.

Günümüzde bilimsel olarak etkinliği ispatlanmış olan sülük tedavisini başta Rusya, Japonya, ABD, Kanada, Avustralya, Fransa, Almanya, Hollanda olmak üzere birçok ülkede tedavi amaçlı kullanılmaktadır. Çeşitli klinik durumlarda; iltihaplı doku, eklem kireçlenmesi, göz tansiyonu, kas ve kemik zayıflığı, diş iltihaplanması gibi durumlarda, kangrene gidişin önlenmesi ve diğer çeşitli damar bozukluklarında ve tıbbi tedaviye yardımcı olarak kalp, kadın hastalıkları, üroloji, cerrahi, ortopedi başta olmak üzere çeşitli branşlarda kullanılmaktadır.

Sülük ile Tedavi Edilen Hastalıklar

- Baş ağrılarında/migren, sinüzit, küme tipi başağrısı
- Akciğer tedavisinde
- Bel/Boyun fıtıklarına bağlı ağrılarda
- Burkulmalara bağlı oluşan şişlik ve ağrılarda

- Çıban, siğil ve yağ bezelerinde
- Damar tıkanmalarında
- Şeker hastalığında
- Eklem (diz, omuz, el/ayak bileği) ağrılarında
- Göz ile ilgili hastalıklarda
- Alzheimer/parkinson
- Hormonal rahatsızlıklar
- Kalp rahatsızlıklarında
- Karaciğer iltihaplanmasında
- Kıl dönmesi
- Kulak çınlaması
- Sivilce ve çillerde
- Cilt kırışıklarını giderme ve gençleşmede

Sülükteki Maddelerin Başlıcaları

- Kanın hareketlenmesini artırıcı (Hirudin)
- Pıhtılaşmayı engelleyici (Antiagregan)
- Oluşmuş pıhtıyı eritici (Fibrinolitik)
- Ağrı kesici (Analjezik-Antiromatizmal)
- Mikrop öldürücü (Bakteri, virüs ve mantar öldürücü)
- Tansiyon dengeleyici (Antihipertansif)
- Kas gevşetici (Miyorelaksan)
- Bağışıklık sistemi düzenleyici (İmmun modulatör)
- Stres giderici (Anksiyolitik)

Sülük Tedavisi Uygulanmadan Önce Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

• Uygulanacak olan sülüklerin en az 2-3 gün evde bekletilip içerisinde bekletildikleri sularının siyah veya kırmızı olmadığını görmek gerekir.

• Sülük tedavisi uygulanacak kişinin kan sulandırıcı ilaç kullanıyorsa 3-5 gün kadar kontrollü bir şekilde buna ara vermiş olması gerekir.

• Sülük ilk defa uygulanıyorsa sülük sayısının çok olmamasına, tercihen 1-3 adet olmasına dikkat edilmeli ve bu tedricen artırılmalıdır.

• Sülük uygulanacak kişinin parfüm vs. kimyasallar kullanmamış olması gerekir. Özellikle uygulanacak bölgede 3-5 saat içerisinde sabun/şampuan gibi kimyasallar kullanmış olması sülüğün o bölgeyi tutmamasına sebebiyet verebilir.

• Sülük uygulanacak bölgenin damar veya göz gibi hassas bölgeler olmamasına dikkat edilmelidir.

Sülük Uygulaması Sırasıyla Şu Şekilde Yapılır

• Öncelikle sülük uygulanacak bölge su ile iyice temizlenir. Bu bölgeye daha önce kullanılmamış sülük uygulanır.

Hastane veya bazı kliniklerde sülüğü yerleştirmek veya yerleştiği yerden almak için özellikle pens, küçük maşa gibi sert cisimler kullanılmakta.
Bu durum sülükleri fazlasıyla travmatize ettiğinden ezilme tehlikeleri olmakta hatta sülüğün tutunduğu bölgeye istifra etmelerine dahi sebep olabilmektedir.

• Uygulama alanı eğer soğuksa sülüğün temasını arttırmak için tampon benzeri bir ısıtma işlemi yapılır.

• Bazen hastalığa göre uygulanacak bölgenin istenilen bir noktadan tutmasını sağlamak için enjektör veya bistürü ucu ile nokta şeklinde kanama odağı oluşturulabilir.

• Sülüğün kan emmesi; uygulanacak bölgenin durumu, sülüğün özelliği gibi faktörlere bağlı olarak 15 dakika ile 3 saat arasında değişebilmektedir.

• Hastane veya bazı kliniklerde sülüğü yerleştirmek veya yerleştiği yerden almak için özellikle pens, küçük maşa gibi sert cisimler kullanılmakta. Bu durum sülükleri fazlasıyla travmatize ettiğinden

ezilme tehlikeleri olmakta hatta sülüğün tutunduğu bölgeye istifra etmelerine dahi sebep olabilmektedir.

• Buna benzer durumların yaşanmaması için uygulayacak olan kişinin herhangi bir alet kullanmadan sadece eldivenli ellerle (sülükler eldiven üzerinden ısırmadığından) yumuşak bir şekilde sülüğü tutması daha uygundur.

• Sülükler sıklıkla uyuyabildikleri için ara ara uyuduğu düşünülen sülükler kuyruk kısımlarından yavaşça parmak veya pamuk ile dürtülebilir (alkolsüz olmasına dikkat edilmelidir). Bu hareket sülüğün uyanması ve tekrar aktif olması için yeterlidir.

• Sülük uygulaması bittikten sonra uygulama yeri batikon veya distile su ile silinmelidir.

• Sülük uygulanan nokta (1-3 dakika kanamasına izin verildikten sonra) sıkı bir tampon ile kapatılır.

• Uygulama sonrası kullanılmış olan sülüklerin başka birileri tarafından kullanılma ihtimalinden dolayı sülükler imha edilir.

Sülük Tedavisi Sonrasında Olması Muhtemel Durumlar

• Sülük uygulanan bölgede 12-48 saat devam edebilen kanama olabilir (beklenen bir olay). Bundan dolayı yapılan tampondan sızma olmadığı sürece 24 saat çıkarılmaması gerekir. Gerek duyulduğunda tampon yenilenmelidir.

• Kan sulandırıcı ilaç kullanan hastalar uygulama sonrası 24-48 saat kullanmamalıdır.

• Uygulama sonrası 12 saat hareketli işlerden uzak kalınması daha uygun olur.

• Kaşıntı hissi olabilir. Kişi kendini kaşımak zorunda hissediyorsa ısırılan noktanın etrafı kaşınabilir. Isırılan noktanın kaşınması kanama, enfeksiyon gibi istenmeyen durumlara sebebiyet verebilir. Bu durum geçici olup (2-10 gün), genellikle ilaç kullanımı gerekli olmayabilir. Kişinin sosyal hayatını etkileyecek kadar rahatsız edici ise doktor önerisi ile lokal antihistaminik kullanılabilir.

• Nadiren Aeromonas bakterisine bağlı enfeksiyon oluşabilir. (Özellikle kaşımaya bağlı bölgesel bir enfeksiyon gelişebilir.)

• Lenf nodlarında geçici bir şişlik, hafif ateş ve terleme olabilir. Bir haftaya kadar ilerlemeden gittikçe azalan bir durum ise endişelenilmemelidir. Bu durum çoğunlukla vücuttan toksinlerin atılmasının bir işareti olabilmektedir.

• 12 saate kadar duş alınmamalı daha sonra ılık bir duş alınabilir.

• Uygulama sonrası iki gün bol sıvı tüketimi tedavi etkisi açısından önemlidir.

Halk arasında kullanılmış sülükler değişik yöntemlerle kusturulup tekrar kullanılmaktadır. Bu durum sülüğün içerisindeki faydalı maddelerin kalmamasına çoğu zaman da ciddi zararlara sebebiyet verebilir. Sülükler kullanıldıktan sonra tekrar kullanılabilmesi için bir önceki yazımızda belirtmiş olduğumuz sülüğün yaşayabileceği ideal yaşam şartlarında altı ay kadar bekletilmesi gerekmektedir. Hatta bu şekilde bekletilip tekrar kullanılacak olan sülüklerin, kanını emdiği hastanın bir sonraki dönemde en çok ihtiyacı olduğu molekülleri daha çok taşımakta olduğu düşünülmektedir. Yani, bekletilmiş olan sülük daha önce uygulanmış olan kişinin kendisine bir önceki hâlinden daha çok faydalı olabilmektedir.

Sülük Tedavisinde Olması Muhtemel Yan Etkiler

Sülük uygulanan kişilerde işlem sırasında veya sonrasında; ağrı, kaşıntı, tansiyon düşüklüğü, vasovagal ataklar (bayılma), enfeksiyonlar, alerji, yara izi oluşumu ve hafif ateş görülebilen durumlardır.

Uygulanmaması Gereken Durumlar

Sülük uygulanacak olan kişide; uzun zamandır kan sulandırıcı ilaç kullanımı, çok ciddi tansiyon düşüklüğü, gebelik, (6 aydan küçük) birçok durumda alerjiye yatkınlığı olan kişilerde sülük tedavisi yapılmaması daha uygun olur.

Hacamat ve sülük tedavisi hastalığa göre bir veya birden çok (10 seansa kadar da sürebilir) uygulamaya ihtiyaç duyulabilmektedir. Bu tedaviler tek başına uygulandığında etkin olmakla beraber uygun başka tedavi yöntemleri ile kombine edilerek uygulandığında ise daha çok etkili olabilmektedir.

Dualarımızın sonu; âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamdolsun.

Salih olan bir amelin değerini artıran, yalnızca amelin nitelik ve niceliği değil aynı zamanda niyetinin nitelik ve niceliğidir. Bir ameli yaparken niyeti taaddüt edenlerin/çok olanların ecirleri de taaddüt eder. Ecirlerin taaddüdü ise takvayı direkt etkiler.

Alacağın Karşılık Niyetinde Saklıdır!

Ömer AKDUMAN

Hadisin Türkçe anlamı:

Ömer b. Hattab dedi ki: *"Ben Resûlullah'ı şöyle söylerken işittim: 'Ameller ancak niyetlerledir. Her kişi için niyet ettiği şey vardır. Kimin hicreti Allah'a ve Resûlü'ne olursa, onun hicreti Allah'a ve Resûlü'nedir. Kimin hicreti elde edeceği dünyalığa veya evleneceği bir kadına olursa, onun hicreti kendisine hicret etmiş olduğu şeye olur.' "* [1]

"Herkes için niyet ettiği şey vardır."

Bu kısımda Nebi, amel ve ibadetlerimiz konusunda karşılaşacağımız sonuçtan bahsetmiştir. Kim, hangi ameli, nasıl bir gaye için yaptıysa karşılaşacağı şey bizzat niyetidir. Hadisin bu kısmını fikhi ve amelî olmak üzere iki yönden değerlendirebiliriz:

Fıkhi boyutu şudur: Yapılan ameller Allah katında niyetleri ile beraber kabul edildiği için niyet varsa amel sahihtir. Niyet yoksa amel batıldır. Bir namazı niyetsiz olarak, niçin kıldığını düşünmeden kılan bir kimse, sair şartların tümünü yerine getirse de amelini batıl kılmıştır. Amellerin sıhhati ve fesadı Allah katında niyetin varlığına ve doğruluğuna göre ölçülür. Bu kısmı hadisin ilk bölümünde anlatmıştık.

1. Buhari, Müslim

Amelî boyutu ise: Salih olan bir amelin değerini artıran, yalnızca amelin nitelik ve niceliği değil aynı zamanda niyetinin nitelik ve niceliğidir. Bir ameli yaparken niyeti taaddüt edenlerin/çok olanların ecirleri de taaddüt eder. Ecirlerin taaddüdü ise takvayı direkt etkiler. Bir yetimin başını okşayıp basit sayılabilecek bir hediye veren her müminin ecri aynı değildir. Çünkü verilen metanın niteliği aynı olsa da niyetler farklılık arzeder. Takvada zirveye ulaşmak isteyen bir kul şu niyetleri barındırabilir bu küçük sadakasında:

"Ben bu infakı vererek yetimi sevindiriyorum. Allah da beni sevindirecek."

"Kardeşimin emaneti olan yetimi ben gözettim. Allah da beni gözetecek."

"Bir zayıf kulun ihtiyacını giderdim. Ğaniy olan Rabbim de benim ihtiyaçlarımı giderecek."

"Ben yetime kefalet ediyorum. Böylece cennette sevgili Nebi ile komşu olacağım."

"İnfak ediyorum. Ecrimi Eş-Şekur olan Rabbimden fazlası ile bekliyorum."

"Emaneti koruyorum. Rabbim de dara düştüğümde beni koruyacak."

"Sadakam küçük. Ama Rabbim sağ eline alıp büyütecek."

"Sadaka malı ve müminin nefsini kötülüklerden arındırır. Bu sadakanın beni ve malımı arındırmasını umuyorum."

"..."

Niyetlerin taaddüdü ile ecrin ve mükâfatın da taaddüt etmesi Allah'tan bir nimettir mümin kul için. Her amelinin öncesinde durup biraz düşün niçin yaptığını. Gücün nispetinde Rabbi razı edecek niyetlerini çoğalt. Göreceksin, o zaman amellerin daha değerli olacak, hem senin gözünde hem Rabbin katında.

Abdurrahman b. Avf ve Halid b. Velid arasında bir tartışma çıkar. Halid, Abdurrahman'a söver. Bunun üzerine durum Allah Resûlü'ne intikal edince şöyle yanıt verir:

"Benim ashabıma sövmeyin! Benim ashabıma sövmeyin! Nefsimi elinde bulundurana yemin olsun ki sizden birisi Uhud dağı kadar altın infak edecek olsa, ashabımın infak ettiği bir avuç veya yarım avuca denk olamaz!" [2]

Resûl'ün yakın ashabının infakını bu kadar değerli kılan **ihlasın fazlalığı, sadık niyet** ve -bu ikisi ile beraber- yokluk, ihtiyaç ve zaruret hâlinde infak ediyor olmalarıydı.[3]

Yaptığı biricik amelini, güzel niyetler ile bezeyen bir muvahhid olmayı bir kenara bırakalım. Öyle *"mahrum"* olacak tavırlar sergiliyoruz ki yıllarımızın emeğini, mevsimimizin harmanını, gönlümüzün meyveleri olan ibadetlerimizi bir kibrit çöpü ile kökünden ateşliyoruz. İki elimizi başımızın arasına alıp yanan hasadımıza gözyaşlarımız ile müdahale etmeliyken *"şuursuz"* bedbahtlar olabiliyoruz. İnsanların yanında değer görmenin hakiki değer olduğunu düşünüyoruz. Yine zannediyoruz ki anlattıkça insanlar katında değerli olacağız. Allah katında değerli olmadan insanlar yanında hakiki anlamda değerli olmak mümkün değildir. Allah katında değerli olan insanlar ise O'nun yanındakilere özlem duyup geçici övgü, sevgi, değer ve değerlilikten yüz çeviren bahtiyarlardır.

Niyet, Kötü Ameli Dönüştüremez!

Bir nassı bütün naslardan bağımsız, bütün kayıtlardan azade olarak okumak usule aykırıdır. Usule aykırı davrananların da sonlarının dalalet ve hüsran ile sonuçlanacağını izaha hacet yok. Nasları bağlamından koparmak, söylendiği vakayı göz ardı ederek değerlendirmede bulunmak, dilediğince nassı yorumlamak isteyen heva ehlinin tutumudur. Kalplerinde eğrilik olan heva ehli kimseler batıllarına delil bulabilmek için kendilerini paralarlar. Ama çareleri ya müteşabihi dayanak edinmektir ya da muhkemi bağlamından koparmak.

Hadisin değerlendirdiğimiz kısmını, itikadi veya amelî anlamda kendi batıllarına delil alan belli çevreler bulunmaktadır. Ancak zahmet edip nasların üzerine yeterince eğilmekten imtina ederler.

Derler ki: *"Hedefimiz, İslam davasını yeryüzünün doğusuna, batısına yaymaktır. Ama 'tamam' demekle İslam gelmiyor. Mücadele etmemiz lazım. Mücadele ederken gerekirse kâfirlerin tanıdıkları bazı imkân-*

2. Ebu Davud, 4658; Tirmizi 3861.
3. Avnu'l Ma'bud

lardan faydalanmalıyız. Eh, zaten Peygamberimiz amellerin niyetlere göre olduğunu buyurmamışlar mı? Bizim de niyetimiz iyi olduktan sonra Demokrasi yolu ile İslam'a hizmet etmemize ne mani ola ki?"

Derler ki: *"Demokrasi bir dindir. Demokrasinin bazı gerekleri/ibadet ve ritüelleri vardır. Bunlardan kaçınmak gerekir. Ama her kaçınmayan insana, oy kullanan insana müşrik demek de insaf ehlinin yapacağı iş değildir. Bizim insanlarımız şeriat gelsin diye oy kullanıyorlar!"*

Derler ki: *"Allah'ın arzında Allah'ın sözü geçmeli. Allah'ın hükmüyle hükmetmeyenler kâfirlerin ta kendileridir. Amenna ve saddakna! Lakin başımızdaki yönetici olan Müslümanların (!) kalplerini bilmiyoruz ki. Niyetlerinin kötü olduğu size ne malum ey tekfirciler!"*

Derler ki: *"Bakmayın öyle haramlar ile hemhâl olduğumuza. Bizim kalbimiz temiz, kalbimiz!"*

Deriz ki:

Kim size kötü amellerin iyi ve güzel niyetler ile iyiye dönüşeceğini söyledi? Hangi nastan bunu çıkardınız! Bir amel kötü ise niyetin iyi olması ameli güzelleştirmez. Bu hadisin sonunda hicret gibi *"meşru"* olan bir amelin örnek verilmesi, *"meşru"* işlerde niyetin önemli olduğunu gösterir.

İnsanların arasında hakem olsun diye indirilen kitapta Rabbimiz buyurur ki:

"Bir kısmına hidayet verdi, bir kısmına da sapıklık hak oldu. (Çünkü) onlar Allah'ı bırakıp şeytanları dost edindiler ve doğru yolda olduklarını sanıyorlar." [4]

Bu ayette Rabbimiz, yaptıkları gayrimeşru (şirk, küfür, fuhşiyat, bidat…) bazı amelleri iyi niyetler ile yapan, doğru yolda oldukları kanaatinde olan, her dönemde mevcut bir topluluktan bahsediyor.

İmam Ebu Cafer Et-Taberi ayeti tefsir ederken der ki: *"Bu, 'Allah'ın, işlediği hiçbir günah veya itikad ettiği hiçbir sapık fikirden dolayı hiç kimseye azap etmeyeceğini, sadece hakikati öğrendikten sonra Rabbine inatla onu işleyenlere azap edeceğini' iddia edenlerin hatalı olduklarının en açık delillerindendir. Çünkü durum onların söylediği gibi olsaydı kendisinin hidayet üzere olduğunu sandığı hâlde sapıtmış olan dalalet ehli ile hidayet üzere olanlar arasında hiçbir fark olmazdı. Oysa Allah bu ayet-i kerimede onları hem isim hem hüküm bakımından birbirinden ayırmıştır."* [5]

Kehf Suresi'nden bir ayet-i kerime vereceğiz. Bu ayet ile Allah, hak üzere olduğunu zanneden, iyi niyetle kötülük yapan, bununla beraber niyetinin kendisini kurtarmadığı bir zümre insandan bahsedecektir.

"De ki: 'Size amel yönünden en fazla hüsrana uğrayanları haber verelim mi? Onlar ki, dünya hayatındaki çabaları boşa gittiği hâlde, gerçekte iyi şeyler yaptıklarını sanarlar.' " [6]

Bu ayet, küfürlerinin doğru ve hak olduğunu düşünen ve onun ile Rablerini razı edeceklerini düşünen kâfirler hakkında indirilmiştir. Bu ayetin kâfirler hakkında indirildiğinin delili ise: *"Bunlar; Rablerinin ayetlerini ve onunla karşılaşmayı inkâr etmiş, (böylece) amelleri boşa gitmiş kimselerdir."* [7] ayet-i kerimesidir.[8]

Bir insanın, yaptığı batıl amelini, niyeti ile hakka çeviremediğini nakillerden sonra daha net olarak görmekteyiz. Yukarıda zikrettiğimiz iddia sahipleri kendi şirklerine veya başkalarının şirklerine dair zikrettikleri *"Biz iyi niyet ile bunları yapıyoruz. Müşrik olmak için değil."* sözlerinin bir saçma, dayanaksız iddiadan öteye geçmediğini görmekteyiz. Tarihin hangi sayfasında kendisini İslam'a nispet etmek ile beraber kâfir ve müşrik olmayı kastederek amel yapan insanlar gördünüz? Kimse dinden çıkmak için amel yapmaz. Amel yaptıktan sonra dinden çıktığına hükmedilir.

Allah'a hamd olsun…

---

4. *7/A'râf, 30*

5. *Taberi Tefsiri'nde İmam Ebu Cafer et-Taberi'nin sözleri aynen alıntılanmıştır.*

6. *18/Kehf, 103-104*

7. *18/Kehf, 105*

8. *Edvau'l Beyan*

Allah'a Adanmış Gençlikler

Bedirhan EREN

Yazar her bir tevhid neferi gencin, aslında her insanda az ya da çok mevcut olan menfi özelliklerle de malul olduğunu belirtir. Muvahhid genci özel kılan, mümtaz ve değerli bir şahsiyete dönüştüren etkenlerin başında onların sahih bir akide, pazarlıksız bir iman, Rablerine olan tevekkül ve rabbani menhece bağlılıkları olduğunu savunur.

Kitabın Künyesi

Kitabın Adı: Allah'a Adanmış Gençlikler

Kitabın Yazarı: Halis Bayancuk (Ebu Hanzala)

Yayınevi: Furkan Yayınları

Sayfa Sayısı: 160

Yayın Yılı: 2013

Basım Yeri: İstanbul

Cilt/Kâğıt: Karton Kapak, Kitap Kâğıdı

Yazara Dair

Aslen Bingöl yakınlarında bulunan ve eski adı *"Musyan"* olan Yamaç köyünden Zaza bir aileye mensup olan yazar 1984 Diyarbakır doğumludur. Musyan zazaları köken olarak Harun Reşid döneminin en önemli ve kadim ailelerinden olan Bermekîlerin soyundan olan Suweydîlerin Çabakçur (Bingöl) ve Dersim'e göç edip o bölgelerde yerleşen kollarındandır.

Halis Bayancuk (Ebu Hanzala), babasının yoğun tempoda süren İslami davet ve hizmet çalışmaları vesilesiyle erken yaşlarda İslami şuur edin-

miş ve bu durum gençliğinin ilk yıllarında tevhid ve sünnet temelli menhecî arayışlara yönelmesinde de etkili olmuştur.

Halis Bayancuk (Ebu Hanzala) bir müddet Kürdistan medreselerinde eğitim gördükten sonra Mısır'a gitti. Yaklaşık dört buçuk yıl süren bu ilmî seyahatten sonra 2006 yılında yurda dönerek İstanbul'a yerleşti. Edindiği ilmî ve cemaî birikimini tevhid akidesinin gündemleşmesi ve sünnet-i seniyyenin ihyası için yaptığı çalışmalarda kullandı. Gözaltılardan ve mahpusluktan arta kalan vakitlerde yoğun bir tempoda sürdürdüğü tevhid ve sünnet daveti başta gençler olmak üzere yurt içinde ve yurt dışında oldukça geniş kitlelere ulaşmıştır. Son olarak 30 Mayıs 2017'de yedinci kez gözaltına alınmış ve 7 Haziran 2017'de yeniden tutuklanarak ülkenin en sıkı korunan yüksek güvenlikli hapishanesinde mahpus olarak tutulmaktadır. Tanıtım konusu olan ***"Allah'a Adanmış Gençlikler"*** kitabı dışında şu ana dek yayınlanmış diğer kitapları şunlardır:

- Akaid Dersleri
- Güncel İtikad Meseleleri
- Tüm Resûllerin Ortak Daveti
- İhtilaf Fıkhı
- Müslümanların Allah'a Karşı Sorumlulukları
- Müslümanların Birbirlerine Karşı Sorumlulukları
- Müslümanların Emirlerine Karşı Sorumlulukları
- Tağutlara Kulluğun Modern Mabedleri (Komisyon)
- Ramazan Mektubu (Risale)
- Tüm Resûllerin Ortak Müjdesi
- Kalp Katılığının Zararları (Şerh)
- Dinin Anlaşılmasında Dört Temel Kaide (Şerh)
- Tevhid Meali (Kur'ân-ı Kerim'in orijinal Arapça metnine ve maksadına en yakın Türkçe Açıklaması)

Gençlik: "Ömrün Bir Öğünü"yle Ebedî Esenliğe Açılan Kapı

"Allah'a Adanmış Gençlikler" kitabı, yazar tarafından daha önce yazılıp Tevhid Dergisi'nde yayınlanmış olan yazılarının derlenerek kitap hâline getirilmesiyle ortaya çıkmıştır. İnsan ömrünün en güçlü, en verimli ve en dinamik devri olan gençlik, kişinin hem dünyasına hem de ahiretine kazançlı yatırımlarda bulunabilmek için geniş imkânlara sahip olduğu mümtaz bir dönemdir.

Bilindiği üzere insan ömrünün gençlikten önceki (bebeklik ve çocukluk) yılları ailesinin gözetimi ve kontrolü altında gençlik devrine hazırlık ve yatırım çabalarıyla, gençlik yılları da bizzat genç adam tarafından gençliğinin zevale uğramasından sonraki dönemlere hazırlık maksadıyla sürekli bir çalışma ve yatırım çabasıyla geçmektedir. Yazar da kitabında bu tür çabaların en hayırlısının ve hem dünyevi hem de uhrevi getirisi en yüksek kazançlı olanının, özellikle de uhrevi açıdan en yararlı hizmetin, o genç yürek ve bedenin Allah'a adanmasıyla mümkün ve kolay olabileceğini savunarak bunun yegâne hakikat olduğunu ortaya koyar. Temel referans olarak Kur'ân-ı Kerim ayetleri ile Resûlullah'ın hadislerini göstermekle beraber bunun insanlık tarihi boyunca pratik olarak nasıl gerçekleşmiş olduğunu da geçmiş devirlerde yaşamış muvahhid gençlerden ve Resûlullah'ın *sallallahu aleyhi ve sellem* genç ashabının *radiyallahu anhum* Allah'a adanmış örnek hayatlarından misallerle gözler önüne serer.

Yazar da kitabında bu tür çabaların en hayırlısının ve hem dünyevi hem de uhrevi getirisi en yüksek kazançlı olanının, özellikle de uhrevi açıdan en yararlı hizmetin, o genç yürek ve bedenin Allah'a adanmasıyla mümkün ve kolay olabileceğini savunarak bunun yegâne hakikat olduğunu ortaya koyar.

Yazar gençlerin çoğunda mevcut olan asilik ve hırçınlık gibi olumsuzlukların varlığını yadsımamakla beraber, gençliğini Allah'a adayan bir gençte bu davranış bozukluklarının pozitif yönde nasıl değişip olgunlaşacabildiğini ashabın gençlerinden örnekler vererek ifade eder.

Kitapta konu edinilen her örnek genç şahsiyetin hiçbir şekilde mitolojik/efsanevi kahramanlar olmadığını özellikle vurgular. Zira İslam dışındaki dinler ve ideolojiler mensuplarının motivasyonunu canlı ve sürekli kılmak için mitlere ve mitolojik kahramanlara şiddetle ihtiyaç duyar. Oysa aziz İslam'ın böylesi efsanelere hiçbir zaman ihtiyacı olmamıştır. İslam'da hiçbir zaman efsanelere ve efsanevi kahramanlara yer yoktur. Çünkü insana huzur, saadet ve izzet kazandıran ve ebedî hayatta kurtuluşa ve bitimsiz esenliğe kavuşmasına vesile olan bizzat İslam'dır.

Yazar her bir tevhid neferi gencin, aslında her insanda az ya da çok mevcut olan menfi özelliklerle de malul olduğunu belirtir. Muvahhid genci özel kılan, mümtaz ve değerli bir şahsiyete dönüştüren etkenlerin başında onların sahih bir akide, pazarlıksız bir iman, Rablerine olan tevekkül ve rabbani menhece bağlılıkları olduğunu savunur. Böylelikle o gençler, yaşadıkları gençlik döneminin hem nefsanî hem de harici olumsuz yönlerini terbiye etmiş, hatta Allah'ın lütfuyla hayra çevirmişlerdir. Kitapta anlatılan her bir genç muvahhidin zorlu ama izzetli hayatından bazı anekdotları okuyan genç bir okur, kendisinin aslında o mümtaz yaşıtlarıyla ne kadar da benzer özellikleri, idealleri ve hedefleri olduğunun ayırdına varır. Bu anlamda günümüz genç okurlarında tabiri caizse derin uykudan uyandırıcı dürtücü bir etkisi vardır kitabın.

Yazar gençlerin çoğunda mevcut olan asilik ve hırçınlık gibi olumsuzlukların varlığını yadsımamakla beraber, gençliğini Allah'a adayan bir gençte bu davranış bozukluklarının pozitif yönde nasıl değişip olgunlaşacabildiğini ashabın gençlerinden örnekler vererek ifade eder. Allah'a adanmış bir genç bu tür olumsuzluklardan ve sorumsuzluklardan sıyrılınca davada atılganlık ve fedakârlıkta örnek şahsiyete dönüşür. Bundan sonra merakı ilme ve kuvveti hizmete yönelecektir.

Bugünün gençliğinin dünün gençliğinden bu anlamda hiçbir farkı olmadığını savunur yazar. Allah *subhanehu ve teâlâ* nasıl ki geçmiş milletlerin muvahhid gençlerinin cehd ve gayretlerini misli ile mükâfatlandırmış ise bugünün gençlerine de lütufta bulunacaktır. Yeter ki O'na dayanıp takip etmekle mükellef kılındıkları menhece içtenlikle bağlı kalsınlar.

"Ve her diriliş, bu işe gönül vermiş gençlerin eliyle, emeğiyle ve yüreğiyle gerçekleşti. Her resûle gençler havarilik ve ashablık ettiği gibi; her müceddid ve hareket önderine de yine gençler yaren oldular.

Hangi ümmet tarihe hayırlı bir şahitlikte bulunmuşsa mutlaka orada Rablerine iman etmiş bir gençler topluluğu bulunmuştur."